

Verhaal van Verandering

Uiteenzetting over de leerstellingen
van het Leger des Heils

{ INHOUD }

HOOFDSTUK 1	WOORD VAN DE LEVENDE GOD <i>De bron van de christelijke god</i>	10
HOOFDSTUK 2	GOD VADER, ZOON EN HEILIGE GEEST <i>De leer omtrent de Drie-eenheid</i>	22
HOOFDSTUK 3	SCHEPPER VAN HEMEL EN AARDE <i>De leer omtrent God de Vader</i>	33
HOOFDSTUK 4	DE EEUWIGE ZOON VAN GOD <i>De leer omtrent Jezus Christus</i>	43
HOOFDSTUK 5	DE HEILIGE GEEST, DIE HEER IS EN LEVEND MAAKT <i>De leer omtrent de heilige Geest</i>	57
HOOFDSTUK 6	GESCHONDEN BEELD <i>De leer omtrent de mensheid</i>	65
HOOFDSTUK 7	VERHAAL VAN VERLOSSING <i>De leer omtrent de verzoening</i>	74
HOOFDSTUK 8	HET ERVAREN VAN DE VERLOSSING <i>De verlossing</i>	83
HOOFDSTUK 9	VOLLE VERLOSSING <i>De leer omtrent heiligmaking</i>	93
HOOFDSTUK 10	VOLK VAN GOD <i>De leer met betrekking tot de Gemeente</i>	108
HOOFDSTUK 11	HET RIJK VAN DE OPGESTANE HEER <i>De leer met betrekking tot de Gemeente</i>	123

De Leerstellingen van het Leger des Heils

Zoals vastgelegd in paragraaf 1 van de Salvation Army Act 1980

1. **Wij geloven**, dat de Heilige Schrift, de boeken van het Oude en het Nieuwe Testament, door goddelijke ingeving geschreven is en dat alleen hierin de goddelijke richtlijnen voor het christelijk geloof en leven te vinden zijn.
2. **Wij geloven**, dat er slechts één God is, geheel volmaakt, de Schepper, Onderhouder en Bestuurder van alle dingen en dat uitsluitend aan Hem goddelijke verering toekomt.
3. **Wij geloven**, dat er drie Personen in de Godheid zijn: de Vader, de Zoon en de heilige Geest, ongedeeld in wezen en gelijk in macht en heerlijkheid.
4. **Wij geloven**, dat in de persoon van Jezus Christus de goddelijke en menselijke naturen verenigd zijn, zodat Hij waarachtig God en waarachtig mens is.
5. **Wij geloven**, dat onze eerste ouders geschapen zijn in een staat van onschuld, maar dat zij door hun ongehoorzaamheid hun reinheid en geluk verloren hebben en dat door hun val alle mensen zondaars geworden zijn, geheel en al verdorven en als zodanig rechtmatig aan Gods toorn blootgesteld.
6. **Wij geloven**, dat de Heer Jezus Christus door zijn lijden en dood verzoening bewerkt heeft voor de gehele wereld, zodat elk die wil gered kan worden.
7. **Wij geloven**, dat bekering tot God, geloof in de Heer Jezus Christus en wedergeboorte door de heilige Geest noodzakelijk zijn tot ons behoud.
8. **Wij geloven**, dat wij uit genade gerechtvaardigd worden door het geloof in onze Heer Jezus Christus, en dat hij, die gelooft, daarvan het getuigenis in zich heeft.
9. **Wij geloven**, dat voortdurend gehoorzaam geloof in Christus nodig is om gered te blijven.
10. **Wij geloven**, dat alle gelovigen het voorrecht hebben geheel en al geheiligd te kunnen worden en dat geheel hun geest, ziel en lichaam onberispelijk bewaard kunnen worden tot de komst van onze Heer Jezus Christus (1 Tessalonicenzen 5:23).
11. **Wij geloven** in de onsterfelijkheid van de ziel, in de wederopstanding van het lichaam, in het algemeen oordeel aan het einde van de wereld, in de eeuwige gelukzaligheid van de rechtvaardigen en in de eindeloze straf van de goddelozen.

Woord vooraf

Wat een heilssoldaat gelooft, heeft altijd invloed op zijn levenswandel in Christus als individu en op het Leger als wereldwijde geestelijke beweging. Geloof, gebaseerd op de Schrift en bevestigd door persoonlijke ervaring, is de drijfkracht voor gehoorzaamheid aan zijn opdracht. *Verhaal van Verandering*[®] is geschreven als leidraad bij het overdenken van dit geloof en de betekenis ervan voor een leven als volk van God met de gezamenlijke opdracht tot evangelisatie en maatschappelijke aktie.

Het is bedoeld om ons beter inzicht te geven in onszelf en wat onze geloofsbelijdenis in het licht van het Woord van God van ons verlangt. *Verhaal van Verandering*[®] neemt ons op in de beweging van wat God door de eeuwen heen heeft gedaan voor de redding van de wereld. Het is ons verhaal. Want wij geloven dat God het Leger des Heils verwekt heeft als onderdeel van zijn plan, voortgekomen uit zijn eeuwige liefde, om een gebroken mensheid te helen en verbondenheid met Hem te herstellen.

Dit boek helpt ons niet alleen om de elf leerstellingen, de geloofsbasis voor onze evangelische opdracht, te begrijpen maar zij laten ook de toepasbaarheid ervan op de hedendaagse situatie zien en leggen een direct verband met onze ervaring en roeping als heilssoldaat.

Het kern van het geloof van heilssoldaten is de verlossing door het bloed van Christus en het zuiverende en krachtgevende vuur van de Geest. Wij zijn een Leger van 'Bloed en Vuur', maar woorden als 'gemeente', 'zending', 'sacrament' en 'kerk' zijn nu belangrijker dan ooit tevoren. Ze helpen ons begrijpen wat er mogelijk wordt in ons nieuwe leven in Christus. Ze laten zien wat er nodig is om ons innerlijk leven op te bouwen, de goede strijd van het geloof te voeren en onze plaats te weten in Gods grote plan voor het heil voor de mensheid.

In 1992 kreeg de Internationale Leerstellingenraad opdracht van generaal Eva Burrows om een nieuw Handboek der Leerstellingen vanuit een andere benadering voor te bereiden. *Verhaal van Verandering*[®] is het resultaat hiervan. Gedurende het hele project is de samenstelling van de raad gelijk gebleven, maar steeds met wisselende voorzitter en secretaris, uit hun midden benoemd. Wij zijn dankbaar voor het gebed en de inzet van de leden van de raad en degenen, die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van *Verhaal van Verandering*[®].

David Guy, Voorzitter

Earl Robinson, Voorzitter

John Amoah

Phil Needham

Raymond CaddyGudrun Lydholm

Christine Parkin

Rae Major, Secretaris

Benita Robinson, Secretaris

Het Verhaal van Verandering[®] wordt uitgegeven met de bede, dat het tot zegen zal zijn voor allen die het bestuderen en door de kracht van de Geest zal leiden tot de redding van mensen.

Generaal Paul A. Rader

Internationaal Hoofdkwartier

Londen, Engeland.

Voorwoord

Voor u ligt het nieuwe Handboek van de Leerstellingen. Het heeft als titel meegekregen *Verhaal van Verandering*. Het is een vertaling van *Salvation Story*. Er is voor deze titel gekozen omdat onze leerstellingen niet alleen over ‘verlossing’ gaan. Ze spreken ook over levensheiliging en over de uiteindelijke bestemming. Het gaat kortom over de totale verandering die plaats vindt, als mensen zich overgeven aan de Heer.

Het nieuwe boek voorziet in een grote behoefte aan studiemateriaal voor geïnteresseerden, recruten, heilssoldaten en officieren. Het is een waardige opvolger van het Handboek der Leerstellingen, dat nu meer dan dertig jaar geleden verscheen. Het heeft een totaal andere benadering. Het is dit keer geen droge opsomming van leerstellige feiten, maar een uitleg van de leerstellingen in verhaalvorm. Deze benadering zal velen aanspreken.

De vertaalcommissie is enkele jaren met dit project bezig geweest. Ik wil dan alle betrokkenen danken voor hetgeen tot stand gebracht is. Het Nederlandse territorie mag trots zijn op dit resultaat. Ik beveel dit boek dan ook van harte bij u aan.

De commandant

Commissioner Wim van der Harst
Nationaal Hoofdkwartier
Almere, Nederland

Inleiding

Dit boek gaat over het geloof van de heilssoldaten. Het is gebaseerd op de elf Leerstellingen, die sinds 1878 de basis zijn van het evangelisch getuigenis van het Leger des Heils.

Sommigen zullen zich afvragen waarom heilssoldaten waarde hechten aan een geschreven geloofsbelijdenis. Heilssoldaten zijn toch mensen die terecht beweren dat een christen iemand is die in vertrouwen een relatie met de Heer Jezus Christus aangaat en die wedergeboren is door de Heilige Geest. Zij leggen de nadruk op het feit dat geloof een persoonlijke zaak is, vaak het gevolg van een ervaring van Gods genade waarvoor woorden tekortschieten. Daarom zouden sommigen vraagtekens kunnen zetten bij elke poging om deze ontmoeting, die levensveranderend is, terug te brengen tot een verhaal op papier.

Toch kan deze ervaring niet zonder woorden worden benoemd en gedeeld. Geloof is niet alleen persoonlijk maar het heeft ook een uitstraling naar buiten. De eerste christenen herkenden elkaar in het eenvoudige getuigenis: 'Jezus is Heer' (1 Korintiërs 12:3). Dit was hun geloofsbelijdenis. Door deze met anderen te delen, fundeerden ze hun persoonlijke ervaring in de opgestane Christus. Ook bevestigden ze elkanders ervaring en riepen de wereld op om de heerschappij van Christus te erkennen. Vanuit dit bijbelse begin werden de geloofsbelijdenissen van de Kerk tot gezaghebbende christelijke standpunten van het christelijke geloof. Ze hebben een lange geschiedenis die ten dele in dit boek beschreven wordt.

Dogmatiek is de leer van de Kerk. Het is een uitgebreide verklaring van het geloof, die gebaseerd is op de Bijbel en die uit een fundamentele geloofsbelijdenis ontwikkeld is. De elf Leerstellingen zijn een uitdrukking van persoonlijk geloof en ook van een gemeenschappelijke zienswijze. Ze zijn in overeenstemming met de traditionele christelijke geloofsbelijdenissen

en karakteriseren daarmee heilssoldaten als leden van de universele Kerk. Ze sluiten aan bij de opvattingen van het methodisme, de tak van de Kerk waaruit het Leger des Heils is voortgekomen. In hun leer en opdracht leggen de heilssoldaten nadruk op de universele oproep tot persoonlijke bekering, de eis tot heiliging en de noodzaak tot evangelieverkondiging.

Ondanks een snel veranderende wereld zijn de elf Leerstellingen in wezen hetzelfde gebleven. Het Handboek der Leerstellingen kent verschillende uitgaven; de laatste versie verscheen in 1969. Het is nu tijd voor een nieuwe uitgave met toelichtingen.

Dit boek verschilt in enkele opzichten van vorige uitgaven. Het is in verhalende stijl geschreven. De leer wordt beschrijvend in plaats van puntsgewijs gepresenteerd. Hierdoor wordt de ontwikkeling van de gedachten duidelijk zichtbaar en leent het zich voor gebruik in studiegroepen en in klassikaal verband. Door de verhaalvorm behandelen wij de waarheden van ons geloof op twee niveaus als het werk van God

- in de geschiedenis dat onze redding volbracht en
- in het verslag van onze eigen geloofsontwikkeling van zonde via redding naar heiliging.

De titel van dit Handboek geeft ook zijn verhaalvorm aan: *Verhaal van verandering*[®].

Heilssoldaten baseren hun leer op de Bijbel, het levende Woord van God. Onze Leerstellingen maken dit duidelijk. Dit boek wil derhalve trouw zijn aan de Bijbel. De verwijzingen naar de Bijbelteksten staan meestal aan het slot van het stuk waarop ze betrekking hebben. De tekstverwijzingen zijn eerder selectief dan allesomvattend. De gebruiker kan de ondersteunende teksten zelf lezen en andere zelf opzoeken.

Dit Handboek is met opzet beknopt. Het doel ervan is een getuigenis te geven van het geloof dat heilssoldaten over de hele wereld gemeenschappelijk hebben. Daarom is het helemaal in de “wij-vorm” geschreven. Hopelijk zullen heilssoldaten zich herkennen in een eenvoudige begrijpelijke benadering van de christelijke waarheid en zich er mee vereenzelvigen. Bovendien is het niet alleen bedoeld voor heilssoldaten is. Het biedt dezen echter wel de mogelijkheid om onder woorden te brengen wat ze geloven en anderen uit te nodigen om deel te hebben aan dezelfde ervaring van verlossing door genade.

Samen met de begeleidende Studiegids en andere uitgaven beoogt dit boek een nuttig hulpmiddel te zijn voor alle heilssoldaten, voor nieuwe bekeerlingen en voor hen, die zich voorbereiden op het officierschap, bij hun studie van de beginselen van ons geloof.

[HOOFDSTUK 1]

WOORD VAN DE LEVENDE GOD

De bron van de christelijke leer

Leerstelling, die met dit hoofdstuk verband houdt:

Wij geloven, dat de Heilige Schrift, de boeken van het Oude en het Nieuwe Testament, door goddelijke ingeving geschreven is en dat alleen hierin de goddelijke richtlijnen voor het christelijk geloof en leven te vinden zijn.

De bron van de christelijke leer is de Bijbel. Ons geloof is daarin beschreven en bewaard. Daarom is de eerste leerstelling een inleidende verklaring, die de Bijbel bevestigt als het bronnenboek van de christelijke leer.

De Bijbel is een boek dat geschreven is door veel schrijvers: het is een menselijk document. Maar wij geloven dat het ook het geschreven woord van God is. De Bijbel ontleent zijn gezag aan God, openbaart ook de waarheid en is de leidraad voor christelijke levenswandel. Hierin ontmoeten wij de levende God van de geschiedenis en horen wij zijn stem. Daarom worden wij ook wel mensen van het Boek genoemd.

■ *Matteüs 19:3-6; Marcus 12:26-27; Johannes 5:37-47; Handelingen 17:1-3; 1 Tessalonicenzen 2:13; 2 Timoteüs 3:16-17*

Een woord in de tijd

Het Woord van God is aan ons gegeven als een verslag van de geloofservaringen van mannen en vrouwen door vele eeuwen heen. De Bijbel is de vrucht van een levende relatie tussen God en zijn volk in een bepaalde historische samenhang.

De canon

De canon is de lijst van boeken, die door de Kerk als de Heilige Schrift, het geopenbaarde woord van God, erkend is. Deze omvat het Oude en het Nieuwe Testament. De eerste christenen erkenden de joodse heilige Schriften, het Oude Testament, als gezaghebbend. Ze gebruikten de inhoud om hun overtuiging, die zij over de goddelijke zending en autoriteit van Jezus hadden, te onderbouwen. Tegelijkertijd brachten zij de boodschap van het evangelie zowel door het geschreven als het gesproken woord. Al heel vroeg in de geschiedenis van de Kerk werd een aantal geschriften erkend als gezaghebbend. Later vormden ze ons Nieuwe Testament.

Het Oude Testament vond zijn oorsprong in de ervaringen van het joodse volk gedurende vele eeuwen. Het beschrijft de voortschrijdende, maar nog onvolledige openbaring van God vóór de komst van zijn Zoon, Jezus Christus. Christenen hebben altijd van het Oude Testament gehouden en het geëerbiedigd, terwijl zij tevens erkennen dat de echte verklaring van zijn betekenis en de vervulling van wat het belooft alleen in Jezus Christus te vinden is. Die boodschap is de kern van het Nieuwe Testament. Zonder het Nieuwe blijft het Oude Testament incompleet, maar het Nieuwe Testament is ook onvolledig zonder het Oude. Het Nieuwe Testament verkondigt in Jezus Christus de vervulling van wat men in het Oude Testament verwachtte en waarnaar men hoopvol uitzag.

Het Nieuwe Testament is een schriftelijk getuigenis van het leven, het onderwijs en de persoon van de Heer Jezus Christus. Deze boeken werden geschreven om gelovigen te onderwijzen en anderen tot geloof in Christus te brengen. Toen de canon in de vierde eeuw vastgelegd werd, waren de meeste boeken van ons Nieuwe Testament algemeen erkend door de chris-

telijke gemeenschap. Boeken waarover enig voorbehoud bestond, werden opgenomen of afgewezen op basis van drie richtlijnen: authentieke boeken moesten van apostolische afkomst zijn, in overeenstemming met de algemeen aanvaarde geloofsregels en in algemeen gebruik zijn bij de Kerk.

Geleid door de heilige Geest kwamen de christenen door dit zorgvuldige proces tot overeenstemming over welke boeken deel uitmaken van de Schrift. Nooit heeft een synode geprobeerd een boek canoniek te verklaren zonder dat het al algemeen aanvaard was door de christelijke gemeenten. Het gezag van de Schrift werd niet verleend, maar het werd erkend, en na de erkenning, bevestigd.

Testamenten

De 66 boeken waaruit de Bijbel bestaat, zijn verdeeld in twee Testamenten, het Oude en het Nieuwe. Het zijn diverse geschriften, verbonden door een gemeenschappelijk thema. Testament betekent verbond.

De joodse Schrift, het Oude Testament, getuigt van Gods verbond met Israël. Het Nieuwe Testament bevestigt het nieuwe verbond, dat door Jezus Christus voor alle mensen ingesteld is en dat geldt voor een ieder die zijn vertrouwen in Hem stelt.

De boeken zijn zeer verschillend qua literaire vorm en culturele achtergrond. Ze kunnen apart als individuele uiting van historische culturen bestudeerd worden. Christenen beschouwen ze echter als één boek: de Bijbel. Er is één thema: de bevrijdende genade van God en één verhaal: Gods handelen met zijn volk, dat zijn hoogtepunt bereikt in het reddingswerk van God in Christus. Er zijn twee testamenten, maar één goddelijke openbaring. Deze geschriften vormen een uniek getuigenis. Door hun inhoud, thema en goddelijke oorsprong hebben ze uniek gezag (zie aanhangsel 1).

■ *Exodus 31:18; 32:15-16; 2 Koningen 22:8-10; 23:1-3; Nehemia 8:1-8; Jeremia 36:1-6; Habakuk 2:2; Lucas 1:1-4; 24:25-27, 44-48; Johannes 20:30-31; Handelingen 1:1-2*

Openbaring

Alle generaties zijn zich bewust geweest van de goddelijke aanwezigheid. Ook beseften zij dat de schoonheid en orde van het heelal wijzen op een almachtige Schepper. Maar zonder hulp komen we niet ver op onze zoektocht naar de reddende waarheid over God. Voor een belangrijk deel komt dit omdat God altijd wezenlijk een mysterie voor zijn schepping zal blijven. En vanaf het moment dat de mens door de zonde beïnvloed werd, is het denken over God vertroebeld en vervormd.

Wij geloven dat God zich aan ons bekend gemaakt heeft door zijn handelen. Wij zouden zijn liefdevolle karakter, verlossingskracht en eeuwige plan nooit zelf ontdekt hebben. Hij heeft de sluier die zijn geheimenis verhulde, weggenomen. Deze zelfopenbaring van God wordt getrouw bewaard en gepresenteerd in de Heilige Schrift.

De openbaring is een genadegave, die voortkomt uit Gods liefde voor de mensheid en de goddelijke bedoeling dat wij Hem zouden leren kennen, liefhebben, dienen en altijd van zijn aanwezigheid genieten. De Bijbel is het geschreven verslag van deze openbaring en. De inzichten van niet-christelijke godsdiensten wijzen misschien op een geestelijk bewustzijn en begrip, maar zij stellen Jezus Christus niet voor als het vleesgeworden Woord.

Het woord openbaring betekent dat iets wat verborgen is, zichtbaar wordt. In de Bijbel zien we dat de openbaring van minder naar meer groeit, van het gedeeltelijke naar het volmaakte. De zelfopenbaring van God in het Oude Testament is geleidelijk en noodzakelijkerwijs gedeeltelijk, want het maakt de weg klaar voor de komst van Christus, de uiteindelijke en volledige openbaring van God.

■ *Jesaja 55:8-11; Johannes 1:14-18; Handelingen 14:15-17; Romeinen 1:18-20; 2:14-16; Galaten 1:11-12; 1 Petrus 1:10-12*

Openbaringswijzen

God ontmoet de mensen op vele manieren in de Bijbel. Door de gebeurtenissen uit hun vroegste geschiedenis kregen de joden een indruk van de liefde en trouw van God. Zij zagen zijn hand in het ontstaan van hun volk en in hun verdere geschiedenis. Hij gaf de Wet als model voor het leven in zijn tegenwoordigheid. Door de profeten liet Hij de kracht en zuiverheid van zijn liefde zien. In het Oude Testament dragen geschiedenis, Wet, Profeten en Geschriften bij aan een dieper begrip van de majesteit, heiligheid en liefde van God.

Al deze verschillende openbaringswijzen vinden hun vervulling in Jezus Christus. God, die actief is in de geschiedenis, handelt op unieke wijze om door Jezus zijn heil te brengen. Hij, over wie de profeten spraken, is ook de vervulling van de Wet. Het Nieuwe Testament vertelt over het leven van Jezus en verkondigt de boodschap van het evangelie, die de Kerk vanaf dat moment gepredikt heeft. Zo biedt de Bijbel iets wat geen ander boek op dezelfde manier kan bieden: woorden van Leven. Het is de verlossende openbaring, waarin Jezus Christus, het levende Woord van God, centraal staat.

■ *Psalm 96; 106; Jesaja 53:1-6; Hosea 11:1-4; Amos 5:21-24; Hebreërs 1:1-3; 1 Petrus 1:23-25*

Door inspiratie gegeven

Evenals het heil waarvan hij getuigt, is de Bijbel een gave van God, niet een prestatie van de mens. De Bijbel ontstaat ook uit een samenwerking tussen goddelijke kracht en menselijk gehoor. De goddelijke aanzet om het mogelijk te maken en de vrijwillige gehoorzaamheid van mensen. Deze kostbare schat van geopenbaarde waarheid wordt verbreed en bewaard in ‘aarden vaten van geschreven mensentaal’.

Dit wonder van goddelijke genade wordt beschreven met de woorden ‘door God geïnspireerd’ of ‘door goddelijke inspiratie geschreven’. De bijbelschrijvers, die veel gebruik maakten van verschillende literaire stijlen,

werden zo geïnspireerd en geleid door de heilige Geest, dat zij een geheel betrouwbaar en duurzaam getuigenis gaven van het verlossingswerk van God voor de mensheid, waarin het leven en de persoon van Jezus Christus een centrale plaats inneemt.

De inspiratie van de schrijvers is van een ander karakter dan de natuurlijke inspiratie van een kunstenaar of auteur. Tegelijkertijd erkennen de meeste christenen dat inspiratie geen dictaat is. Niets in de Bijbel wijst er op dat God het menselijke karakter van de schrijvers uitgewist heeft. In de Bijbel worden hun eigen schrijfstijl, denkwijze, culturele achtergrond en menselijke beperkingen zichtbaar.

Toch is het duidelijk dat het resultaat hiervan niet alleen in menselijke termen verklaard kan worden. De boeken waren niet alleen het werk van de auteurs zelfs maar ook het werk en het woord van God. Een onderzoek naar de boodschap en de aanspraken van de Bijbel laat zien dat ze gewone menselijke wijsheid, logica en goedheid te boven gaan.

De openbaring van God heeft niet zijn oorsprong bij ons (zie aanhangsel 2).

■ *Jeremia 1:1-3; 1 Korintiërs 2:12-13; 2 Timoteüs 3:14-17; 2 Petrus 1:20-21*

Gezag

Omdat de Bijbel door inspiratie is ontstaan en de openbaring van Gods verlossing bevat, gaat het gezag van de Schrift alle andere vormen van gezag te boven. Het joodse volk aanvaardde het gezag van hun heilige Schriften. Jezus aanvaardde dat ook. En zijn voorbeeld volgend erkende de vroege Kerk vanaf haar begin de joodse canon. Zij zag daarin de beginselen van het evangelie en deed daar beroep op. Toch erkende zij heel gauw de inspiratie en gezag van de geschriften die samen het Nieuwe Testament vormd. Deze geschriften zijn ook fundamenteel, omdat wij door hun getuigenis Jezus Christus als Heer en Heiland ontmoeten.

Door de inspiratie van de Schrift te erkennen, aanvaardde de Kerk het gezag van de Bijbel als de uiteindelijke doorslaggevende factor voor het christelijk geloof en volgelingen. De kerk heeft dit gezag niet verleend, maar erkend en onderwierp zich aan 'het geschreven Woord van God'.

In de geschiedenis vinden we veel voorbeelden waarbij de Kerk in de Schrift zocht naar leiding bij het omgaan met crises en het bestrijden van dwaalleer. Het is ook vaak gebeurd dat de christelijke gemeente door middel van de bijbelse boodschap door de heilige Geest teruggeroepen werd tot geloof en discipelschap. De inhoud van de Schrift heeft zowel als rechtbank gediend, waarvoor gelovigen hebben gestaan en nog steeds staan alsook als advocaat van verdediging zowel voor het individu als voor het volk van God. Voor talloze mensen heeft de Bijbel zijn waarde bewezen als betrouwbare gids voor het christelijk geloof en leven.

■ *Johannes 10:35a; 21:24; Handelingen 28:25b; 2 Timoteüs 3:16-17; 2 Petrus 1:3-4*

De Schrift en vormen van gezag

De Schrift, de Geest en de Kerk

De Bijbel is dus de hoogste autoriteit voor christenen. Maar de Bijbel zelf leert dat er drie pilaren zijn, die een stevige basis vormen voor het christelijk geloof en leven. Deze drie zijn: het onderwijs van de Schrift, de directe verlichting door de heilige Geest en de overeenstemming met de christelijke traditie. Het is gevaarlijk om de Bijbel te gebruiken zonder te kijken naar de algemene interpretatie van de christelijke gemeente door de eeuwen heen. Evenmin kan de Bijbel begrepen worden zonder de hulp van de heilige Geest.

Jezus zelf bevestigde het drievoudige fundament van ons geloof. Zo gaf Hij zijn volgelingen een leidraad en waarborg. Elk van deze drie oorspronke-

lijke bronnen heeft de bevestiging van de andere twee nodig om er zeker van te zijn dat de waarheid van het evangelie onderhouden wordt.

In het Nieuwe Testament bezitten we een kostbare beschrijving van het leven van Jezus en een getuigenis van zijn veranderende invloed op de levens van zijn eerste volgelingen. Hun woorden blijven de maatstaf voor christelijke ervaring, oprecht geloof en ethisch gedrag. Maar om ze goed te kunnen begrijpen, hebben we de leiding van de heilige Geest nodig. Hij ademt door het woord en brengt zijn waarheid aan het licht. Hij vertaalt de eeuwige boodschap van God in de taal van onze hedendaagse situatie. Wij hebben ook de bevestiging van de christelijke gemeente nodig. Door de eeuwen heen is het evangelie van Jezus door zijn volgelingen gepredikt. Hun getuigenis vormt een sleutel om de Bijbel te begrijpen.

Op drie manieren komt Gods woord tot de christen: door de Schrift, door de Geest en door de Gemeente. Ieder bevestigt en bekrachtigt de twee andere.

■ *Johannes 15:26-27; Handelingen 15:22-29; 1 Tessalonicenzen 5:12-22; 1 Timoteüs 4:6*

Het belangrijkste gezag

Van de eerdergenoemde drie pilaren heeft de Bijbel het meeste gezag. Natuurlijk moet de Geest door het Woord heen ademen en de waarheid ervan aan het licht brengen. Ook moet het overeenkomen met het oorspronkelijke getuigenis van de historische Kerk. Uit ervaring weten we dat er misbruik gemaakt kan worden van de zogenaamde inspiratie door de Geest en de tradities van de Kerk. In het verleden werd de leer van de Kerk soms verraaid door onbetrouwbare kerkelijke gezagsdragers. Soms is de leiding van de Geest misverstaan, vervalst en gepresenteerd als een persoonlijke inspiratie door de Geest.

De Schrift bevat zowel de ervaring van de vroege Kerk als die van individuele profeten en apostelen. Er is een interne samenhang in de boodschap,

waardoor zijn betrouwbaarheid bevestigd wordt. Door Schrift met Schrift te vergelijken, wordt de wil van God duidelijk. Er komt nooit een eind aan uitleg en verklaring, want als we de Bijbel bestuderen, gaan we ermee in gesprek. We ervaren de scheppende kracht van de boodschap, die ons in onze eigen situatie bemoedigt en corrigeert. De Bijbel verklaart zichzelf.

De Bijbel heeft voor een christen het laatste woord. Zijn gezag staat boven alle andere en zijn leer bevestigt alle andere waarheid op geestelijk gebied. Het is het wezenlijke fundament, waarop de christelijke opvatting moet rusten en het is de maatstaf waaraan alle geestelijke kennis getoetst moet worden. Om als christelijk beschouwd te worden, moeten alle andere bronnen hiermee in overeenstemming zijn. In deze zin zijn alleen in de Bijbel de goddelijke richtlijnen voor het christelijk geloof en leven te vinden.

■ *Lucas 24:25-27; Johannes 5:39-40; 12:47-50; Handelingen 2:22-36*

Pluralisme

Velen van ons wonen in een pluralistische samenleving, waarin andere heilige geschriften of samensmeltingen van godsdienstige ideeën en humanistische filosofieën om de harten en gedachten van onze gemeentes vechten. Ook tegen deze achtergrond blijven we beweren dat voor christenen de Bijbel het enige gezag is dat het geloof vastlegt en het gedrag bepaalt.

De heilige geschriften van andere godsdiensten kunnen inzichten bevatten op geestelijk gebied, de Bijbel bevat het verslag van Gods werk door Christus om de mensheid te redden. Hij vertelt over de aard en omvang van het heil dat daardoor mogelijk gemaakt is. De Bijbel is wat dat betreft uniek.

Menselijke filosofieën en populaire denkwijzen moeten beoordeeld worden in het licht van de tijdloze waarheden, die in de Schrift vermeld staan. Daarom moet de reddende waarheid van de Bijbel niet aangepast worden om aansluiting te vinden bij populaire standpunten of hedendaagse ideologieën, die het geloof ontkennen of ondermijnen.

De Bijbel blijft de enige goddelijke richtlijn voor het christelijk geloof en leven, omdat die de enige en unieke openbaring van God weergeeft en bewaart. Door Jezus Christus, die op een bepaald moment in de geschiedenis als zijn levend Woord kwam, openbaart God zichzelf. Wij aanvaarden de Schrift als het blijvend gezag dat steeds van toepassing is, omdat wij de heerschappij van Jezus aanvaarden van wie de Bijbel getuigt. Jezus erkennen is het gezag aanvaarden van het geschreven woord waarin Hij ontmoet wordt. De Bijbel is van onschatbare waarde, juist omdat die Hem aan ons bekendmaakt als Heer.

■ *Lucas 4:16-21; 1 Korintiërs 1:18-2:13*

Een woord voor altijd

De Bijbel is betrouwbaar en geloofwaardig in alle zaken die te maken hebben met het geloof in Christus en het leven door geloof in deze wereld en de komende. Alles wat nodig is voor kennis van de reddende waarheid is in de Bijbel te vinden. Hij geeft hoop voor de toekomst voor allen die het goede nieuws van Jezus Christus moeten horen. Hij ontstond door de inspiratie van het levend Woord van God in de geesten van mensen en spreekt nog steeds met gezag en kracht.

Samenvatting

Wij geloven, dat de Heilige Schrift, de boeken van het Oude en het Nieuwe Testament, door goddelijke ingeving geschreven is en dat alleen hierin de goddelijke richtlijnen voor het christelijk geloof en leven te vinden zijn.

AANHANGSEL 1

Vaststelling van de canon

De Bijbel is het resultaat van een lang proces van verzamelen en samenstellen van veel, zeer oude, documenten die getuigen van de levende God. Tijdens de eerste vijf eeuwen werd een erkende lijst of canon van gezaghebbende geschriften samengesteld onder de leiding van de heilige Geest.

De canon van het Oude Testament werd in verschillende stappen vastgesteld, die hun afronding bereikten in 91 na Christus met het Concilie van Jamnia. In die bijeenkomst van joodse oudsten werden 39 boeken van de Hebreeuwse Schriften erkend, die samen de Wet, de Profeten en de Geschriften vormden.

Bepaalde geschriften, de Apocriefe Boeken genaamd, werden ook opgenomen in sommige Bijbeluitgaven. Deze boeken maakten deel uit van de Septuagint, de Griekse vertaling van het Oude Testament, maar werden niet in Jamnia in de joodse canon opgenomen. De Apocriefe Boeken worden door de meeste protestantse kerken aanvaard 'ter zedelijke en godsdienstige opbouw'. Zij mogen alleen in samenhang met de canonieke boeken worden gebruikt om de christelijke leer te staven.

Alle 27 boeken van de canon van het Nieuwe Testament worden voor het eerst in 367 na Christus genoemd. Deze werden bevestigd door de Synode van Carthago in 397 na Christus. Het Nieuwe Testament bestaat uit de Evangelieën, de Handelingen van de Apostelen, de Brieven en de Openbaring van Johannes. De brieven van Paulus en anderen zijn de eerste geschreven getuigenissen over Jezus Christus en de evangelieën werden kort daarna geschreven. (Opmerking: de tegenwoordige verdeling van onze Bijbel in hoofdstukken en verzen werd pas later gemaakt, tegen de 16de eeuw.)

Tijdens en na het apostolische tijdperk verschenen andere geschriften. Vele bevatten nuttige onderwerpen. Deze boeken genieten echter niet het gezag van de Bijbel. De auteurs erkenden vaak de unieke waarde van de bijbelse boeken en deden daar een beroep op om hun eigen afgeleide leer te staven. Onlogische geschriften en valse evangelieën werden afgewezen, omdat ze niet aan het drievoudige criterium van de canon voldeden.

Aan de manier hoe de canon tot stand is gekomen, zien we hoe God zichzelf in de geschiedenis geopenbaard heeft en de schrijvers van de Bijbel met een ware visie van zijn Persoon en plan heeft geïnspireerd. De Bijbel ontleent zijn gezag aan het feit dat de Geest van God door de eeuwen heen

tot mannen en vrouwen gesproken heeft. Daardoor heeft de Bijbel een inhoudelijke samenhang, die de waarheid van Jezus Christus openbaart.

AANHANGSEL 2

Betrouwbaarheid

Het valt niet mee om een uitdrukking te vinden die zowel recht doet aan de goddelijke inspiratie als aan het menselijke auteurschap van de Bijbel. Sommige christenen leggen de nadruk op de letterlijke tekst en anderen letten meer op de achterliggende betekenis.

Weer anderen vinden dit onderscheid niet belangrijk.

De geloofsbelijdenis van het Leger des Heils zegt niets over bovengenoemd onderscheid. Wat wel bevestigd wordt, is dat de boeken van de Oude en Nieuwe Testamenten betrouwbaar zijn. Zij onderrichten de goddelijke waarheid en geven richting aan het christelijk leven. We ontmoeten er Jezus Christus in, het geïnspireerde Woord van God. De heilige Geest, die de schrijvers inspireert, verlicht ook degenen die erin lezen en leidt hen tot geloof.

{ **HOOFDSTUK 2** }

GOD

VADER, ZOON EN HEILIGE GEEST

De leer omtrent de Drie-eenheid

Leerstellingen, die met dit hoofdstuk verband houden:

Wij geloven, dat er slechts één God is, geheel volmaakt, de Schepper, Onderhouder en Bestuurder van alle dingen en dat uitsluitend aan Hem goddelijke verering toekomt.

Wij geloven, dat er drie Personen in de Godheid zijn: de Vader, de Zoon en de heilige Geest, ongedeeld in wezen en gelijk in macht en heerlijkheid.

Christenen aanbidden één God als Vader, Zoon en heilige Geest. Dit is de leer van de Drie-eenheid, die wezenlijk is voor het begrip van de God van de Bijbel en die de grondslag is voor het christelijk geloof.

Christelijk monotheïsme

Het monotheïsme is de leer dat er maar één God is. Deze overtuiging is niet uniek voor het christelijk geloof. Het is ook de overtuiging van andere godsdiensten zoals het jodendom en de Islam.

Het christelijk monotheïsme heeft een geheel eigen betekenis en inhoud. Het is belangrijk om te weten wat het wel maar ook wat het niet betekent.

Het betekent dat de ene God, de eeuwig, de allerhoogste geopenbaard en gekend wordt als Vader, Zoon en heilige Geest, een eeuwige Drie-eenheid. God is altijd geweest, is en zal altijd zijn: Vader, Zoon en heilige Geest.

Het betekent niet dat God zich afzondert in passiviteit. Hij staat in contact met zijn schepping. Hij is niet een statisch wezen, onverschillig en onbewogen.

De grote Schepper, Onderhouder en Bestuurder van alle dingen staat in wisselwerking met zijn schepping. De manier waarop God zich bekend maakt en zijn volk ontmoet, staat centraal in het verhaal van de Bijbel.

■ *Exodus 3:1-6, 13-14; 34:6-7; Deuteronomium 6:4-5; 2 Koningen 13:23; Jona 3:10; Marcus 12:29-31*

De ene God bestaat niet uit drie individuen die met elkaar kunnen concurreren of zich tegen elkaar verzetten, maar uit drie Personen, die altijd verenigd zijn in wezen, houding en handelen, een drievuldige God van liefde.

Deze drie Personen staan in relatie tot elkaar. Hij is altijd Vader, Zoon en heilige Geest. Deze Personen worden onderscheiden, maar zijn niet te scheiden.

Vader, Zoon en heilige Geest symboliseren een energieke levensverbinding van gelijkwaardige Personen, zonder enig gezag of superioriteit van de ene boven de andere. Iedere poging om een rangorde van kracht en heerlijkheid binnen de Drie-eenheid te maken verzwakt de volledigheid van God en ondermijnt de volledige eenheid in de Godheid.

De Drie-eenheid definitie probeert God te beschrijven als de Vader, die schept, regeert en onderhoudt; als de Zoon, die verlost, bijstaat en leert; en als de heilige Geest, die heiligt, raad en kracht geeft. In Personen en werk is Hij drie: in persoonlijkheid en liefde is Hij één.

De drie personen van de Drie-eenheid openbaren elkaar steeds aan ons. Het Nieuwe Testament vertelt ons dat de Geest getuigt van Jezus; Jezus Christus openbaart de Vader en getuigt van de Geest; de Vader getuigt van de Zoon.

God heeft de mensheid geschapen omdat de uiting van liefde het kenmerk van zijn wezen is, maar niet vanwege enige onvolledigheid in Hemzelf. Als mensen zijn wij naar het beeld van God geschapen, met een eigenschap dat we graag in contact staan met anderen. Wij bereiken onze vervulling alleen in gemeenschap met Hem en met elkaar. Zonder Hem en zonder elkaar ontbreekt het ons aan volledigheid en hebben we geen mogelijkheid tot het in volwassenheid bouwen aan relaties.

De Vader, Zoon en heilige Geest staan met elkaar en met ons in relatie. De Bijbel getuigt van deze waarheid, die de basis is voor de christelijke leer van verlossing en de ervaring daarvan. Een goed begrip van de Drie-eenheid helpt ons om dwaalleer te herkennen en te vermijden (zie aanhangsel 3).

Als we het hebben over de drie-enige God dan gaat het om zijn volmaakte eenheid en als we het hebben over de drie Personen in de Godheid, gaat het om zijn Drie-enige natuur.

■ *Matteüs 11:25-27; 28:19; Johannes 14:8-26; 15:26; 1 Korintiërs 12:4-6; 2 Korintiërs 13:13; Judas 20-21*

Een God die zichzelf bekend maakt

God onthult zijn Persoon en plan (als Vader, Zoon en heilige Geest) door de openbaring in de Schrift en in zijn ontmoetingen met ons.

God openbaart zich op vele manieren, maar in de Bijbel onthult Hij zichzelf in de relatie met mensen en in belangrijke gebeurtenissen. Hij openbaart

zich door zijn omgaan met Israël. Hij maakt zich bekend door belangrijke gebeurtenissen zoals de uittocht, de opkomst en ondergang van Israëli-sche koninkrijken. Ook wordt in het Oude Testament verslag gedaan van de ballingschap en de terugkeer. In het Nieuwe Testament maakt Hij zich op unieke en alles overtreffende wijze bekend in de geboorte, het leven, de kruisiging en de opstanding van Jezus.

Deze zelfopenbaring komt overeen met de menselijke ervaring, waar de ene persoon zich bekend maakt aan de andere door het aangaan, het in stand houden van relaties en het delen met elkaar van belangrijke gebeurtenissen. Op dezelfde manier maakt God, die persoon is en de menselijke persoonlijkheid respecteert, zijn wezen en liefde aan ons bekend.

Wij hebben het over de zelfopenbaring van God, want het is de aard van God om zich bekend te maken. God is liefde, en het is een kenmerk van liefde om gekend te willen zijn door degene die men liefheeft.

■ *Genesis 18:1-3; Psalm 19:2-7; Psalm 126; Psalm 136; Hosea 11:1-4; Lucas 1:67-75; Johannes 3:16; Romeinen 1:18-23; 1 Korintiërs 15:3-8; Galaten 3:25-4:6; Filippenzen 2:5-11*

Een God die bij ons betrokken is

Wij geloven dat God niet ver van ons af is, maar dat Hij voortdurend deel wil uitmaken van ons leven. We zien dit in de incarnatie, de komst van God in de mens Jezus van Nazaret.

Door het zoenoffer, dat onze Heer Jezus Christus bracht in gehoorzaamheid aan de Vader, zien we hoe God grenzen overschrijdt om het verlorene te redden. Dit offer maakt het herstel van onze relatie met God mogelijk. (zie hoofdstuk 7)

De betrokkenheid en het initiatief van God vinden ook uitdrukking in het genadewerk van de heilige Geest door vernieuwing en heiliging, die ons leven verandert (zie hoofdstukken 8 en 9). God is niet ongeïnteresseerd. Hij is betrokken bij de menselijke beleving en wil het menselijke leven koesteren.

■ *Exodus 34:1-10; Nehemia 9:9-17; Psalm 103:1-14; Jona 4:1-11; Lucas 1:30-33, 46-55; Romeinen 5:6-11; 2 Korintiërs 5:19; Titus 3:4-7*

Het karakter van God

Als we God ontmoeten, ontmoeten wij Hem in zijn volledigheid. De Drieënig God is één, ongedeeld in wezen. De God die wij ontmoeten in de Schrift en in onze persoonlijke ervaring maakt zichzelf aan ons bekend als de liefdevolle God, die heilig, najverig, getrouw, genadevol en waarachtig is.

God is heilig. De Ene, die de totaal Andere is, de eeuwige Bron van alle bestaan, roept bij ons ontzag op. Als we zijn heiligheid erkennen, leren wij ook zijn volstrekte goedheid en reinheid kennen.

■ *Leviticus 19:2; 1 Samuël 2:2; Jesaja 6:3; Openbaring 4:8; 15:4*

God is najverig. God geeft zo veel om zijn mensen dat Hij nooit onverschillig kan zijn tegenover hun ontrouw. Zijn liefde vraagt dat wij Hem ook liefhebben met onverdeelde toewijding

■ *Exodus 20:2-6; 34:14; Deuteronomium 4:24; Lucas 13:34-35; 2 Korintiërs 11:1-3*

God is getrouw. Door de hele Schrift zien we dat Hij constant blijft in zijn verbondsliefde en toewijding, hoeveel en hoe vaak wij Hem ook teleurstellen.

■ *Deuteronomium 32:4; Psalm 89:2-38; 1 Korintiërs 1:9; 10:13; 1 Tessalonicenzen 5:23-24; Hebreërs 10:23*

God is genadig. Hij biedt aan allen genade en het behaagt Hem om mensen te vergeven, die zich tot Hem bekeren en vertrouwen op zijn liefde en verdraagzaamheid.

■ *Psalm 51:3-19; Lucas 15:11-24; Efeziërs 2:1-10; 1 Petrus 1:3-5*

God is waarachtig. Hij blijft trouw aan zijn karakter van liefde en rechtvaardigheid. Hij is de bron, de basis en de schepper van ultieme waarheid en recht.

■ *Psalm 19:8-12; Johannes 7:28-29; 1 Johannes 5:20; Openbaring 3:7; 19:11*

De eer van God

In deze God ontmoeten we Iemand die onze menselijke beperkingen te boven gaat. Hij is boven machten en filosofieën verheven, boven ruimte en tijd. Toch kunnen degenen, die Hem liefhebben, zijn ontzagwekkende aanwezigheid bemerken. De heerlijkheid van God wordt het meest zichtbaar in Jezus Christus en wordt ervaren in de Gemeente, de gemeenschap van verlost.

■ *Exodus 24:15-18; Ezechiël 1:26-28; Johannes 1:14; 17:1-5; 2 Korintiërs 4:3-6*

Het antwoord van de mens: aanbidding

Alleen deze God aanbidden wij. In aanbidding erkennen we dat we ons verbonden weten met de Drie-enige God. Dit is de ruggengraat van ons geloof.

Aanbidding begint als God zich aan ons bekend maakt door zijn aanwezigheid en zijn Woord. We spreken onze dankbaarheid uit, verbinden ons in de Geest, leiden een leven naar Gods wil en weten ons gezonden in de wereld.

Door zijn eigen leven en leer heeft de Heer Jezus bevestigd dat aanbidding centraal staat. Dit wordt zichtbaar in zijn bezoek aan de synagogen in zijn persoonlijk gebedsleven. Hij leert ons dat de Vader mensen zoekt die Hem oprecht aanbidden en Hij legt een bepaald verband tussen aanbidding en gehoorzaamheid aan de wil van God. De apostel Paulus leert ook dat het principe van aanbidding tot uitdrukking moet komen in de toewijding van ons gehele leven aan God.

■ *1 Kronieken 29:10-13; Psalm 96:1-13; Matteüs 5:23-24; Lucas 4:16-21, 42; Johannes 4:21-24; Romeinen 12:1-2*

In aanbidding reageren we op wie God is:

- ◆ De eer van God wekt bij ons verering op.
- ◆ De heiligheid van God wekt bij ons ontzag op.
- ◆ De naijver van God wekt bij ons totale toewijding op.
- ◆ De liefde van God wekt bij ons het gevoel op van waarde te zijn.

In aanbidding reageren we op wat God doet:

- ◆ De God die redt, wekt bij ons dankbaarheid op.
- ◆ De God die zoekt, wekt bij ons gebed op.
- ◆ De God die heiligt, wekt bij ons toewijding op.
- ◆ De God van genade wekt bij ons berouw op.
- ◆ De God die verbindt, wekt bij ons een behoefte aan verbondenheid op.

- ◆ De God van liefde wekt bij ons een verlangen tot evangelisatie en dienstbaarheid.

Aanbidding verandert levens. Het helpt de aanbidder om angst te veranderen in liefde, schuld in vergeving, zwakheid in kracht, onverantwoordelijkheid in rentmeesterschap, onzekerheid in vertrouwen, geestelijke honger in voldoening, verdriet in vertroosting, verwarring in doelgerichtheid.

Het gevaar van afgoderij

Afgoderij is het aanbidden van of trouw betonen aan valse goden, demonische machten of stoffelijke voorwerpen en zelfs het verabsoluteren van waarden.

In de Bijbel wordt afgoderij door het tweede gebod verboden en wordt het steeds in zowel het Oude als het Nieuwe Testament afgekeurd. Zowel de profeten van het Oude Testament alsook de christelijke predikers richtten zich daarop toen zij naar de heidense wereld van het Romeinse keizerrijk gingen.

Vandaag is afgoderij nog steeds een hardnekkige en verderfelijke vijand van ware godsdienst. Het neemt soms de vorm aan van de traditionele manieren van verering van voorwerpen of afbeeldingen. Het komt ook op meer subtiele wijze tot uitdrukking in de verering van vaderland, rijkdom, maatschappelijk aanzien, ras, medemens enz..

Het is een altijd aanwezig gevaar voor de christen om de aanbidding en verering die alleen God toekomt te verleggen naar godsdienstige bewegingen of leiders.

Om ons voor afgoderij te hoeden, moeten we ons op Jezus richten. Door dit te doen, worden we herinnerd aan de eer van de Vader, die in de Zoon geopenbaard wordt. De heilige Geest zal ons helpen om alle verzoeking te weerstaan.

■ *Exodus 20:4-6; Hosea 14:9-10; 1 Korintiërs 10:14; Kolossenzen 3:5; 1 Johannes 5:21*

Een God om bekend te maken

Zoals het de natuur van God is om zichzelf te openbaren, geloven wij dat het de roeping is van christenen om Hem bekend te maken. God is de bron van alle liefde; Hij is de basis van alle echte menselijke verbondenheid. Als Hij ons aanneemt, ontvangen we de liefde van de enige, ware, genadevolle en trouwe God. Als wij Hem aanvaarden, worden we ons bewust van zijn heerlijkheid en willen we Hem aanbidden en lofprijzen. Het is deze God, die ons roept om mee te werken aan zijn opdracht en zijn verhaal te vertellen.

Samenvatting

Wij geloven, dat er slechts één God is, die wij alleen aanbidden, die eeuwig in drie gelijke Personen bestaat, één in wezen, Vader, Zoon en heilige Geest.

AANHANGSEL 3

Verkeerde wegen - dwaalleren omtrent de Drie-eenheid

Het christelijke geloof is eenvoudig, maar de christelijke theologie die daaruit ontstaat is niet zo eenvoudig. Het is geen wonder dat er in de bijna tweeduizendjarige geschiedenis van de Kerk misverstanden ontstaan zijn. De historische geloofsbelijdenissen zijn het resultaat van pogingen om vervorming van het apostolische geloof recht te zetten. Dit is het geloof dat door de apostelen verkondigd werd, volgens het getuigenis van het Nieuwe Testament. Het werd aan de vroege Kerk toevertrouwd en uiteindelijk heeft het de algemeen aanvaarde geloofsbelijdenissen gevormd (zie aanhangsel 11).

In het verleden heeft de noodzaak om een extreme ketterij ten aanzien van de leer van de Drie-eenheid te corrigeren soms ertoe geleid dat er een ketterij ontstond die even extreem was. De meeste ketterijen met betrekking tot de

Drie-eenheid kunnen ingedeeld worden bij één van de drie volgende typen:

Modalisme: Het geloof dat de ene God zich op drievoudige wijze openbaart. Als Schepper wordt Hij Vader genoemd, als Verlosser wordt Hij Zoon genoemd en als Levensvernieuwer heilige Geest. Maar deze functies en namen verwijzen naar één en dezelfde persoon. Deze dwaalleer ontstond uit het verlangen van de vroege Kerk om het idee van drie goden te vermijden, maar het gevolg is wel dat de relatie die er bestaat tussen de drie personen in de Godheid onderbelicht blijft.

Tritheïsme: Letterlijk betekent dit driegodendom. Het is de dwaalleer waarbij de drieheid van de personen in God zwaar benadrukt wordt ten koste van de eenheid. In feite heeft men het over drie goden. Deze dwaalleer ontstond uit het verlangen om de integriteit en identiteit van elk van de drie personen te beschermen. Het gevolg ervan is echter dat de eenheid van het handelen van God gemist wordt.

Subordinationisme: Het geloof dat de Vader eeuwig boven de Zoon en de Geest staat, hetzij in rangorde, hetzij in wezen en waardigheid.

Andere verkeerde interpretaties zijn:

Polytheïsme: is de naam voor religie en cultuur, waarin geloof in en verering van meerdere goden kenmerkend zijn. Deze goden hebben vaak een eigen terrein of machtsbereik. Tegenover het polytheïsme stelt de Bijbel het monotheïsme, het geloof in één God, de God en Vader van onze Heer Jezus Christus.

Deïsme: Het geloof dat God het heelal geschapen heeft, maar dat Hij zich daarna uit zijn schepping heeft teruggetrokken. Het deïsme erkent God dus nog wel als Schepper, maar het geschapene wordt zelfstandig gemaakt ten opzichte van God. De Bijbel leert ons dat God nog steeds bij zijn schepping betrokken is en haar onderhoudt.

Pantheïsme: Verzamelnaam voor de verschillende godsdienstige leringen die geen onderscheid maken tussen God en zijn schepping. Pantheïsme komt men vooral tegen in allerlei holistische bewegingen en binnen de New Age-bewegingen.

New Age - een overkoepelende naam voor een vorm van religie, waarin mystiek en spiritualiteit van sommige oosterse godsdiensten en oude mythologieën bijeen gebracht worden. Het gelooft in de onbegrensde mogelijkheden van de mens om zijn eigen lot te bepalen. De New Age-technieken zijn ontworpen om het zelfbewustzijn te vergroten, dat leidt tot goddelijkheid. New Age kent geen verschil tussen God en de mens. Het gelooft dat de geestelijke mogelijkheden van alle mensen, als ze volledig ingezet worden, genoeg zijn om een nieuw tijdperk van vrede en liefde teweeg te brengen. Deze benadering is kenmerkend voor de neiging om de christelijke waarheid te verzwakken door die met andere filosofieën en religies te combineren.

[HOOFDSTUK 3]

SCHEPPER VAN HEMEL EN AARDE

De leer omtrent God de Vader

Leerstellingen die met dit hoofdstuk verband houden:

Wij geloven, dat er slechts één God is, geheel volmaakt, de Schepper, Onderhouder en Bestuurder van alle dingen en dat uitsluitend aan Hem goddelijke verering toekomt.

Wij geloven, dat er drie personen in de Godheid zijn: de Vader, de Zoon en de heilige Geest, ongedeeld in wezen en gelijk in macht en heerlijkheid.

Wij geloven dat God de Schepper van de wereld is en dat Hij haar door liefdevolle wijsheid onderhoudt. De wereld en alles wat erin is, is fundamenteel goed, omdat ze geschapen werd door een heilige, wijze, machtige en liefhebbende God.

God de Vader

Het beeld van God als Vader is in het Oude Testament te vinden, maar in het Nieuwe Testament wordt het vaderschap van God op de voorgrond geplaatst door het onderwijs van Jezus. Hij onderwees dat God Vader is en maakte zijn eigen relatie met God duidelijk door de intieme benaming 'Abba, Vader'. Jezus had een hechte band met God de Vader. Aan Hem betoonde Hij ook volledige, liefdevolle gehoorzaamheid; de Vader op wie

Jezus zijn vertrouwen heeft gesteld toen Hij in Getsemane verzocht werd, aan wie Hij aan het kruis zijn geest kon toevertrouwen en door wie Hij uit de dood opgewekt werd. Door Jezus Christus is Hij ook onze Vader.

Net als Jezus hebben wij nu dus een relatie met God zoals een kind dat heeft met zijn vader. De geschriften van Paulus en anderen bevestigen de woorden van de Heer Jezus waaruit deze intieme relatie blijkt. Zoals Paulus schrijft: "... de Geest heeft u kinderen van God gemaakt en door die Geest roepen wij tot God: Abba, Vader!" (Romeinen 8:15).

Er zijn mensen die problemen hebben met deze leerstelling omdat er soms te veel nadruk wordt gelegd op de mannelijkheid van de Vader. De bijbelse beschrijving van God als Vader hoeft niet te betekenen dat God een man is, maar veeleer dat Hij met ons omgaat zoals een liefdevolle vader dat zou doen. De Bijbel vertelt ook dat God ons met tederheid en liefdevolle zorg behandelt, die ons aan het moederschap doet denken.

Een ander probleem is dat vaders niet altijd goede vaders zijn. Zelfs al zijn ze getrouw en liefdevol, zij blijven onvolmaakt. Blijkbaar was de Heer Jezus zich hiervan bewust, maar Hij beschouwde het niet als onoverkomelijk. Want Hij zei dat, ondanks hun slechtheid, geven vaders hun kinderen toch goede dingen. Hij verwees naar een volmaakte, goddelijke Vader, die geeft aan wie Hem in geloof vragen.

Jezus zegt dat als we Hem gezien hebben, wij ook de Vader hebben gezien, dus geeft het leven en karakter van Jezus aan wie God is. Als we tot God bidden in de naam van Jezus, ontdekken we de vaderlijke relatie van medeleven en zorg, waarnaar mensen verlangen. De almachtige Schepper, de eeuwige God, geopenbaard door het Oude Testament, is de 'Abba, Vader', tot wie wij door Jezus Christus komen.

God is onze Vader omdat Hij de Vader van Jezus Christus, onze Heer is. De hele schepping, inclusief de hele mensheid, is door God gemaakt. Toch is deze vaderlijke relatie de bijzondere erfenis van christelijke gelovigen.

■ *Deuteronomium 32:6; Jesaja 63:16; Maleachi 2:10; Matteüs 6:7-33; Marcus 14:36; Lucas 11:5-13; 23:46; Romeinen 6:4; 8:14-17; Galaten 3:26-4:7*

Schepper van hemel en aarde

Geschapen uit het niets

Wij geloven dat God de wereld geschapen heeft. ‘In het begin schiep God de hemel en de aarde’ (Genesis 1:1). In deze tekst slaan de woorden ‘het begin’ niet op God, want Hij is eeuwig, zonder begin of einde. Het gaat om het heelal, dat ontstaat omdat hij dat wilde en gepland had. Door te verkondigen dat God alles geschapen heeft, beweren wij dat het heelal een begin heeft gehad: materie heeft niet altijd bestaan. God heeft het geschapen door zijn oppermachtig woord. God zei: “Het moet er zijn...” en het was er. Het werd uit niets door het woord van God geschapen.

Het heelal en alles daarin heeft waardigheid en betekenis omdat het niet het resultaat is van toeval. Het is de uitdrukking van Gods bedoeling en gezag. Hij zag dat het goed was. Het verslag van de schepping in het eerste hoofdstuk van de Bijbel beschrijft een ontwikkeling van donkere chaos tot lichtende harmonie en een ordelijke opeenvolging van gebeurtenissen, die het hoogtepunt bereikt in het scheppen van de mens, mannelijk en vrouwelijk, naar het beeld van God.

De scheppingskracht van God reikt verder dan het zichtbare en materiële. Alle geestelijke krachten, zelfs die momenteel tegen God zijn, hebben hun bestaan aan Hem te danken. De bijbelse openbaring bevestigt, dat het materiële op zich niet kwaad is en dat het lichamelijke niet tegenover het geestelijke staat. Alles is de schepping van de ene God. De Kerk heeft elke leer die iets anders beweert, afgewezen. Dualistische filosofieën, die beweren, dat het materiële kwaad is en die het lichamelijke tegenover het geestelijke stellen, hebben de monotheïstische godsdiensten besmet. Zij leren

namelijk dat gelijkwaardige, tegengestelde krachten van goed en kwaad, God en satan, in eindeloze strijd verwickeld zijn. De christelijke leer erkent de kracht van het kwaad, maar stelt dat God boven alles staat en dat zijn schepping goed is. “God keek naar alles wat Hij gemaakt had, het was erg mooi” (Genesis 1:31).

De christen maakt onderscheid tussen God en zijn schepping. De wereld is niet een uitvloeisel van het goddelijke Wezen. God is in alles tegenwoordig, maar niet alles is God. Wij geloven in de God die wel bij zijn schepping betrokken is, maar er niet mee samenvalt.

■ *Genesis 1; Psalm 33:6; Psalm 93; Jesaja 45:12; Johannes 1:1-3; Kolossenzen 1:15-17; Hebreërs 11:3*

Het probleem van het kwaad

Wij hebben geen logische verklaring voor het bestaan van het kwaad in een heelal dat door een God van liefde gemaakt is. Zowel menselijk kwaad als natuurrampen stellen de christenen voor gigantische problemen. Het is verleidelijk om al dit kwaad aan de slechtheid van de satan toe te schrijven. Maar alhoewel satan en zijn engelen aan het probleem bijdragen, is hiermee niet alles opgelost. De Schrift geeft geen uitleg over het probleem van onverklaarbaar kwaad, maar leert dat God de wereld in zijn hand houdt. Uiteindelijk zullen ook machten die tegen Hem strijden zich naar zijn plannen voegen.

Het kwaad dat voortkomt uit de slechtheid van mensen is het gevolg van het risico dat God genomen heeft door ons te scheppen naar zijn beeld als mens met een vrije wil. Wij zijn geschapen om in vrijheid te reageren op de liefde van God of deze af te wijzen. Het gevolg van onze afwijzing van zijn liefde leidde tot het kruis (zie hoofdstuk 7).

■ *Genesis 3; 45:5-8; Job 1; 2:23; Jesaja 45:1-7; Romeinen 1:18-32; Efeziërs 1:9-10; Kolossenzen 1:19-20*

Onderhouder en Bestuurder

God is nog steeds bezig met zijn schepping. De schepping verandert en het heelal ontwikkelt zich. Op creatieve wijze leidt God zijn wereld tot de volheid die Hij daarvoor bedoeld heeft. Het Nieuwe Testament getuigt ervan, dat wij voorbereid worden op een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

In deze zin is God zowel Onderhouder als Bestuurder van alles wat Hij geschapen heeft. Het onderhouden van de schepping betekent niet dat de toestand onveranderd blijft, maar dat God nog niet klaar is en zijn plan voor de schepping blijf ontvouwen. Net zoals alle geestelijke machten, zelfs die tegen God zijn, hun bestaan aan Hem te danken hebben, zo is God ook de uiteindelijke Bestuurder van alle machten en krachten, zelfs al lijkt het alsof Hij er momenteel geen vat op heeft.

De plannen van God bepalen uiteindelijk alle menselijke activiteiten. In onze planning, onze ontwerpen voor de toekomst, zijn wij allemaal verantwoordelijk tegenover God. Dit is een bron van vertrouwen en hoop. Wij voelen ons veilig in de liefdevolle zorg van God, zelfs in de tegenwoordigheid van zoveel dat ons wil schaden. Bij onverklaarbaar kwaad of lijden weten wij ons in de handen van een liefdevolle God en Schepper.

■ *Job 34:14-15; Psalm 65:10-14; 104:24-30; Jesaja 65:17-25; Johannes 19:11; Romeinen 8:18-25; Kolossenzen 1:17; Openbaring 21:1-4*

Zorg voor Gods wereld

God bestuurt de schepping niet rechtlijnig en hooghartig, maar zorgzaam, dynamisch en interactief. Hij werkt samen met de schepping om zijn doel te bereiken. Hij heerst over de wereld en Hij nodigt ons uit om te delen in die verantwoordelijkheid.

De relatie van God met zijn schepping berust op liefdevolle zorg en betrokkenheid. Deze zorg wordt weerspiegeld in het rentmeesterschap van de mens over de aarde, omdat de mens naar het beeld van God geschapen is. Onze Schepper heeft ons de verantwoordelijkheid gegeven, om voor

zijn schepping te zorgen. Wij hebben de vrijheid om de grondstoffen van het heelal te gebruiken ten goede voor de huidige generatie. Deze vrijheid moet niet misbruikt worden. Het is voor ons een uitdaging om de aarde goed te behandelen met het oog op een groeiende bevolking en afnemende middelen.

De wereld is geschapen tot eer van God en om zijn grootheid te openbaren. Ons rentmeesterschap draagt hieraan bij.

■ *Genesis 1:29-31; Psalm 8; 19:2-7*

Volmaakt in heiligheid

Bij religieuze ervaring hoort ontzag voor de tegenwoordigheid van God. Wij erkennen de heiligheid van God. Wij zoeken naar iets, dat we van nature niet kennen, naar volmaakte reinheid en goedheid, niet naar meer macht. Zijn tegenwoordigheid roept niet alleen een gevoel van ontzag, maar ook een besef van schuld en onwaardigheid in ons op.

In de hele Bijbel kunnen we lezen dat God heilig is. Aanvankelijk werd zijn heiligheid in termen van ontzag uitgedrukt. Gaandeweg ontvouwt zich een dieper inzicht in de aard van zijn goedheid en gerechtigheid. Door deze heiligheid onderscheidt Hij zich van ons. Juist daarom voelen wij ons tot Hem aangetrokken en willen wij Hem dienen.

■ *Psalm 111:9; Jesaja 5:16; 6:1-7; 57:15; Matteüs 6:9; Openbaring 4:1-11*

Volmaakt in wijsheid

De wijsheid van God laat zien, dat Hij op ons betrokken is. In zijn wijsheid leidt God de geschiedenis zodat zijn plannen worden vervuld. God is actief betrokken bij zijn schepping en steeds bezig om mensen naar zich toe te leiden.

In de boeken van het Oude en het Nieuwe Testament lezen we dat God handelt, te beginnen bij de schepping en de ordening van de wereld. Ver-

volgens gaf God de Wet aan zijn volk om in een goede relatie met Hem te leven. Tenslotte werd in Jezus de wijsheid van God ten volle geopenbaard.

God weet alles en staat naast ons als de toekomst zich ontvouwt. Zijn kennis is verbonden met zijn liefde; Hij kent ons niet alleen, maar Hij is ook bij ons betrokken.

Zijn liefdevolle wijsheid is gericht op ons welzijn.

■ *Spreuken 8:22-36; Jeremia 10:12; Romeinen 11:33-36;
1 Korintiërs 1:18-31; Kolossenzen 2:3*

Volmaakt in macht

In de Bijbel zien we dat de macht van God gericht is op ons welzijn. Deze wordt geopenbaard in de schepping, in de geschiedenis van zijn volk en in de woorden van de profeten. ‘Almachtige Vader’ wordt God genoemd in de geloofsbelijdenissen. God gebruikt zijn macht om de wereld tot haar bestemming te brengen. God laat aan zijn schepping een mate van vrijheid, maar Hij blijft uiteindelijk soeverein.

In het Nieuwe Testament wordt Christus de ‘kracht Gods’ genoemd. Zijn kruis openbaart de diepte van Gods kracht. De schijnbare zwakheid, ontwapent de machten van donkerheid en de krachten van het kwaad en bewerkstelligt zo ons heil. Hierdoor laat God de macht van lijdende liefde zien.

■ *Jesaja 40:18-31; Romeinen 1:16; 1 Korintiërs 1:24; 2 Korintiërs 12:7-10;
Efeziërs 6:10-11*

Volmaakt in liefde

Wij geloven in God wiens liefde veel meer is dan een voorbijgaande emotie of goedkope en vage liefdadigheid.

In het Oude Testament komt de liefde van God vooral tot uitdrukking in

het verbond met zijn volk Israël. Zelfs al verloochende het Hem steeds weer, toch bleef God zijn volk trouw. Hij had het lief en heiligde het. In het Nieuwe Testament wordt de trouw van God zichtbaar in de gave van zijn Zoon Jezus Christus, die door zijn vrijwillige gehoorzaamheid de omvang van de liefde van God bekend maakte. In deze gave, die de intieme relatie en volledige eenheid van God de Vader met God de Zoon toont, zien we de volmaakte liefde van God. Deze liefde bepaalt de aard van goddelijke heiligheid, wijsheid en kracht.

Vanuit zijn liefde stelt God zijn plannen vast en maakt ze waar. Zijn liefde gaat naar allen uit ongeacht of men er voor openstaat of niet. Een verbondsliefde, door belofte en standvastigheid bevestigd. Een onvoorwaardelijke liefde.

■ *Jesaja 49:15-16; 54:4-10; Jeremia 31:3-5; Hosea 3:1; Johannes 17:23; Romeinen 5:8; 1 Johannes 4:16*

Liefde en macht

Ware liefde wordt gekenmerkt door dat iemand zichzelf aan de ander laat kennen en zich wegcijfert.

Als iemand liefheeft, moet hij uiteraard daarvan op creatieve wijze blijk geven en dit voortdurend bevestigen. Er kan geen ware liefde bestaan als er geen sprake is van gevoel van eigenwaarde. Alleen dan kan iemand zichzelf aan een ander geven. Tegelijkertijd betekent liefhebben geliefde op de eerste plaats komt.

Als we ervan uitgaan dat God liefde is dan erkennen we dat Hij zichzelf niet alleen bevestigt maar ook niet verloochent. Zijn wil kan alleen tot uitdrukking komen als Hij zich gelijktijdige laat kennen en zichzelf wegcijfert. We weten uit eigen ervaring dat Gods liefde zijn eigen macht inperkt. Ongeremd machtsvertoon ontkent namelijk de creatieve kracht van de liefde. Zijn liefde volle macht wordt geopenbaard in het offer van zijn Zoon.

In Jezus' dood aan het kruis zien we duidelijk Gods liefde, waarbij sprake is van zowel volledige zelfverloochening alsook volledige zelfbevestiging. Gods lijdende liefde, die talloze levens veranderd heeft, is het beste bewijs dat zijn liefde zijn macht beperkt.

■ *Psalm 22:2-4, 24-26; Jesaja 52:13-53:12; Marcus 15:33-34; 1 Petrus 2:20-24*

Liefde, macht en lijden

Als men de macht en de liefde van God erkent, komt automatisch de vraag naar boven: "Waarom laat Hij het lijden toe?" Veel lijden lijkt wreed en zinloos. Er is geen logische verklaring voor te vinden. Soms is de enige troost de zekerheid dat de liefdevolle God ons in Jezus in ons lijden nabij is.

Het inzicht dat het lijden deel uitmaakt van het leven in een gebroken wereld, kan ons helpen. Het is de prijs van het leven, want pijn is de prijs voor groei en inzicht. Pijn en lijden maken deel uit van liefde en de prijs van liefde is kwetsbaarheid.

Het is de roeping van christenen om deze liefde zichtbaar te maken door anderen bij te staan in hun lijden en pijn.

Door het lijden van Christus aan het kruis deelde God in ons lijden en ook al hoeft Hij nu niet meer te lijden om verzoening te brengen, nog steeds deelt Hij in menselijke pijn. Liefde moet lijden. Dit inzicht neemt niet de bitterheid van de belevenis weg, maar het bepaalt ons bij de schijnbare zinloosheid, die het lijden pijnlijker maakt. Alhoewel er geen gemakkelijke antwoorden zijn voor de vragen die het lijden opwerpt, geeft het kruis het diepste inzicht in de ware aard van deze ervaring. Het wijst op een plan dat nu nog ons begrip te boven gaat en het is de sleutel tot het verstaan van het lijden.

■ *Job 42:1-6; Psalm 116:1-5; 130; Lucas 24:25-27; Romeinen 5:3-5; Romeinen 8:17-19, 31-39; 2 Korintiërs 1:3-7*

Een liefde om te delen

Wij kunnen de liefde van God het beste begrijpen in samenhang met zijn openbaring in Jezus Christus. Deze laat ons zien dat de heiligheid, wijsheid en kracht van God door zijn eeuwige liefde bepaald zijn. Want bij God is heiligheid een uiting van pure liefde, wijsheid een uiting van actieve liefde, en macht een uiting van duur betaalde liefde. God nodigt ons uit om deze liefde, die in Jezus Christus gestalte krijgt, uit te draen.

Samenvatting:

Wij geloven in God de Vader, Schepper van hemel en aarde, Onderhouder en Bestuurder van alle dingen, volmaakt in heiligheid, wijsheid, macht en liefde.

[HOOFDSTUK 4]

DE EEUWIGE ZOON VAN GOD

De leer omtrent Jezus Christus

Leerstellingen, die met dit hoofdstuk verband houden:

Wij geloven, dat er drie Personen in de Godheid zijn: de Vader, de Zoon en de heilige Geest, ongedeeld in wezen en gelijk in macht en heerlijkheid.

Wij geloven, dat in de Persoon van Jezus Christus de goddelijke en menselijke naturen verenigd zijn, zodat Hij waarachtig God en waarachtig mens is.

Wij geloven, dat de Heer Jezus Christus door zijn lijden en dood verzoening bewerkt heeft voor de gehele wereld, zodat elk die wil gered kan worden.

Het geloof in Jezus Christus als Heer en Heiland staat centraal in het leven van een Christen. Wij geloven in Jezus Christus - de tweede Persoon van de Drie-eenheid - die in volledige verbondenheid met God de Vader en God de heilige Geest regeert. God de Vader heeft zijn Zoon Jezus gezonden om de gevallen wereld te redden. In Jezus' geboorte, zijn leven, sterven en opstanding, zijn hemelvaart en zijn wederkomst wordt het volmaakte plan zichtbaar. In het verhaal van Jezus heen horen wij het levende Woord van God en zien wij Gods heerlijkheid.

■ *Johannes 17:1-5; Romeinen 10:9-13; 1 Timoteüs 3:16*

De mens Jezus

Onze leerstelling spreekt over Jezus als waarachtig God en waarachtig mens. Om dit goed te begrijpen, kijken we eerst naar Jezus van Nazaret, die waarachtig mens was zoals wij en wiens levensverhaal in de evangeliën beschreven staat. Jezus was een mens van wie bewezen is dat Hij geleefd heeft en van wie het echte mens-zijn duidelijk aangetoond is.

Een historisch figuur

Jezus leefde tweeduizend jaar geleden. De evangeliën, maar ook andere bronnen vertellen over Hem. Hij was een jood die in Palestina woonde, dat toen een provincie van het Romeinse keizerrijk was. In het evangelie volgens Lucas wordt zijn geboorte in de tijd van keizer Augustus geplaatst. Ook in andere oude geschriften wordt gesproken over zijn leven en zijn dood aan het kruis. Zijn hele leven en zijn handelen moeten we in de context van het joodse godsdienstige leven en de joodse geschiedenis zien. Alhoewel zijn boodschap en werk universeel waren en de grenzen van het jodendom doorbraken, maakte Hij deel uit van de Joods-Romeinse wereld van de eerste eeuw.

Wij geloven dat Jezus een historische persoon was. In Hem heeft God zich geopenbaard en heeft Hij in de geschiedenis gehandeld. Als Jezus niet zou hebben geleefd, zou Hij niet voor ons heil gestorven zijn, en ook niet door God zijn opgewekt. Zonder de Jezus van de geschiedenis is er geen Christus van het geloof.

Een echt mens

Wij geloven dat het echte mens-zijn van Jezus duidelijk in de Bijbel geopenbaard is. De evangeliën geven weer hoe Jezus normale menselijke eigenschappen bezat: Hij had honger en dorst en werd moe; Hij voelde vreugde, boosheid en verdriet, genegenheid en medelijden. Hij ontwikkelde zich van kind tot volwassene. Hij leerde door waar te nemen en kon verbaasd of

geschrokken zijn. Hij leed en stierf. Bovendien beschrijven de evangeliën dat het gebed voor Hem belangrijk was voor zijn groei en ontwikkeling. Verder speelden de Schrift, verbondenheid met anderen en de godsdienstige traditie een grote rol. Kortom, Hij was volledig mens.

Het Nieuwe Testament laat Jezus als een echt mens zien. Zijn liefde voor God, zijn bewogenheid met alle mensen, zijn persoonlijke vrijheid en morele onkreukbaarheid laten ons een leven zien, dat God voor alle mensen bedoeld heeft. Hij is de echte mens.

Een uniek mens

In het hele leven van Jezus als mens, zoals in de Bijbel beschreven, worden we geconfronteerd met zijn volmaaktheid. Jezus is het ware beeld van God, want van alle mensen leefde alleen Hij zonder zonde. Dit moeten we zien in de context van het werk van God in Hem en zijn relatie met God de Vader. Juist vanwege de intimiteit van deze relatie werd Hij intens blootgesteld aan de verzoeking, aan het conflict met de machten van de duisternis, aan lijden, aan eenzaamheid en dood. Vanuit die liefdevolle relatie was Hij in staat om verzoeking te weerstaan en zonder zonde te blijven, zelfs tot in de dood aan het kruis.

■ *Matteüs 4:1-11; Marcus 1:41; 11:12; 14:32-42; Lucas 2:52, 4:1-21; Johannes 4:6; 11:35; 14:1-11; 17:1-5; Hebréeërs 2:10-18; 5:1-10*

Jezus, Zoon van God

De vleeswording

Jezus Christus was niet alleen waarachtig mens, maar ook waarachtig God. ‘Hij was in het begin bij God. Door Hem is alles ontstaan...’ (Johannes 1:2-3). Het karakter en het wezen van God waren volledig aanwezig in het leven van de mens Jezus, want “Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien” (Johannes 14:9). De eerste christenen hebben het woord ‘vleeswording’

gebruikt om deze waarheid te beschrijven. Het woord is strikt genomen geen bijbelse term. Het betekent ‘belichaming’ of ‘mens worden’ (Johannes 1:14). De leer van de vleeswording stelt dat onze God in Jezus één van ons is geworden, maar zonder zonde.

Deze waarheid wordt op verschillende manieren door de schrijvers van het Nieuwe Testament uitgedrukt. In het Evangelie volgens Johannes lezen wij: “Het Woord is mens geworden en is onder ons komen wonen” (Johannes 1:14). In de brief aan de christenen in Filippi benadrukt Paulus deze waarheid als hij schrijft dat Christus “de gestalte van God” had, maar toch “de gestalte van een slaaf” aannam (Filippenzen 2:6-7). In het boek Hebreëen wordt Jezus Christus ‘Gods evenbeeld genoemd’ (Hebreeërs 1:3). De bijbelschrijvers gebruikten namen en titels uit de taal van het Oude Testament en van de wereld van de eerste eeuw na Christus om het onuitsprekelijke geheim van de volheid van God, die ze in Jezus Christus hadden ervaren, onder woorden te brengen (zie aanhangsel 5).

De leer van de vleeswording ontstond in de vroegere Kerk, toen christenen nadachten over hetgeen ze in het Nieuwe Testament lazen, de aanwezigheid van Christus voelden en genoodzaakt werden om te reageren op dwalingen. Door het Concilie van Chalcedon in 451 werd een uitspraak geformuleerd die de beide waarheden bevatte, namelijk dat Jezus Christus mens is, met een goddelijke en een menselijke natuur, onvermengd, onveranderd, ongedeeld en ongescheiden. Die zowel in zijn Godheid als in zijn mens-zijn volkomen is, waarachtig God en waarachtig mens (uit de geloofsbelijdenis van Chalcedon). In de persoon van Jezus zien we dat Hij als mens volkomen openstaat voor Gods genade en zien we God die zich in Hem aan ons openbaart.

■ *Johannes 1:1-5, 14-18; 2 Korintiërs 8:9; Filippenzen 2:5-11; Kolossenzen 1:15-17; Hebreeërs 1:1-3*

De maagdelijke geboorte

In de evangeliën volgens Matteüs en Lucas lezen we over de conceptie van Jezus door de heilige Geest. Zoals alle mensen werd Jezus uit een vrouw geboren, Maria, die met haar gehoorzaamheid aan God de weg vrij maakte om zijn plan uit te voeren. De persoon, het leven en het karakter van Jezus kunnen niet in termen van erfelijkheid verklaard worden. God was in Jezus vanaf het aller eerste moment aan het werk. Deze overtuiging is verbonden met zijn conceptie door de heilige Geest en zijn geboorte uit Maria, gewoonlijk aangeduid als het dogma van de maagdelijke geboorte.

Het leerstuk van de maagdelijke geboorte helpt ons de Persoon van de Heer Jezus Christus beter te begrijpen. Het bevestigt zowel zijn goddelijkheid als zijn komst als mens geschapen naar het beeld van God. Het herinnert ons eraan dat Jezus aan de ene kant aan ons gelijk is, maar aan de andere kant anders is dan wij zijn.

■ *Matteüs 1:18-25; Lucas 1:26-38*

Jezus Christus onze Heer

“Jezus is Heer” is de vroegste geloofsbelijdenis die in het Nieuwe Testament te vinden is. Zij getuigt van de goddelijkheid van Jezus Christus: dat Hij één is met de Vader, deel uitmaakt van het wezen van de Vader en de opdracht van de Vader vervult. De discipelen herkenden in hun opgestane Heer het ware beeld, de aanwezigheid en de kracht van God. Door deze ervaring kwamen ze er achter dat aanbidding van Hem tot God gericht was. De belijdenis dat Jezus Heer is, werd het kenmerk van de echte christen, want “iedereen die de naam van de Heer aanroept, zal worden gered” (Romeinen 10:13).

■ *Joël 3:5; Matteüs 14:22-33; 17:1-8; Lucas 5:1-11; Johannes 20:26-28; Filippenzen 2:10-11*

Verhaal van verandering

Het christendom is een historisch geloof. Het Nieuwe Testament, vooral de vier evangeliën, vertelt het verhaal van Jezus. De belangrijkste geloofsbelijdenissen geven ook een overzicht van zijn levensverhaal. Het vertellen van het verhaal betekent het verkondigen van het Evangelie, want het christelijk geloof is gebaseerd op hetgeen echt gebeurd is in het leven, de dood en de opstanding van Jezus Christus. Het is daarom ons verhaal van verlossing.

De openbare bediening van Jezus volgde op zijn doop in de rivier de Jordaan. Vervuld met de heilige Geest ging Jezus op pad om te onderrichten en om het goede nieuws van het Koninkrijk te verkondigen. Hij leerde dat de tijd voor het vestigen van de heerschappij van God gekomen was: juist zijn komst had het Koninkrijk nabij gebracht. Iedereen, in het bijzonder de armen en de uitgestotenen, werd uitgenodigd om aan het feest deel te nemen. Met groot gezag riep Hij discipelen om Hem te volgen. Hij genas zieken en kwam op voor verdrukten. Hij daagde de machten van het kwaad uit en versloeg ze als een teken van de komst van het Koninkrijk. Maar het handelen van Jezus was voor de godsdienstige autoriteiten van zijn tijd aanleiding Hem aan te klagen en Hem ter dood te laten veroordelen. Jezus aanvaardde de wil en de plannen van God ook al zou dat gepaard gaan met lijden en dood. Hij gaf niet toe aan de verleiding om de bitterheid van het lijden en de dood te vermijden.

■ ***Matteüs 4:23-25; Marcus 1:14-3:6; 14:32-52; Lucas 11:14-23; Johannes 12:27-28***

De dood van Jezus was dus geen ongeluk of tragische vergissing. Jezus heeft zijn leven niet gegeven als een slachtoffer, lijdend voor een goed doel. Hij is aan het kruis gestorven in het volle vertrouwen dat door zijn dood en door zijn gehoorzaamheid het doel van God zijn Vader bereikt zou worden. Zijn gevangenneming en veroordeling door de godsdienstige autoriteiten, de doodstraf opgelegd door de Romeinse overheid, de verschrikkelijke kruisiging die Hij onderging, zijn dood, zijn begrafenis in een geleend

graf waren gebeurtenissen die naderhand meer voor zijn volgelingen betekenden dan ze aanvankelijk dachten. Hoewel alles het gevolg was van de daden van zondige mensen, werd het duidelijk dat God in alles wat er gebeurde werkte en dat het offer van zijn leven het geschenk van God aan de wereld was.

■ *Matteüs 16:21-27; Marcus 8:27-34; Lucas 9:22; Johannes 10:17-18; 11:49-52; Handelingen 2:22-23; Romeinen 5:15-19*

De dood van Jezus was niet het einde van het verhaal. In het hele Nieuwe Testament weerklinkt de verkondiging dat God Jezus uit de dood heeft opgewekt. De schijnbare mislukking veranderde in een overwinning door de **lichamelijke opstanding van onze Heer Jezus Christus**. Zijn zelfopofferende liefde was een bevestiging van zijn macht over het kwaad en de dood. Gods vernieuwende tegenwoordigheid is onder ons: Jezus is verheerlijkt als Heer en Christus.

Het Nieuwe Testament stelt de opstanding voor als de vervulling van Oudtestamentische profetiën. Het is een moment in de geschiedenis waarvan het lege graf getuigt. De apostelen en andere gelovigen hebben werkelijk de opgestane Christus ontmoet. Door de kracht van de heilige Geest breekt het Koninkrijk van God door. Het is onze zekerheid dat het leven dat God voor ons heeft bestemd in alle volheid zal komen.

Het ontstaan van het christendom is alleen te verklaren als we het getuigenis van de discipelen dat hun Heer uit de dood is opgestaan serieus nemen. Het bestaan van de Kerk, het lichaam van Christus op aarde, is het bewijs van zijn opstanding.

■ *Matteüs 28:5-6; Marcus 16:1-7; Lucas 24:1-9; Johannes 20:16-18; 1 Korintiërs 15:3-8.*

De Hemelvaart van de Heer Jezus markeert het einde van zijn verschijningen na de opstanding, die in de evangeliën vermeld staan. De Zoon keerde terug naar de glorie die Hij eeuwig met de Vader en de heilige Geest deelt. Zo kon de Kerk begrijpen dat Christus zijn werk als bemiddelaar in de hemel voortzet.

De wederkomst van Christus maakt wezenlijk deel uit van het Evangelie, dat in het Nieuwe Testament verkondigd wordt. Jezus heeft gewaarschuwd tegen het voorspellen van gebeurtenissen. Christenen zien vol verwachting uit naar de uiteindelijke overwinning van Christus, ze bidden ervoor en maken zich gereed voor de vervulling van Gods plannen (zie hoofdstuk 11).

■ *Matteüs 6:10; 26:64; Lucas 24:50-52; Handelingen 1:6-11; 1 Korintiërs 15:23-24; Kolossenzen 3:4; 1 Tessalonicenzen 4:13-18; 2 Tessalonicenzen 2:1-4; Openbaring 22:7, 20*

Ons verhaal van verandering

In het leven, de dood en de opstanding van Jezus vinden wij het verhaal, dat de werkelijkheid van ons heil verkondigt. Zijn leven is ons verhaal van verandering.

De relatie met God de Vader stond centraal in het leven van Jezus. Hij leefde in de vreugde van de aanwezigheid van God. Hij hield van God met heel zijn hart en was volledig aan zijn wil gehoorzaam, zelfs tot aan het lijden en de dood. Deze vorm van zelfverloochening is de ware maatstaf voor menselijke volmaaktheid. In het voorbeeld van Jezus zien we het patroon voor ons leven.

De liefdevolle gehoorzaamheid van Jezus was het middel waardoor God de wereld met zichzelf verzoend heeft. Wij maken deel uit van die wereld. Het heil betekent dat we door het geloof het verhaal van Jezus binnentreden mogen delen in zijn dood en opstanding. Omdat Jezus onze Heiland is, is het verhaal van Jezus óns verhaal van verandering.

■ Lucas 24:13-35; Johannes 3:16; 13:12-17; Handelingen 10:36-43;
Romeinen 6:1-4; Hebreërs 2:14-18; 1 Petrus 2:21-25

Een verhaal om te vertellen

Het verhaal van Jezus is niet alleen voor ons, maar voor iedereen. Het is onze opdracht om dit verhaal met gedrevenheid te vertellen.

Samenvatting

Wij geloven in Jezus Christus, de eeuwige Zoon van God, ontvangen van de heilige Geest, geboren uit Maria, in wie God en mens verenigd zijn. Hij heeft een volmaakt leven geleid, stierf om verzoening te bewerken, werd uit de dood opgewekt en leeft aan de rechterhand van de Vader; Hij is de Middelaar voor zijn volk en zal wederkomen in kracht en heerlijkheid.

Aanhangsel 4

Verkeerde wegen – dwaalleren in de christologie

Vanaf de eerste tijden werd de Kerk geconfronteerd met dwaalvoorstellingen van de persoon van Jezus Christus. Deze zijn meestal ontstaan uit een poging om een verklaring te vinden en te begrijpen hoe het mogelijk is dat Jezus tegelijkertijd waarachtig mens en waarachtig God is. De ene keer werd er te veel nadruk gelegd op de goddelijkheid van Christus, de andere keer op zijn mens-zijn. Het gevolg ervan is altijd geweest dat wat in de Bijbel geopenbaard is over de persoon van Jezus, ondermijnd of vernietigd werd. Veel moderne theorieën vinden hun oorsprong in oude discussies, die uiteindelijk met het Concilie van Chalcedon afgesloten werden.

Arianisme

In de vierde eeuw na Christus beweerde Arius dat Jezus in zekere zin zowel goddelijk was alsook de eerstgeschapene. Volgens hem was Jezus niet één met de Vader, zoals in het Nieuwe Testament staat (zie bijvoorbeeld Johannes 10:30, 14:9, 17:20-21). Later ontstonden er nog andere vertekende beelden.

Apollinarius, ook uit de vierde eeuw, beweerde dat Jezus een menselijk lichaam had, maar dat zijn geest en zijn verstand van God waren: ‘de persoon van Jezus is een wonderlijk mengsel’. Een eeuw later beweerde Nestorius dat Jezus zowel een menselijke als een goddelijke wezenskern had; zijn persoon was dus gedeeld.

De christelijke leer heeft uiteindelijk Arius en de anderen afgewezen door vast te houden aan de volledige éénheid van de Vader en de Zoon en hun eeuwige relatie tot elkaar.

Adoptionisme

Deze opvatting, die ook in de vroege Kerk ontstond, hield in dat Jezus op een bepaald moment in zijn leven op aarde aangenomen (geadopteerd) werd als de Zoon van God. Deze opvatting ontstond uit een verkeerde uitleg van de doop van Jezus. Het verloochent zijn bestaan van vóór den beginne, zoals het Nieuwe Testament verkondigt.

Docetisme

De docetistische dwaalleer beweert dat het lichaam van Jezus niet echt was en alleen maar in schijn bestond. Jezus wordt derhalve gezien als een goddelijk wezen dat tijdelijk in de gedaante van een mens op de aarde woonde. Deze zienswijze werd in de eerste eeuwen door velen aangehangen. Zij konden niet geloven dat God iets te maken kon hebben met het lijden. Het docetisme ontkent de realiteit en de noodzaak van het echte mens-zijn van Jezus.

Ebionitisme

Dit woord is afgeleid van het Hebreeuws en betekent ‘de armen’. Het was oorspronkelijk een erenaam in de vroegere Palestijnse Kerk. Het verwijst echter ook naar een vroege christelijke dwaalleer, die in sommige opzichten het tegenovergestelde van het docetisme inhield. Sommige joodse gelovigen zagen Jezus als een puur menselijke figuur, alhoewel zij erkenden dat Hij bijzondere charismatische gaven bezat, die Hem van andere mensen onderscheidden.

Een zinnige waarschuwing

Dit alles herinnert ons eraan dat er geen afdoende theorie over de vleeswording (de incarnatie) is, die het geheim, dat God in Christus de wereld met zich verzoent (2 Korintiërs 5:19) ten volle kan verklaren. De volheid van God was aanwezig in de mens Jezus en hierdoor werd de weg vrijgemaakt waardoor de hele mensheid met God verenigd kan worden.

Aanhangsel 5

De namen en titels van Jezus

Het Nieuwe Testament spreekt van Jezus Christus met eerbied en ontzag over enerzijds de majesteit en anderzijds de nederigheid van God, die zich in Hem openbaart. De schrijvers zochten naar voorbeelden uit de Schriften en uit hun eigen omgeving om Jezus te beschrijven. Zij hadden ontdekt dat Hij centraal stond in hun nieuwe begrip van God en van het leven. Hieronder volgen enkele van deze namen en titels, hoewel er veel meer zijn.

Heer

Dit woord is in de Bijbel een titel, die aangeeft dat Jezus het gezag met God de Vader deelt, dat Hij soevereine macht heeft en recht heeft op volledige gehoorzaamheid. Hij is de Heer van allen, erkend door degenen die hun vertrouwen op Hem stellen.

■ *Psalm 110:1; Handelingen 2:36; Romeinen 10:9*

Christus

Christus is het Griekse equivalent voor Messias, het Hebreeuwse woord dat 'gezalfd' betekent. Deze term brengt het evangelie terug naar zijn joodse afkomst, want de joden geloofden dat de Messias het Koninkrijk van God op aarde zou vestigen. Jezus vervulde de belofte, maar gaf het begrip een andere inhoud. Na de opstanding hebben de volgelingen van Jezus zijn identiteit als de Messias, de Christus, zo nadrukkelijk vastgelegd, zodat

wat eerst een titel was, nu beschouwd ging worden als een persoonlijke naam van Jezus.

■ *Marcus 1:1; 8:29; Johannes 20:31*

Zoon van God

Jezus is de eeuwige Zoon van God. Hij staat in een liefdevolle relatie van gehoorzaamheid en vertrouwen met de Vader en de heilige Geest in volmaakte Drie-ëenheid.

■ *Romeinen 1:2-4*

Mensenzoon

Dit is de omschrijving die Jezus zichzelf gaf. Het wijst waarschijnlijk op de profetie van Daniël. Dit concept heeft een relatie met dat van de Messias en de lijdende dienstknecht. Door het lijden, de dood en de overwinning van de Mensenzoon zal de heerlijkheid van God geopenbaard worden.

■ *Daniël 7:13; Marcus 10:33-34, 45; 14:61-62*

Heiland

God heeft ons Jezus als middel voor ons heil gegeven. De naam 'Jezus' betekent 'Hij die redt'. De verlossing van de heerschappij van kwaad en dood werd door Hem voor allen bewerkstelligd en is de basis voor het heil van hen die geloven.

■ *Matteüs 1:21*

Knecht des Heren

Jezus is de enige dienaar van God, die volledig gehoorzaam is. Hij is ook onze dienaar, die vrijwillig met ons en voor ons lijdt. Hij heeft zichzelf omschreven als degene die dient, en de Kerk heeft Hem erkend als de vervulling van de profetie over de lijdende knecht des Heren.

■ *Jesaja 52:13-53:12; Marcus 10:45; Filippenzen 2:7; 1 Petrus 2:21-25*

Het Woord

Jezus is de 'Logos' het Woord, de betekenisvolle uitdrukking van God in de schepping en herschepping. Als het vleesgeworden Woord is Hij de belichaming van de werkelijkheid van God in de geschiedenis van de mensheid.

■ *Johannes 1:1-5, 14*

Koning

Jezus regeert met de Vader over het Koninkrijk van God. Dit komt tot uitdrukking in omkering van de waarden waarnaar wereldse koninkrijken meestal handelen.

■ *Johannes 18:36-37*

Rechter

Jezus zal niet alleen terugkeren om de levenden en de doden oordelen, maar Hij oordeelt ons voortdurend met zijn kostbare liefde en vraagt ons gehoorzaam te geloven.

■ *Johannes 9:39; 2 Korintiërs 5:10*

Hogepriester

Jezus is de enige die begaan is met onze zwakheden. Hij pleit voor ons bij de Vader. Dit kan Hij doen omdat Hij onze schuld heeft betaald door het offer van zijn leven.

■ *Hebreeërs 4:14-16; 7:23-28*

De laatste Adam

Jezus heeft door zijn gehoorzaamheid de gevolgen van de ongehoorzaamheid van de eerste Adam ongedaan gemaakt. Daarmee is onomstotelijk de goede wil van de Vader aangaande de mensheid, vervult.

■ *1 Korintiërs 15:45*

Hoofd van het Lichaam

Jezus is de bestuurder van de Kerk, waarvan Hij zowel de oorsprong als de voltooiing is.

■ *Efeziërs 1:22-23; 4:15; Kolossenzen 1:18*

[HOOFDSTUK 5]

DE HEILIGE GEEST, DIE HEER IS EN LEVEND MAAKT

De leer omtrent de heilige Geest

Leerstellingen, die met dit hoofdstuk verband houden:

Wij geloven, dat er drie Personen in de Godheid zijn: de Vader, de Zoon en de heilige Geest, ongedeeld in wezen en gelijk in macht en heerlijkheid.

Wij geloven, dat bekering tot God, geloof in de Heer Jezus Christus en wedergeboorte door de heilige Geest noodzakelijk zijn tot ons behoud.

Voor de christen is de heilige Geest zowel een tedere, intieme aanwezigheid als een geheimenis dat volledig begrip te boven gaat. Hij brengt ons dichtbij God en richt onze aandacht op Jezus. Hoewel de geloofsbelijdenis van Nicea over Hem spreekt als ‘...die Heer is en levend maakt...’ zijn de historische geloofsbelijdenissen in het algemeen kort en terughoudend als het gaat om de beschrijving van zijn status en functie. Toch is voor een juist begrip van de Drie-enige God noodzakelijk dat er ook gesproken wordt over de derde Persoon van de Drie-eenheid en zijn werk.

De heilige Geest is de Geest van Christus

De heilige Geest verheerlijkt de levende Christus en stelt Hem ons voor ogen. Door zijn blijvende aanwezigheid en bediening worden we ons bewust van de realiteit van het opstandingsleven van Jezus en worden wij verenigd met Hem. Hij is het bewijs dat Jezus met ons is tot aan het einde der tijden. Door de Geest staan we naast Jezus en roepen: “Abba, Vader”. Zo geeft de Geest ons onze identiteit als broeders en zusters van Christus en bevestigt Hij onze relatie met de Vader.

■ *Johannes 14:16-18; 16:12-15; Romeinen 1:1-4; 8:15-17; Galaten 4:6; 1 Johannes 4:2-3.*

De heilige Geest is Heer

Door de Schrift te bestuderen zien we dat de heilige Geest de Geest van God is. Hij heeft eveneens goddelijke eigenschappen en is betrokken bij het handel en van God en krijgt dan ook de titel die aan God gegeven wordt - Heer. Hij is één met de Vader en de Zoon, verschillend in Persoon, maar één in wezen.

Door de eeuwen heen hebben christenen gezocht naar manieren om de persoon van de heilige Geest te beschrijven. De meeste christelijke kerken belijden dat de heilige Geest uitgaat van de Vader en de Zoon. Zo leggen zij de nadruk op de wederzijdse relatie tussen de drie Personen van de Drie-eenheid. Oosters-orthodoxe kerken huldigen de opvatting dat de Geest alleen uitgaat van de Vader om zo het onderscheid van de Persoon van de heilige Geest en zijn functie binnen de Godheid te benadrukken. Alle christenen handhaven de gelijkwaardigheid van de drie Personen, hoe deze ook uitgedrukt wordt. Geest, Zoon en Vader zijn samen de Drie-enig God.

■ *Psalm 139:1-12; Johannes 14:26; 15:26; 20:22-23; Romeinen 8:9-11; 1 Korintiërs 12:3; 2 Korintiërs 3:17-18*

De heilige Geest is vrij en vol van kracht

In de Schrift wordt de aanwezigheid van de Geest soms kenbaar door tekenen zoals wind, vuur of in de gedaante van een duif. De Schrift spreekt over geheimenis en soevereine vrijheid. De aanwezigheid van de Geest is zowel tastbaar als ontastbaar, onzichtbaar en toch vol kracht.

Jezus heeft geleerd dat de heilige Geest niet door mensen of systemen beïnvloed kan worden of in te perken is. Ter illustratie vertelde Hij dat evenals de wind de vrijheid heeft om te waaien waarheen hij wil en wij niet weten vanwaar hij komt en waar hij heengaat, de heilige Geest op onverwachte en onvoorspelbare wijze werkt. De mens kan Hem niet beïnvloeden of beheersen.

De heilige Geest is actief in de christelijke gemeente; toch leert de Bijbel dat zijn werk zich niet beperkt tot het leven van de Kerk. Hij kan iedereen bereiken ongeacht ras, klasse of cultuur waartoe iemand behoort.

■ *Genesis 1:1-2; Johannes 3:1-8; Handelingen 2:1-4; 10:34-48*

De heilige Geest die levend maakt

In de schepping

De Schepper handelt door zijn Geest. Hij werkt met kracht zoals de wind, maar dan wel met de mogelijkheid om ergens vorm en orde aan te geven. De Geest maakt levend, houdt levend en leidt de schepping naar de vervulling van de Gods wil. De Geest blijft creatief in de wereld aanwezig.

■ *Genesis 1:1-2; 2:4-7; Psalm 104:29-30; Romeinen 8:18-25*

In de verandering

De heilige Geest is ook de Middelaar in de verandering van het volk van God. De hele Bijbel, die ook zelf door de Geest geïnspireerd is, getuigt daarvan. In de tijd van het Oude Testament sprak de heilige Geest door bijzondere boodschappers, die voor bepaalde taken bekwaam gemaakt waren. De latere profeten, vooral Joël, voorspelden de uitstorting van de Geest Gods op alle mensen, een profetie die met Pinksteren vervuld werd en beschreven is in Handelingen 2. De profeet Jesaja voorspelde de komst van degene in wie de Geest van de Heer in volheid zou wonen.

■ *Rechters 6:34; 1 Samuël 10:10-11; Jesaja 11:1-5; Joël 3:1-5; Handelingen 2:14-36; 1 Korintiërs 2:9-16; 2 Petrus 1:20-21*

De heilige Geest was betrokken bij de incarnatie: door zijn werking werd de Zoon van God uit een vrouw geboren. De Geest was actief aanwezig in het leven en het werk van Jezus en werd duidelijk zichtbaar in de machtige daad van God, toen Hij Jezus Christus uit de dood opwekte en de nieuwe schepping een aanvang nam.

■ *Lucas 1:35; 3:21-22; 4:16-21; 1 Korintiërs 2:9-16; 2 Petrus 1:20-21*

De heilige Geest overtuigt ons van onze zondigheid en de noodzaak van verlossing, en leidt tot berouw en geloof. Door de wedergeboorte geeft Hij nieuw leven in Christus en stelt Hij ons in staat als heiligen in de realiteit van de opstanding te leven. Hij heiligt mensen als volk van God en stelt hen in staat om de vruchten van de Geest voort te brengen. Hij roept op tot voortdurende berouw en bepaalt ons bij het feit, dat wij zondaars zijn die door genade gered zijn en een overwinnend leven mogen leiden.

De Geest verlicht en geeft kracht bij de geestelijke strijd die ook nu gevoerd moet worden. Wij zijn verwickeld in de strijd tegen de overheden en machten van het kwaad, die het Koninkrijk van God proberen te overwinnen, de gemeente te beïnvloeden en haar opdracht om te evangeliseren en mensen tot volgelingen te maken, te verhinderen.

Wij hoeven niet gebukt te gaan onder of bezig te zijn met het demonische of de machten van de duisternis. “Want Hij die in u leeft, is machtiger dan hij die in de wereld heerst” (1 Johannes 4:4). “Rust u uit met de wapenrusting van God, om daarmee stand te houden tegen de krijgslisten van de duivel” (Efeziërs 6:11). Wij kunnen ons verheugen in onze hoop op de uiteindelijke overwinning in de strijd tegen de machten van de duisternis (zie aanhangsel 6).

■ *Johannes 16:7-11; 1 Korintiërs 6:11; Galaten 5:16-18; Efeziërs 6:10-18; 1 Johannes 4:1-6, 5:4-5*

De heilige Geest pleit voor ons en helpt ons te bidden. Hij vertaalt onze onuitgesproken noden voor de troon van genade, waar Jezus Christus ons bij de Vader vertegenwoordigt.

De heilige Geest geeft wijze raad. Als de Trooster, door Jezus beloofd, is Hij nabij om te helpen. Hij getuigt van Christus en herinnert zijn volgelingen aan zijn voorbeeld, zijn leer en zijn liefde. Hij maakt hun duidelijk wat hun taak is en rust hen toe voor de dienst en geeft kracht voor de opdracht.

■ *Johannes 14:25-26; Romeinen 8:26-27*

De heilige Geest woont in de gelovige. Hij geeft kracht, vrede, vreugde en moed om te getuigen. Hij stelt ons in staat om een heilig leven te leiden (zie hoofdstukken 8 en 9).

■ *Johannes 16; Efeziërs 3:14-19*

In de Gemeente

Door de uitstorting van de heilige Geest op het Pinksterfeest ontstond de Gemeente, waarmee de regering van Christus begon en de zending van zijn volk een aanvang nam. De Geest bracht nieuw leven en geestelijke verandering in de Gemeente (zie hoofdstuk 10).

- Hij brengt nieuw leven in de Gemeente en geeft er leiding aan.
- Hij scheidt verbondenheid.
- Hij inspireert tot zelfopofferende liefde.
- Hij maakt nederig.
- Hij voorziet de gelovigen van geestelijke gaven (zie aanhangsel 8).

Kracht voor Gods werk

De heilige Geest maakt altijd gebruik van eigentijdse middelen. Hij is God die vandaag in ons midden handelt. Hij geeft ons vertrouwen in zijn opdracht. Hij geeft ons hoop. Daardoor kunnen wij verwachtingsvol uitzien naar de vervulling van Gods plannen. Hij herinnert ons aan Christus en wijst ons op het uiteindelijke doel van de Vader met de schepping. Het is onze opdracht om het Verhaal van Verandering, geïnspireerd en onderwezen door de heilige Geest, voor te leven, te vertellen en anderen te helpen het zich eigen te maken (zie hoofdstuk 10).

■ *Handelingen 1 en 2; 1 Korintiërs 12:4; Efeziërs 1:3-14*

Samenvatting

Wij geloven in God de heilige Geest, die Heer is en levend maakt, die overtuigt, wedergeboorte tot stand brengt, heiligt en kracht geeft aan allen die in Christus als Heiland en Heer geloven.

Aanhangsel 6

Geestelijke strijd

“Wij geloven dat wij voortdurend in een geestelijke strijd gewikkeld zijn met de overheden en de machten van het kwaad, die de Kerk proberen omver te werpen en haar taak om het Evangelie aan de wereld te verkondigen, dwarsbomen. Daarom moeten we gebruik maken van de wapenrusting van God waarbij waarheid en gebed een belangrijke rol spelen. Want wij zien het werk van onze vijand niet alleen in dwaalleren buiten de Kerk maar ook daarbinnen bestaat zij de Schrift te verdraaien en mensen op Gods plaats te zetten. Om de bijbelse boodschap te waarborgen zijn waakzaamheid en onderscheidingsvermogen noodzakelijk (Internationaal Congres van Wereldevangelisatie, Lausanne, Zwitserland, juli 1974, copyright Lausanne Comité voor Wereldevangelisatie, met toestemming gebruikt).

Om deze boodschap zuiver te houden, moeten we bij iedere theorie die iets zegt over deze geestelijke strijd de volgende vragen stellen:

- Doet zij recht aan God als Vader, Zoon en heilige Geest - zonder de Eén boven de Ander te stellen?
- Vermijdt zij een dualisme dat licht en duisternis op gelijke voet zet?
- Benadrukt zij de verantwoordelijkheid van de mens tegenover God?
- Ziet zij de taak om het Evangelie te verkondigen als voornaamste opdracht?
- Handhaaft zij de vanouds aanvaarde opvatting over het Koninkrijk van God?
- Is zij in overeenstemming met bijbelse opvattingen over de menselijke natuur?

- Komt zij overeen met een theologie van het kruis, die oproept tot zelfverloochening en de manier waarop een christen omgaat met het mysterie van het lijden?
- Stemt zij overeen met het volledige getuigenis van de Schrift en bovenal met het leven en de leer van Jezus Christus?

■ *2 Korintiërs 10:3-5; Efeziërs 6:11-12; 1 Johannes 4:1-6*

[HOOFDSTUK 6]

GESCHONDEN BEELD

De leer omtrent de mensheid

Leerstelling, die met dit hoofdstuk verband houdt:

Wij geloven, dat onze eerste ouders geschapen zijn in een staat van onschuld, maar dat zij door hun ongehoorzaamheid hun reinheid en geluk verloren hebben en dat door hun val alle mensen zondaars geworden zijn, geheel en al verdorven en als zodanig rechtmatig aan Gods toorn blootgesteld.

Christenen geloven dat de komst van de mensen op aarde niet bij toeval plaatsvond, maar gebeurde volgens het plan van God. Menselijk leven is heilig omdat wij geschapen zijn, of beter gezegd tot leven gewekt als de kroon van Gods schepping, om lief te hebben, te aanbidden en Hem altijd vreugdevol te dienen.

Als we er bij stil staan dat we geschapen zijn als kroon op de schepping, worden we ook geconfronteerd met onze zondige staat. De Bijbel vertelt dat God de mens schiep naar zijn beeld. Het was zijn bedoeling dat wij in een toestand van liefde en harmonie met Hem, met elkaar en met de hele schepping zouden leven. Hij heeft ons als vrije mensen geschapen zodat we Hem vrijwillig lief kunnen hebben en niet om als marionetten te leven. Deze vrijheid werd en wordt misbruikt. Hierin ligt de pijn en de paradox

van onze situatie. De zonde heeft geleid tot vervreemding van God en disharmonie in Gods schepping. Daarom leven wij in een toestand van verwarring en wanhoop en zijn wij zelf niet in staat om invulling te geven aan de hogere roeping waarvoor God ons geschapen heeft. De Bijbel noemt deze toestand: de gebondenheid aan zonde, die leidt tot geestelijke dood.

■ **Romeinen 6:16-23**

Schepping en zondeval: het bijbelse getuigenis

De Bijbel maakt duidelijk dat wij op een bijzondere wijze geschapen zijn, maar ook dat wij door vrije wil in zonde gevallen zijn. Met name de eerste vier hoofdstukken van Genesis geven de sleutel tot het begrip van de menselijke situatie weer en het Verhaal van Verandering dat vervolgens wordt verteld. We kunnen uit deze hoofdstukken de volgende conclusies trekken:

- Alle mensen zijn naar het beeld van God geschapen.
- God wil dat de mens in harmonie leeft met Hem en de hele schepping.
- Door menselijke ongehoorzaamheid zijn wij allemaal ernstig geschonden.
- Als gevolg van zonde is de mens gescheiden van God.
- Dit is de staat waarin ieder mens verkeert.

■ ***Genesis 1-4; Jesaja 43:27-28; 64:5; Jeremia 2:20-21; Johannes 3:19-21; Romeinen 5:12-14; 1 Johannes 1:8***

Geschapen naar het beeld van God

Deze zin bevat alles wat christenen geloven over de schepping van de mens en zijn gelijkenis en relatie met de Schepper. Man en vrouw zijn wij, naar

het beeld van God geschapen, zodat wij in volledige verbondenheid met Hem en met elkaar kunnen leven.

God is Geest: onafhankelijk en persoon. Dit wordt weerspiegeld in de aard van de menselijke persoonlijkheid. Wij zijn levende wezens met een eigen identiteit, zelfstandigheid en verstand. Tegelijkertijd verlangen we naar een diepe, geestelijke verbondenheid met God.

De wijze waarop de Vader, de Zoon en de heilige Geest zich tot elkaar verhouden, dient tot voorbeeld voor al onze relaties.

We vinden dit terug in het gezin en in de Gemeente waar liefdevolle en verantwoordelijke relaties gebaseerd worden op het onderhouden van een verbond.

God de Schepper heeft ook zijn stempel op ons leven gezet in ons vermogen tot scheppen en om van schoonheid te genieten.

Door dat wij een geweten hebben blijkt dat we naar Gods beeld geschapen zijn. Als god in ons leven werkt, wordt ons karakter geheiligd.

Het plan van God voor iedereen, is door Jezus Christus vervuld. In Hem zien we de volledige menselijke uitdrukking van de heiligheid en liefde van God. Hij is het enige ware beeld van God. Hij is onze hoop voor de vervulling van Gods plan.

Wij zijn geschapen om in harmonie met God en zijn schepping te leven. “In den beginne” waren wij onschuldig en rein. Wij zijn geschapen om God lief te hebben en Hem te dienen. Wij staan tegenover God, binnen de schepping, in een uitzonderlijke positie als zijn rentmeesters, verantwoording schuldig aan Hem. Wij zijn geschapen om alles wat God gemaakt heeft te vormen, te ontwikkelen en ervoor te zorgen.

■ *Genesis 1:26-31; 8:20-9:7; Psalm 8:5-9; Matteüs 5:48; Johannes 4:24; Romeinen 2:14-15; 8:29; Efeziërs 4:24; Jakobus 3:9*

De gevallen mens

Het is duidelijk dat wij allemaal zeer ver van Gods plan zijn afgedwaald. Geschapen naar Gods beeld zijn wij toch door zonde bevestigd en bedorven. Dit heeft geleid tot disharmonie in de hele schepping. Niet alleen is onze menselijke persoonlijkheid aangetast, maar ook onze relatie tot de rest van de schepping. Wij staan op voet van oorlog met onszelf en met elkaar. Er is strijd tussen mannen en vrouwen, tussen rassen en tussen culturen. We zijn ons bewust van deze strijd en bang voor veroordeling en daarom keren we ons van God af. Het kwaad dat aan ons innerlijk knaagt, is niet alleen merkbaar in ons persoonlijk leven, maar zit ook ingebakken in de hele structuur van de samenleving. Wij zitten vast in die val.

■ *Psalm 14:1-3; Romeinen 8:19-22*

Het ontstaan van de zonde

Zonde is een inbreuk in het leven van de mens. Oorspronkelijk kende de mens de zonde niet. Onze verslaving aan de zonde is ontstaan door ongehoorzaamheid aan God. Als gevolg van de zonde kwam de kennis van het kwaad. Omdat het goede verloren was, werd het bestaan er van onderkend en het verlangen er naar opgewekt.

Adam en Eva werden verleid om zich de heerschappij van God toe te eigenen, maar het was hun eigen vrije keuze om ongehoorzaam te zijn en te zondigen. De rol van de satan laat de alomtegenwoordigheid van de kracht van het kwaad in onze wereld zien, maar wij blijven zelf verantwoordelijk voor onze zonde.

■ *Genesis 3:1-7; Romeinen 1:18-32*

De aard van de zonde

Zonde is het gevolg van gebrek aan geloof en vertrouwen in God. Daarom leeft fundamenteel de wens om onafhankelijk van Hem te zijn. Gods woord en zijn wet willen ons op het goed spoor houden. In het verhaal van Genesis ondermijnt de slang eerst het geloof in het woord van God. Zo bereidt hij

Adam en Eva voor om ongehoorzaam te zijn. Het is zondig om zo te handelen en Gods goedheid in twijfel te trekken. Door zo te handelen, wordt ons leven op een leugen gebaseerd.

Zonde is afgoderij. De slang verzekerde Adam en Eva dat hun opstand hen zou brengen tot gelijke hoogte met God. Zo'n opstand is een arrogante poging om onszelf en onze eigen wil de plaats van God in te laten nemen. Het is een poging om leven in overvloed te verkrijgen door onze eigen wil te volgen. Het gevolg ervan is dat, we niet op stijgen tot Gods niveau, maar af dalen naar een staat van geestelijke slavernij en morele armoede.

Zonde is het onvermogen om naar Gods maatstaf te leven. Want echt mens-zijn vereist liefde voor God en voor elkaar. Wij schieten tekort omdat onze verlangens ontaard zijn door zelfzucht. Wij grieven God. Dit komt duidelijk aan het licht door het kruis van Christus. Wij laten elkaar in de steek door de regels te breken met als gevolg dat we afbreuk doen aan de heelheid van personen en gemeenschappen.

Als praktische richtlijn kunnen we zonde definiëren als: alles wat tegen de wil van God ingaat. De zonde staat ons besef van goed en kwaad en het vermogen om de wil van God te onderscheiden in de weg. Herhaaldelijke ongehoorzaamheid, de invloed van een goddeloze maatschappij en de blinde acceptatie van groepsnormen kunnen het geweten uitschakelen. Dat kan leiden tot een morele ongevoeligheid, die het Nieuwe Testament “dood door uw overtredingen en zonden” (Efeziërs 2:1) noemt. Alleen de vernieuwende kracht van het Evangelie geeft hoop op herstel. Het besef van Gods wil komt terug men gaat weer verlangen deze in praktijk te brengen.

Schuldgevoelens maken ons bewust van onze zonde. Soms kunnen deze gevoelens ontsporen door de mening van anderen of door problemen vanuit onze achtergrond of ons karakter. Schuld is het gevolg van een bewuste overtreding en het daaruit voortvloeiende zelfwilt. Het ontstaat door wat wij doen of nalaten.

Zonde heeft echter met meer te maken dan met wat wij doen of nalaten. Het ontstaat uit wie we zijn. De leerstellingen over erfzonde en verdorvenheid spreken hierover.

■ *Genesis 6:5; Jesaja 14:12-20, 59:2-15; Marcus 7:21-23; Romeinen 7:7-26; Jakobus 1:13-15, 4:17.*

Erfzonde

Het begrip ‘erfzonde’ legt de nadruk op de oorspronkelijke en radicale gevolgen van de zondeval. Het herinnert ons eraan dat de zonde aangeboren is, ondanks het feit dat het oorspronkelijk een overtreding was. Wij hebben van nature de neiging om te zondigen. De uitdrukking ‘in zonde geboren’ heeft niets te maken met de lichamelijke aspecten van de voortplanting maar wijst op onze zondige staat. Zonder uitzondering zijn wij allen blootgesteld aan het kwaad.

Verdorvenheid

De begrippen ‘erfzonde’ en ‘verdorvenheid’ worden vaak in dezelfde betekenis gebruikt, maar het tweede begrip heeft meer specifiek te maken met de morele toestand van de gevallen mensheid dan met het begin van de zonde.

In de leerstellingen wordt ‘verdorvenheid’ vaak ‘totale verdorvenheid’ genoemd. Dit wil niet zeggen dat iedereen zo slecht is als hij of zij maar zijn kan, maar eerder dat de verdorvenheid, die de zonde in de menselijke natuur heeft veroorzaakt, de totale persoonlijkheid doordrenkt. Geen gebied van de menselijke natuur blijft onaangetast.

Wij zijn van nature zondig, waardoor zelfs onze pogingen tot rechtvaardigheid door zonde beïnvloed zijn. De menselijke vrijheid om antwoord te geven aan God en om morele keuzes te maken is daardoor beperkt. Maar God is genadig en door de Geest, die in ons woont, kan de neiging tot zonde overwonnen worden door het verlangen om te leven volgens de wil en het plan van God.

■ *Psalm 51:3-7; Romeinen 5:12-15; 6:11-14; 1 Korintiërs 15:21-22*

Het gevolg van de zonde

Gescheiden van God

Het gevolg van de zonde is het gescheiden zijn van God en het verliezen van de verbondenheid met Hem. In het verhaal over de zondeval zijn Adam en Eva ongehoorzaam aan het gebod van God. Zij geven toe aan de verleiding om te zondigen. Zij proberen voor de Heer te vluchten en verbergen zich voor Hem tussen de bomen van de tuin. Hij roept hen, maar als Hij ze zoekt, zijn ze bang.

Gescheiden zijn van God is het algemene gevolg van zonde. God zoekt ons, en soms worden we ons bewust van zijn aanwezigheid. Toch blijft er een scheiding, die het gevolg is van onze ongehoorzaamheid, en de schuld en angst die eruit volgen. Gescheiden zijn van God, de bron van gemeenschap, brengt onze relaties in gevaar. Isolement en versplintering vernietigen de broze band die we met elkaar en met de schepping hebben. Dit diepgaande gevoel van isolement kan het zoeken naar de zin van het leven opwekken. Maar alleen een verlangen om zich naar Hem toe te keren zal leiden tot een ontmoeting met de levende God.

Voor God is het gevolg op de zonde dat ongehoorzaamheid bestraft moet worden. In het verhaal van Genesis worden Adam en Eva uit de tuin gezet, waar zij van de aanwezigheid en de vriendschap van God genoten hebben. Zij beleven de werkelijkheid van de toorn van God.

■ *Genesis 3:8-24; Deuteronomium 4:26-31; Jesaja 59:2; Lucas 16:19-31*

De toorn van God

Goddelijke toorn is het bewijs van de trouw van God, die rechtvaardig is en trouw aan zichzelf. Het is een krachtige uitdrukking van de liefde en heilig-

heid van God. In zijn toorn beoordeelt en veroordeelt God de zonde, terwijl zijn liefde ons tot bekering wil leiden. In het boek Openbaring bijvoorbeeld drukt het Lam, dat gestalte geeft aan de reddende liefde van God in Christus, ook de voortdurende toorn van God tegenover de onbekeerden uit. Het is onze eigen zonde die de toorn van God over ons brengt.

De toorn van God wil ons doelgericht en met straffe hand tot bekering leiden. Maar hoewel die toorn nu nog ingehouden wordt, zal bij de voleinding der wereld deze toorn volledig zijn als het rechtvaardige oordeel van God over degenen, die zich dan nog niet bekeerd hebben, zal worden uitgesproken.

De Bijbel legt verband tussen onze zondige toestand (de scheiding tussen ons en God) en de toorn van God (met de pijn of de angst voor de dood). Ook waarschuwt hij voor de verschrikkelijke mogelijkheid van geestelijke dood, die leidt tot uiteindelijke scheiding van God. Als we de genade van God verwerpen, lopen we het risico dat het ons onmogelijk zal worden, om op goddelijke liefde te reageren. Het gevolg hiervan is dat we in zonde sterven.

■ *Psalm 5:5-9; Jesaja 48:9-11; Johannes 3:36; 5:28-29; Romeinen 2:5-8; Openbaring 5:6-10; 6:15-17*

Heil door de genade van God

De openbaring van de Schrift en onze persoonlijke ervaring bevestigen de onmacht van de menselijke natuur om morele hervorming te bereiken. Onze enige hoop ligt in de genade van God om de scheiding door de zonde te overwinnen.

Omdat het goddelijke beeld door zonde verstoord is, de mensheid nu onder de macht van de zonde leeft en de zonde scheiding van God heeft gebracht, is de menselijke natuur zonder hulp en op eigen kracht niet in staat

om rechtvaardigheid te bereiken. Een reddende relatie met God wordt niet door goede werken verdiend. Maar wat wij zelf niet kunnen doen, heeft God uit genade voor ons gedaan.

■ *Jeremia 29:12-13; 31:31-33; Marcus 10:45; 2 Korintiërs 5:18-19; Efeziërs 2:1-10; 1 Tessalonicenzen 5:9*

“Toen wij nog hulpeloos waren, is Christus voor ons, die op dat moment nog schuldig waren, gestorven” (Romeinen 5:6).

“Door zijn genade bent u nu immers gered, dankzij uw geloof. maar dat dankt u niet aan uzelf; het is een geschenk van God” (Efeziërs 2:8).

Een wereld, die gered moet worden

De mensheid is niet alleen verdorven door zonde, maar hunkert ook naar een betere toekomst. Het evangelieverhaal is door trokken van hoop. Het weet van de uitzichtloosheid van de zonde, maar ook van de overwinning uit genade. Onze opdracht is om mensen uit te nodigen het Evangelie te aanvaarden, het op zichzelf te betrekken en dan zich te verheugen als hun eigen verhaal onverwacht verandert en hoop op de toekomst biedt.

Samenvatting

Wij geloven dat wij naar het beeld van God geschapen zijn, om in harmonie met God en de schepping te leven. Deze toestand werd verbroken door ongehoorzaamheid en zonde en als gevolg hiervan leven wij onder de macht van de zonde, gescheiden van God en niet in staat om onszelf te redden.

〔 HOOFDSTUK 7 〕

VERHAAL VAN VERLOSSING

De leer omtrent de verzoening

Leerstellingen, die met dit hoofdstuk verband houden:

Wij geloven, dat de Heer Jezus Christus door zijn lijden en dood verzoening bewerkt heeft voor de gehele wereld, zodat elk die wil gered kan worden.

Wij geloven, dat bekering tot God, geloof in de Heer Jezus Christus en wedergeboorte door de heilige Geest noodzakelijk zijn tot ons behoud.

Het kruis van Jezus Christus is het hart van het christelijk geloof. Het is de grootste openbaring van de liefde van God. Door het kruis heeft God de scheiding, die door de zonde ontstond, overwonnen. De dood en opstanding van Jezus hebben eens en voor altijd voor de mensheid de weg vrij gemaakt om één te zijn met de liefhebbende God. Deze eenheid met God ontstaat door de verzoening.

God heeft het initiatief genomen door de weg voor te bereiden. Het is aan ons om door bekering en geloof te reageren op deze goddelijke voorziening en zo de vreugde van verzoening met God en verbondenheid met Hem te ondervinden.

De voorafschaduwing van de verzoening

De geschriften van het Oude Testament zijn de eerste krachtige getuigenissen van het feit, dat God de schepper van ons heil is. Hij is de God die redt. Dit thema is vanaf het begin verweven in het verhaal van zijn relatie met zijn volk. Als het verhaal van de zondeval de scheiding van God ten gevolge van de zonde beschrijft, dan biedt het Oude Testament al heel snel hoop, door de genadige tussenkomst van God.

In het boek Genesis is de verlossing van Noach uit de zondvloed een voorbeeld van het reddingswerk van God. Bij de roeping van Abraham wordt de komst van een volk aangekondigd, dat door verbond en belofte met God verbonden zou zijn. Exodus is het boek van verlossing, want het beschrijft de bevrijding van het volk van God uit de slavernij in Egypte als het machtige werk van God. De heilige God verschaft door zijn verbond een weg tot verzoening voor de zondige mensen. Ondanks hun zonden konden ze tot Hem komen. De verbondsrelatie werd door een systeem van offers, dat God zelf had ingesteld, in stand gehouden.

De openbaring van het Oude Testament bereikt een climax in de boodschap die de profeten brachten. Velen van hen spraken duidelijk over een dag die zou komen, waarop God definitief zou ingrijpen om de zonde aan te pakken en zijn volk vrede te brengen. Ze schreven over de vernieuwing van het hart door een nieuwe, innerlijke relatie en een nieuwe, verlore gemeenschap. Sommigen zagen uit naar de komst van de Messias van God, die het begin van een nieuw tijdperk van vrede en rechtvaardigheid zou markeren.

In het Nieuwe Testament lezen we dat Jezus zijn opdracht als Verlosser en Messias vervuld heeft, zoals door de Schriften van het Oude Testament zowel voorspeld als omschreven was. Hij leerde zijn discipelen dat zij in de profetiën de betekenis van zijn dood konden ontdekken. Daarom hebben de eerste christenen consequent teksten uit het Oude Testament gebruikt om de waarheid van hun boodschap, dat de opgestane Jezus zowel Heer als Christus was, te bevestigen.

■ *Exodus 6:6-8; Jesaja 9:5-6; 35:3-4; 53:4-6; Jeremia 31:31-34; 33:14-16; Lucas 24:25-27; Handelingen 8:32-35*

De verzoening volbracht

De verzoening die in het Oude Testament voorspeld was, werd in Christus vervuld. God heeft het initiatief genomen voor onze verlossing. De Heiland werd geboren, namelijk Christus, de Heer.

Het goddelijke initiatief kwam tot volledige ontplooiing in Jezus Christus die zichzelf gaf als offer aan het kruis van Golgota. In zijn leven stond Hij volkomen open voor God, in zijn dood was Hij volkomen gehoorzaam en heeft Hij zijn leven ingezet voor anderen. Door aan het kruis te sterven, bracht Jezus verzoening. Het geschenk van de innerlijk bewogen Vader, samen met de liefdevolle antwoord van zijn Zoon, heeft de scheiding tussen ons en God overbrugd. In Christus zijn wij met God verzoend en zijn onze zonden vergeven.

De verzoening begrijpen

Voor de verzoening door het offer van Christus is er geen allesomvattende uitleg. Maar in het Nieuwe Testament zijn er beelden die helpen inzicht in de betekenis ervan te krijgen.

Jezus heeft zelf verteld dat Hij als Verlosser gekomen was, om zijn leven als losprijs te geven. Het begrip 'losprijs' werd op de slavenmarkten van de oude wereld gebruikt. Een slaaf werd vrijgekocht doordat een ander daarvoor de prijs betaalde. Dit beeld illustreert dat als gevangenen van de zonde vrijgekocht worden, er een prijs te betalen is. Onze verlossing is kostbaar.

■ *Marcus 10:45*

Een ander begrip is aan het gerechtshof ontleend: iedereen die de wet, die ons tot hulp gegeven is, overtreedt, verdient de straf. In de moreel geor-

dende wereld van God heeft de zonde gevolgen. Jezus heeft de straf ondergaan en de gevolgen van de zonde in onze plaats op zich genomen: “Om onze zonden werd Hij doorboord, onder onze schulden vermorzeld” (Jesaja 53:5). Christus heeft vrijwillig de straf als **plaatsvervanger** voor ons op zich genomen.

■ *Johannes 10:11-18; 15:13; 2 Korintiërs 5:21; 1 Petrus 2:24*

Andere beelden van de verzoening in het Nieuwe Testament benadrukken het feit dat Christus eens en voor altijd ons **zoenoffer** is geworden. Hij gaf zichzelf voor onze zonden. Het vergoten bloed van Christus geeft aan hoe alle mensen met God verzoend kunnen worden. Zijn offer was plaatsvervangend, voor anderen gebracht. Het was niet voor zijn eigen persoonlijke zonde, want Hij had er geen: het was voor ons.

■ *Lucas 22:19-20; Romeinen 3:25-26; Hebreërs 9:12; 10:9-14*

Het Nieuwe Testament beschrijft het offer van Christus als een overwinning over de zonde en over de machten van het kwaad, die de mensheid gevangen houden. Door ons geloof in wat Hij voor ons gedaan heeft, delen wij in hetgeen door het offer van Christus bereikt is. Het kruis, de plaats van nederlaag, is de plaats van zege geworden. De overwinning van Christus aan het kruis wordt onze overwinning.

■ *Kolossenzen 2:13-15*

Het kruis van Jezus staat centraal in het verzoeningswerk van God. Het is op zichzelf het meest effectieve beeld van **zelfopofferende liefde**. Wij worden hierdoor ofwel aangetrokken ofwel het wekt afkeer in ons op. Maar als we er aan toegeven dan zijn er maar weinigen die onverschillig kunnen blijven tegenover de God, die daarin geopenbaard wordt. Het is een oproep om verzoend te worden met de God van het Kruis, en lief te hebben zoals Hij ons heeft lief gehad.

■ Romeinen 5:8.

Onze verzoening wordt mogelijk gemaakt door de hoge prijs van het offer van Christus. “Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon gegeven heeft, opdat iedereen die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft” (Johannes 3:16). Wat we niet zelf konden, heeft Christus voor ons gedaan. Hij heeft onze zonde op zich genomen, waardoor wij zijn gerechtigheid op ons mogen nemen.

Onze gekruisigde en opgestane Heer

Door de dood van Jezus worden onze zonden vergeven en worden wij met God verzoend. De opstanding van Jezus Christus uit de dood is de uiteindelijke bevestiging van het heilswerk van God door Hem. Door opstanding stelt God, het leven zeker en verbreekt de grenzen tussen leven en dood. De scheppingskracht van God, openbaart zijn glorie en grootheid. Door zijn opstanding ging Jezus Christus door de dood heen naar een nieuw leven, waarin Hij met God de Vader in de hemel regeert. Door de opstanding aanbidden zijn mensen Hem als Heer en volgen ze Hem tot in het eeuwige leven.

Daarom is de opstanding de zegevierende climax van de verkondiging van het Evangelie door de eerste christenen. De gehoorzame zelfopoffering van Jezus heeft de weg opengemaakt voor zijn verheerlijking en ons heil.

**■ Handelingen 2:32-36; 1 Korintiërs 15:3-4; Efeziërs 1:19b-21;
Filippenzen 2:6-11**

Dood en leven voor alle gelovigen

Door de dood en opstanding van Jezus komen christenen in een nieuwe relatie met God, die wordt beschreven als ‘de nieuwe schepping’. Het nieuwe leven begint als we in geestelijk opzicht deelnemen aan dit grote werk van God. Als we ons afkeren van ons zondige leven en in berouw en geloof tot Christus komen, beleven we een soort van sterven. Wij zijn geroepen tot

dezelfde gehoorzaamheid aan God en dezelfde zelfverloochening, die Jezus tot het kruis geleid hebben.

Als we ons vertrouwen op Jezus stellen, komen we tot nieuw leven door het ontvangen van de heilige Geest. De opstanding is niet alleen iets dat met Jezus gebeurde, het heeft ook gevolgen voor zijn volgelingen. In Christus kunnen we allemaal de macht hebben over de twee vijanden, de zonde en de dood. Wij zullen allemaal de lichamelijke dood ondergaan, maar de uiteindelijke dood, die het gevolg is van zonde, heeft geen macht meer over ons. Als we ons tot Christus bekeren, maken we meteen deel uit van de nieuwe mens die is ontstaan door zijn dood en opstanding. Vanwege de toestand van de gevallen mens kunnen we nu nog niet de volheid van het nieuwe leven ervaren. De opgestane Christus is onze hoop voor de toekomst, verzekerd door de levende tegenwoordigheid van de heilige Geest in ons.

■ *Handelingen 2:38; Romeinen 6:1-11; 1 Korintiërs 15:14-18; 2 Korintiërs 5:17; Hebreërs 2:14-16; 1 Johannes 3:2.*

Genade en vrije wil

De verzoening is Gods wet van onvoorwaardelijke liefde voor alle mensen overal. Allen die Christus in geloof aannemen, allen die getuigen van Jezus Christus als Heer, gaan van de dood over naar het leven en beginnen door zijn genade een nieuwe relatie met God. De leerstelling over de verzoening laat duidelijk zien dat Gods genade de basis van ons heil is.

God is in zijn genade steeds bezig om alle mensen tot zich te trekken. Toch is de reactie op de genade van God iets waarin wijzelf actief betrokken zijn, omdat we een vrije wil gekregen hebben. We kunnen het nieuwe leven dat ons aangeboden wordt, aanvaarden of afwijzen.

Genade en vrije wil zijn niet gemakkelijk in overeenstemming te brengen. Het gevolg daarvan is, dat sommige christenen zoveel nadruk op de genade en heerschappij van God leggen, dat zij een leer van uitverkiezing

aanhangen, waarin geen ruimte is voor een vrije wil. Zo'n leer houdt in dat alleen door God wordt bepaald wie gered wordt, zonder dat wij daar enige medewerking aangeven. De vrije wil wordt in deze leer ondermijnd. Aan de andere kant is het mogelijk om te vergeten dat onze vrije wil, door God gegeven, ook door de zonde aangetast is. Zonder de genade van God kan het niet in echte vrijheid handelen.

Wij geloven dat God allen die in Jezus Christus geloven voor het heil voorbeschikt. Zonder de genade en barmhartigheid van God is er geen hoop. Toch kan men zich tegen de genade verzetten of die laten varen. De genade van God brengt de vrijheid niet in gevaar.

De liefde van God gaat zo ver, dat Hij het ons toestaat Hem af te wijzen, ook al doet het Hem groot verdriet.

■ *Lucas 15:11-31; Johannes 3:14-16; 5:24; 12:32; Romeinen 10:9; 2 Korintiërs 5:14-15; 1 Timoteus 2:3-6; 2 Petrus 3:9*

Bekering en geloof

Als wij zelf de verlossing door verzoening mee ervaren, moeten we op de genade van God, die in het offer van Christus geopenbaard is, aanvaarden. Dit is een antwoord van bekering en geloof, die bij elkaar horen. Ze zijn de deur en de drempel aan de ingang van het leven in Christus. Ze kunnen apart zijn of samenvallen in één ervaring, maar ze zijn beide onmisbaar en niet mogelijk zonder de bijkomende genade van God.

Onze bekering is een geschenk van genade door de heilige Geest. Die gaat weliswaar meestal gepaard met verdriet, maar in de kern is het niet onaangenaam maar veeleer vreugdevol omdat het onze reactie is op het goede nieuws van het heil. De Geest wekt in ons een verlangen naar een verandering van richting. We worden ons bewust van onze zonde en dit raakt ons. Het brengt ons niet in vertwijfeling, maar leidt ons naar God. We verlangen ernaar om ons af te keren van ons egoïsme en onze zonde en ons te

keren naar de zelfopofferende liefde van God. We worden aangemoedigd om onze zonden te belijden, om af te zien van een egoïstische levensstijl, en om de zonden uit het verleden goed te maken.

Ware bekering moet echter altijd gepaard gaan met geloof in Christus. Wij kunnen spijt hebben van onze overtredingen en ze achter ons willen laten. We kunnen ons intens schuldig voelen over zonden uit het verleden en we kunnen ons geweten laten reinigen. We kunnen zelfs een grote verandering doormaken en een nieuwe richting willen inslaan. Dit allemaal kan bekering genoemd worden, maar het is niet de bekering die tot leven in Christus leidt. Verlossing komt alleen als bekering samengaat met geloof in Christus als Heiland.

Geloof is gericht op Jezus Christus, het volledige beeld van de genade en barmhartigheid van God. Geloof ziet de gekruisigde Jezus en wordt verzekerd van de genade die vergeeft. Geloof ziet de opgestane Jezus en wordt verzekerd van de genade die levens verandert. Als we Jezus door de geloofs ogen zien wordt ons verdriet over zonde veel groter. Als we in geloof de gehoorzame en zelfopofferende Christus zien en Hem Heer noemen, wordt onze verandering in doel en richting werkelijkheid. Geloof zet het verlangen naar verandering om in echte bekering die naar Christus kijkt, zijn vergeving ervaart en Hem zonder voorbehoud volgt.

Het resultaat hiervan is rechtvaardiging. Wij worden uit genade gerechtvaardigd, door het geloof alleen. Zo'n geloof is niet alleen in overeenstemming met de waarheid van de Schrift, maar het houdt ook in, dat wij in vertrouwen de genade van God in Christus aanvaarden en ons vertrouwen stellen in een vergevende God. Door geloof weten wij dat God ons in Christus liefheeft en dat Hij zich voor ons gegeven heeft, en dat wij door het bloed van Christus met God verzoend zijn. Dit is de vreugdevolle ervaring van degenen, die gered worden. Dit is de kern van de bijbelse waarheid dat wij gerechtvaardigd zijn uit genade door het geloof alleen (zie hoofdstuk 8).

■ *Jeremia 31:18-19; Matteus 3:1-10; 21:32; Lucas 13:1-5; Johannes 3:21; 16:8-10; Handelingen 16:31; Romeinen 4:1-5, 16*

Een Evangelie, waard om verkondigd te worden

De liefde en barmhartigheid van God zijn mysteries die het menselijk begrip te boven gaan. In het verhaal van onze verlossing herkennen wij de verbazingwekkende grootheid van Gods liefde voor ons en alle mensen. Wij beseffen de diepte en ernst van onze zonde en ontdekken de vreugde van onze verlossing in Christus.

Het is de opdracht van de Kerk om het verhaal van deze grootmoedigheid te delen, om het verzoenende kruis op een hoger plan te brengen zodat de hele wereld het zien kan, om de alomvattendheid van het Evangelie te verkondigen, om de reddende kracht ervan te laten zien, en om aanhoudend te bidden dat mensen overal de genade van onze Heer Jezus Christus zullen leren kennen.

Samenvatting

Wij geloven, dat de Heer Jezus Christus geleden heeft en gestorven is om de gehele wereld te redden, en opgewekt is door de Vader, zodat eenieder die zich tot God bekeert en in de Heer Jezus Christus gelooft, behouden zal worden.

[HOOFDSTUK 8]

HET ERVAREN VAN DE VERLOSSING

De verlossingsleer

Leerstellingen die met dit hoofdstuk verband houden:

Wij geloven, dat bekering tot God, geloof in de Heer Jezus Christus en wedergeboorte door de heilige Geest noodzakelijk zijn tot ons behoud.

Wij geloven, dat wij uit genade gerechtvaardigd worden door het geloof in onze Heer Jezus Christus, en dat hij, die gelooft, daarvan het getuigenis in zich heeft.

Wij geloven, dat voortdurend gehoorzaam geloof in Christus nodig is om gered te blijven.

Dit hoofdstuk gaat in de eerste plaats over onze persoonlijke ervaring van de verlossing. We kunnen alleen gered worden als we het alomvattende werk van Christus aan het kruis aanvaardden. Dit houdt in dat we ons vertrouwen stellen op Degene die redt. We worden dus niet gered omdat we een bepaald leerstuk begrijpen. Daarom zullen we de zegeningen die ons deel worden als we ingaan op Gods aanbod beschrijven.

Ieder die in oprecht berouw tot God komt, ontdekt de overweldigende werkelijkheid van de vergeving die Hij vrijelijk geeft. Het gevolg hiervan is een verandering van leven, een ommekeer die alleen te beschrijven is als ‘een nieuwe schepping’.

De zegeningen van de verlossing

Het woord dat over het algemeen gebruikt wordt om te beschrijven hoe iemand christen wordt, is het woord ‘bekering’. Het wijst op een verandering van richting, een totale ommekeer, een verandering van denken. Het veronderstelt dat er een nieuwe relatie met God is aangegaan, waarin ongelof vervangen wordt door nederig vertrouwen, hetgeen leidt tot nieuw leven.

Deze nieuwe relatie brengt grote vreugde en vele zegeningen met zich mee. Er ontstaat een open communicatie tussen God en ons: de pijn van het gescheiden-zijn van God is voorbij. Wij worden ons bewust van een nieuw verlangen om goed te doen en nieuwe kracht om het waar te maken. Door de aanwezigheid van God krijgen we meer zelfvertrouwen en wij ervaren dat wij bij een nieuwe familie horen. Wij verlangen ernaar om meer van God en zijn werkelijkheid te ervaren, zowel in het heden als ook voor onze toekomst. In de christelijke geloofsleer zijn deze zegeningen verwoord als: rechtvaardiging, wedergeboorte, zekerheid, aanvaarding en heiliging. Deze termen zijn belangrijk om wat je zelf ervaart onder woorden te brengen en om daar vervolgens met andere over te kunnen praten.

Rechtvaardiging

Het woord rechtvaardiging beschrijft het werk dat God doet om de relatie tussen Hem en ons te herstellen. Ondanks het feit dat wij zondaren zijn, verklaart God ons rechtvaardig door ons geloof in Jezus Christus. God heeft ons aangenomen zoals we zijn. Wij hebben er geen recht op door Hem aangenomen te worden en wij kunnen het ook niet verdienen of terugbetalen. Wij kunnen alleen de blijdschap van vergeving en gemeenschap met God ervaren. Zoals de verloren zoon die terugkeert, in de gelijkenis van Jezus, worden wij behandeld als mensen die het recht hebben met de Vader om te gaan en die mogen rekenen op zijn liefde. Wij weten dat wij kinderen van

God zijn en worden bevestigd in onze relatie met Hem en met elkaar. Wij worden volkomen opgenomen in de familie van God.

Onze rechtvaardiging berust op de aard van God, het reddingswerk van Jezus Christus en ons geloof in Hem. God, die rechtvaardig, genadig en trouw is, heeft in de persoon van Jezus Christus zijn hand uitgestoken om de schuldigen en de hulpelozen te redden. Wij zijn vrijgesproken van onze zonde, door God aanvaard en onze zonden zijn vergeven omdat God genadig en barmhartig is. Dat is het geschenk van God.

Jezus leerde dat God een genadig Vader is en dat we alleen maar nederig mogen vertrouwen op zijn genade. Een groot deel van hetgeen Paulus leert, handelt over rechtvaardiging, over de manier waarop God door geloof in Christus, de relatie tussen Hem en alle mensen herstelt. Rechtvaardiging staat centraal in het goede nieuws van het Evangelie.

■ *Lucas 15:17-24, 18:9-14; Romeinen 1:17; 3:21-26; 8:15-17; Galaten 4:3-7; Efeziërs 1:3-12; Titus 3:4-7.*

Gerechtvaardigd door genade

God zoekt ons voordat we Hem zelfs willen zoeken. Zijn genade is volkomen onverdiend. Dit is altijd een kenmerk van de wijze waarop God met ons handelt, zoals dat vooral zichtbaar wordt in de liefde van Jezus Christus. Ze wijst ons op onze zonde en maakt ons ervan bewust. Ze overtuigt ons van hoop, stelt ons in staat om te reageren en een nieuw leven te leiden.

Wij kunnen er echter niet zondermeer op rekenen dat God vergeeft. Hij verleent geen algemene amnestie aan zondaars die geen berouw hebben. Het is door zijn genade dat wij ons ervan bewust worden dat we gered moeten worden.

Het begrip 'voorafgaande genade' gaat over de genade die aan de bekering voorafgaat. Het spreekt over het voorbereidende werk van de heilige Geest. Wij kunnen geestelijk wakker geschud worden door ons geweten. Ondanks

het feit dat het niet goed meer werkt door onwetendheid en zonde. God geeft ons allen een zekere mate van moreel inzicht en het onderwijs van Jezus laat ons zien dat een ieder die hongert en dorst naar gerechtigheid, verzadigd zal worden. Dit alles is het werk van de Geest, die het natuurlijke berouw of de menselijke moraal kan omzetten in een bewust worden van God.

Door de genade van God overtuigt de heilige Geest ons van zonde. Hij maakt ons bewust van onze echte schuld, in tegenstelling tot gevoelens die door culturele of godsdienstige factoren of overdreven zelfkritiek ontstaan. Genade die tot een dergelijke overtuiging leidt, heeft positieve gevolgen – bekering, vergeving en nieuw leven.

Van het begin tot het eind danken we onze rechtvaardiging aan de genade van God. Als we voor het eerst ons vertrouwen stellen op Christus worden we gerechtvaardigd en zijn we door genade gered. Maar het leven in Christus vraagt een voortdurend vertrouwen in de genade van God. Wij kunnen niet door onze eigen goedheid de gunst van God verdienen. Wij staan tegenover God altijd in de schuld, wij zijn voortdurend onwaardig en worden altijd alleen door genade aangenomen. De reddende genade van God zal dan pas volkomen zijn als onze fouten en gebreken uiteindelijk weggenomen worden en ons lichaam veranderd wordt met de opstanding.

■ *Hosea 11:3-4, 8-9; Johannes 1:9-18; Romeinen 1:19-23; 5:8; Efeziërs 2:4-10*

Rechtvaardiging door geloof

Geloof is onze persoonlijke reactie op de genade van God. Het is in vertrouwen het goede nieuws van het Evangelie aannemen, dat God ons aanvaardt in Jezus Christus. Het betekent dat we onszelf aan Hem toewijden, gehoorzaam reageren op zijn goedheid en verlangen om Hem te volgen op de weg van discipelschap.

Daarom is het geloof meer dan begrijpen met je verstand. Hoewel geloof in Christus van ons vraagt dat we gebruik maken van ons verstand, is het toch mogelijk om een geloofsbelijdenis te aanvaarden zonder op de Heiland te

vertrouwen. Bij het geloof dat rechtvaardiging biedt, zijn hart, verstand en wil betrokken en dit wordt door God zelf mogelijk gemaakt. Hij schenkt geloof aan degenen die ernaar verlangen.

Geloven maakt op zich geen deel uit van de goede werken, alhoewel echt christelijk geloof altijd tot goede werken leidt. Het is geen menselijke prestatie die beloofd of verdiend wordt. Het is de door God gegeven mogelijkheid om genade te ontvangen of uit te delen. Het is meer een houding dan een handeling.

Ieder die probeert door eigen prestatie door God aanvaard te worden, zal voortdurend gefrustreerd worden en nooit zekerheid ervaren, omdat zelfs de grootste menselijke inspanning nooit alle eisen van Gods wet kan vervullen. Zelfs al lijkt ons leven naar buiten toe onberispelijk, qua gedrag, toch weten we dat onze gedachten en motivaties God nooit helemaal welgevallig kunnen zijn. Grotere inspanning vergroot eerder ons eigenbelang dan dat we ons op God richten; we zijn dan eerder geneigd om anderen te oordelen en worden meer door onszelf in beslag genomen. Met veel goede werken kunnen we geen tegoed op de rekening bij God opbouwen. Deze zullen nooit opwegen tegen onze zonden.

Maar als we menselijke inspanning achterwege laten en onszelf door bekering aan de barmhartige genade van God toevertrouwen, schenkt Hij ons vrijelijk zijn genade. Wij zijn van schuld verlost en worden in en door Jezus Christus rechtvaardig aanvaard. Als we ons in vertrouwen overgeven aan de barmhartigheid van God, ontdekken we een nieuwe weg van gerechtigheid, niet gebaseerd op menselijk streven maar op Gods genade, die het leven geeft.

■ *Psalm 37:3-6; 103:4-8; Johannes 6:28-29; Handelingen 13:39; Romeinen 4:16; 5:1-2*

Wedergeboorte

De kern van rechtvaardiging door geloof is dat wij, zoals we zijn, door God aanvaard worden. Alhoewel we zondaars zijn, leidt ons geloof in de verzoening van Christus tot vergeving en hoop. Wij weten dat God in Jezus voor ons is. Als gevolg van deze enorme verandering in onze relatie met God gaan we verlangen naar innerlijke reinheid en ontstaat er liefde voor anderen. Dit verlangen is een teken dat we een nieuw leven zijn begonnen, de geestelijke omkeer die we ‘wedergeboorte’ noemen.

De zegen van wedergeboorte wordt in het Nieuwe Testament op een aantal manieren omschreven. In het Evangelie volgens Johannes zegt Jezus dat degenen die graag het Koninkrijk van God willen zien, wedergeboren moeten worden. Hij spreekt over het opnieuw geboren worden in de Geest. Dit gebeurt door geloof. Paulus gebruikt de idee van de nieuwe schepping om de dood van het oude leven en het begin van het nieuwe toe te lichten. Het taalgebruik geeft zowel een innerlijke omkeer als een uiterlijke verandering van onze positie tot God aan. Het geschenk van de heilige Geest is nieuw leven.

Wedergeboorte is onlosmakelijk gekoppeld aan rechtvaardiging. Het is anders dan rechtvaardiging, maar is er sterk mee verbonden en in onze ervaring horen ze onafscheidelijk bij elkaar. Rechtvaardiging is het werk van God voor ons, de vergeving van onze zonde en de verandering in onze positie tot God. Het hangt niet af van ons ethisch handelen. Wedergeboorte is het werk van God in ons, het geschenk van de Geest, die in ons woont, en het begin van een geheiligd leven. Het is onze roeping tot een leven dat Christus laat zien en omvat wel ons ethisch handelen.

Wedergeboorte betekent dat wij aan ons oude leven sterven en dat we levend worden in Christus. We leven in de tegenwoordigheid van Christus, wij horen zijn stem, die ons roept om Hem te volgen en wij ervaren zijn vrede en vreugde in ons leven. Wij zijn gevoelig voor zonde en willen graag vergeving zoeken. De vrucht van de Geest wordt in ons zichtbaar als een uiterlijk teken van wedergeboorte. De Geest leidt ons als we uitgaan om de

liefde van God met anderen te delen. Wij kijken eerder naar de toekomst dan naar het verleden en wij worden vervuld met hoop. Wij leren om in de kennis en liefde van Jezus Christus te groeien. Deze wedergeboorte is de eerste stap op de weg naar een leven van heiligheid in Christus.

Het is zinvol om te erkennen dat er een paradox bestaat in onze relatie tot God betreffende de bij elkaar behorende zegeningen van rechtvaardiging en wedergeboorte. Rechtvaardiging houdt in dat onze relatie tot God door geloof in Christus voor eens en voor altijd is veranderd: van vervreemding tot aanvaarding. Wedergeboorte betekent daarentegen dat we moeten meewerken aan het voortdurend werk van genade in ons leven, het leven van de Geest, dat ons gegeven wordt. Wij kennen zowel de vreugde alsook de pijn van het groeien, waartoe we door ware gerechtigheid uitgenodigd worden. Wedergeboorte en rechtvaardiging zijn allebei waar: ondanks het feit dat God ons oproept tot een heilig leven, aanvaardt Hij ons altijd als zijn kinderen en door de Geest verzekert Hij ons van onze plaats bij Hem.

■ *Johannes 3:3-8; Romeinen 6:1-5; 2 Korintiërs 5:17; Titus 3:3-7*

Zekerheid

Wij geloven dat God, die ons aanvaard en gered heeft en ons eeuwig leven schenkt, ons ook de zekerheid over onze relatie tot Hem heeft gegeven. De heilige Geest is het zegel en de borg van ons heil en verzekert ons van de waarheid van de boodschap van het Evangelie en haar uitwerking in ons. Ons nieuwe leven, ons vast voornemen om God te gehoorzamen, onze breuk met het verleden en onze nieuwe geestelijke richting vormen het bewijs dat we zijn opgenomen in de familie van God. Wij kunnen hiervan verzekerd zijn omdat de heilige Geest tot ons spreekt en omdat ons leven veranderd is.

Onze zekerheid is niet gebaseerd op veranderende stemmingen of op gevoelens, maar op het Woord van God. Als we de bijbelse beloftes van God met betrekking tot onze rechtvaardiging en wedergeboorte aannemen en aanvaarden dat we deel uitmaken van Gods gezin, is ons vertrouwen ge-

steld op de trouw van God, die ons zijn belofte gegeven heeft en op wie wij kunnen bouwen.

Zekerheid betekent niet dat wij na onze bekering nooit door twijfels geplaagd zullen worden, noch dat wij ons altijd bewust zullen zijn van het werk van de Geest in ons. In tijden dat we ons niet van de zekerheid van ons heil bewust zijn, herinneren we onszelf eraan dat een voortdurend verbond met Christus afhankelijk is van zijn werk en niet van onze gevoelens.

Sommige mensen krijgen deze zekerheid op een moment van intense ervaring; anderen ervaren deze zekerheid geleidelijk, zoals het aanbreken van de dag. Zo'n zekerheid moet dagelijks door gehoorzaamheid bevestigd worden en mag nooit als een excuus gebruikt worden om achteloos of zelfgericht te handelen. De verandering in ons leven is het bewijs van het werk van genade dat heeft plaatsgevonden.

Het is Gods wil dat zijn kinderen weten dat zij tot zijn familie behoren en dus hun weg met blijdschap en vertrouwen gaan, niet in bange onzekerheid.

■ *Psalm 138:7-8; Romeinen 8:14-17, 35-39; 2 Korintiërs 13:5-7; Efeziërs 1:13-14; Filippenzen 1:6; 1 Johannes 4:19-21; 5:10*

Afvallig worden

Zekerheid betekent niet dat ons heil, tegen onze eigen vrije wil in, gegarandeerd wordt. Het is mogelijk om Christus niet meer te gehoorzamen en zo onze hoop op eeuwig leven te verliezen. Dit is in overeenstemming met de manier waarop we over de genade van God denken. Deze staat ons altijd toe om in vrijheid op Hem te reageren. De vrijheid om door genade te leven houdt ook de vrijheid in om ons van Hem af te keren.

Het is dus voor echte christenen mogelijk om afvallig te worden. Dit kan gebeuren door het opzettelijk verwerpen van Christus, of onopzettelijk als we geleidelijk van de weg van discipelschap afdwalen of de bron van genade verwaarlozen. Dit betekent niet dat elke keer dat we zondigen, we van

de genade van God afdwalen. Zelfs al onze fouten kunnen ons niet van de tegenwoordigheid van de heilige Geest beroven, als we ons voor vergeving en herstel tot Hem keren.

Als we een leven van voortdurend gehoorzaam geloof in Christus leiden, hoeven we niet uit de genade te vallen en eeuwig verloren te raken. Dit leven houdt in dat we ons bezig moeten houden met gebed, bijbelstudie en zelfverloochening, maar ook dat we bereid zijn een bijdrage te leveren aan de Gemeente, het Lichaam van Christus, door aanbidding, het onderwijs in de leer, de zorg en de dienst.

Als wij een leven ontwikkelen en koesteren dat gebaseerd is op een volledig vertrouwen in de genade van God, moeten we niet ontmoedigd worden door de mogelijkheid, dat wij boven onze krachten verzocht zullen worden. Ons gehoorzaam geloof, dat ons in staat heeft gesteld om Christus als Heiland te leren kennen, zal noch ondermijnd worden door onnodige zorg over het gered blijven, noch onze betrokkenheid bij het leven inperken door angst om afvallig te worden. Ons geloof wordt zekerheid als wij dichtbij Hem blijven en Hem gehoorzamen. Hij roept ons om te dienen, om ons leven in te zetten overal waar menselijke nood is, om zonde aan de kaak te stellen en om het christelijk leven in al zijn volheid te durven leven.

■ *Johannes 15:1-6; 1 Korintiërs 10:6-13; Hebréeërs 2:1-3, 6:4-6, 10:19-39; Judas 20-21; Openbaring 2:4-5; 3:1-6; 14-22*

Een verlossing waar je je hand op mag leggen

De opdracht van de Kerk is om de wereld aan te moedigen de hand te leggen op deze verlossing. De Kerk die het goede nieuws van genade gekregen heeft, heeft het voorrecht om dit aan een wanhopige wereld te verkondigen. De Kerk, die geleerd heeft om op Jezus te vertrouwen, heeft de vreugde om degenen die niet meer vertrouwen uit te nodigen tot geloof. De Kerk, die verzekerd is van vergeving van zonde, heeft het vertrouwen om de boodschap van Gods betrouwbare voorzienigheid te brengen.

Samenvatting

Wij geloven, dat wij uit genade gerechtvaardigd worden door het geloof in onze Heer Jezus Christus, en dat wij wedergeboren zijn door de heilige Geest, die getuigt van het heil in ons hart, terwijl wij voortgaan in een relatie van gehoorzaam geloof in Christus.

[HOOFDSTUK 9]

VOLLE VERLOSSING

De leer omtrent heiligmaking

Leerstellingen, die met dit hoofdstuk verband houden:

Wij geloven, dat voortdurend gehoorzaam geloof in Christus nodig is om gered te blijven.

Wij geloven, dat alle gelovigen het voorrecht hebben geheel en al geheiligd te kunnen worden en dat geheel hun geest, ziel en lichaam onberispelijk bewaard kunnen worden tot de komst van onze Heer Jezus Christus.

God heeft ons gered met als doel om ons te vormen naar het zuivere beeld van God, Jezus Christus, zijn Zoon. Hij laat ons delen in de heiligheid van Jezus, opdat wij “deel aan Gods eigen wezen” krijgen (2 Petrus 1:14). En om ons in staat te stellen als ware discipelen van Christus God te verheerlijken. Het is om ons heilig te maken.

Voortdurend gehoorzaam geloof

Ons heil is verzekerd zolang wij het geloof in Jezus Christus in praktijk blijven brengen. Dit geloof komt tot uitdrukking in gehoorzaamheid aan zijn leiding, wil en geboden. De vrijwillige keuze om te gehoorzamen is een gevolg van geloof en zonder deze keuze gaat het geloof dood.

Onze bekering markeert het begin van een reis, waarin wij veranderd worden naar het beeld van Christus. Het heil is dus geen toestand die onveranderd bewaard moet blijven, ook geen ‘verzekeringsspolis’ waarin verder niet geïnvesteerd hoeft te worden. Het is het begin van een pelgrimstocht met Christus. Deze tocht vraagt van ons gehoorzaamheid, het nalaten van zonden en toewijding aan Gods plannen. Daarom is ‘gehoorzaam geloof’ cruciaal: dat maakt de pelgrimstocht mogelijk.

Onze christelijke pelgrimstocht is een geloofsreis, die ons uitnodigt deel te leven als een discipel. Door gebed en studie van Gods Woord groeien wij in gemeenschap met Hem. Door Christus te volgen, leren wij in praktijk te brengen wat de Geest tot ons te zeggen heeft. Wij groeien in gehoorzaamheid en trouw aan God. Wij gaan ontdekken dat gehoorzaam geloof niet het resultaat is van onze bovenmatige inspanning maar door God gegeven wordt, door genade.

Wij worden ons bewust van het heiligmakende werk van de heilige Geest.

■ *Matteus 6:9-10; 21:28-31; Kolossenzen 2:6-7; 1 Tessalonicenzen 5:12-22; 2 Tessalonicenzen; Hebreërs 10:26-36; 2 Petrus 3:18; 1 Johannes 5:1-5; Judas 20-21*

De werking van de heiligmakende Geest

De bevrijdende ervaring van het heil gaat ook gepaard met de heerlijkheid van de aanwezigheid en de levende werkelijkheid van de heilige Geest. Dit is het begin van een geheiligd leven. Enerzijds mogen wij ons vereerd en gezegend voelen, anderzijds schept het ook verplichtingen.

Onze nieuwe vrijheid in Christus en de herscheppende aanwezigheid van de heilige Geest maken ons bewust van de macht van de zonde. Soms weten we ons verslagen, zijn we teleurgesteld of ongehoorzaam. Als gevolg hiervan krijgen we een gevoel van machteloosheid en soms van persoonlijke schuld. Wij onttrekken ons dan misschien aan de liefdevolle gemeenschap met de heilige Geest. We stellen ons af of we wel een overwinnend

leven kunnen hebben. Als gevolg hiervan onttrekken we ons aan het pijnlijke, uitdagende leerproces van gehoorzaamheid en christelijke volwassenheid. Soms lijkt zelfs of we het doel van onze heiligmaking niet kunnen bereiken.

Heiliging uit genade door geloof is het antwoord op dit dilemma. De woorden 'heiliging', 'heiligmaking' en 'geheiligd' zijn vertalingen van Hebreeuwse en Griekse woorden. Deze worden in de Schrift gebruikt om de heiligheid van God aan te duiden. Ook beschrijven ze de handeling waardoor de kinderen van God geheiligd en apart gezet worden voor Gods bedoelingen. De vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap (1951) van 1 Tessalonicenzen 5:23, waarnaar de tiende leerstelling van het Leger des Heils verwijst, heeft vooral betrekking op dit werk van God: Wij geloven, dat alle gelovigen het voorrecht hebben geheel en al geheiligd te kunnen worden en dat geheel hun geest, ziel en lichaam onberispelijk bewaard kunnen worden tot de komst van onze Heer Jezus Christus.

Het zelf ontdekken en aanvaarden van de heiligende kracht van de is geen nieuwe ervaring, want deze is verbonden met reddend geloof en wedergeboorte. Het is dezelfde genade die in ons leven werkt om ons te redden alsook om ons te heiligen. Wij leven naar de vervulling toe die bij onze bekering is beloofd - overwinning over zonde, de werkelijkheid van een geheiligd leven, en alle voorrechten van het heil, die verbonden zijn aan de tegenwoordigheid en het werk van de Heilige Geest, die in ons woont, en zijn heiligmakende kracht.

Gods genadige voorziening

Omdat God voor ons zorgt, laat Hij ons niet alleen met onze nederlaag, ongehoorzaamheid en schuld. De heilige Geest werkt in ons en roept ons tot die heiligheid, die het voorrecht van alle gelovigen is.

Wij zijn geroepen om de heiligheid van God in ons leven te laten zien. God is heilig, ontzagwekkend in zijn majesteit en in de schoonheid van zijn karakter. Hij is alles waarnaar ware liefde kan verlangen. Zijn kinderen

worden geroepen tot die heiligheid, toegewijd aan de dienst van de heilige God, geroepen om op Hem te lijken qua karakter.

Dit is niet de roeping van een paar uitverkorenen, noch van een elite, met bepaalde kwaliteiten. De uitdrukking ‘die het voorrecht is van alle gelovigen’ wil ook niet zeggen dat het facultatief is. Het is Gods bedoeling voor geheel zijn volk. De roepstem bereikt ons allemaal: “Wees heilig, want Ik ben heilig” (1 Petrus 1:16).

Het geheiligde leven is niet mysterieus, overweldigend of te moeilijk te begrijpen. Het is een leven in de voetsporen van Christus, die het ware beeld van God is. Hij is de echte Heilige, die door de heelheid en volledigheid van zijn menselijk leven en de manier waarop Hij zichzelf offerde aan God, de heiligheid van God liet zien. Als we Hem zien, begrijpen we wat heiligheid inhoudt en als we Hem volgen, wordt ons leven gekenmerkt door heiligheid. Heiliging is op Christus gaan lijken.

Heiligheid betekent dat Christus daadwerkelijk in ons leeft. Daarnaast moeten we in ons leven streven. Het is de meerwaarde van onze verlossing. Het is de vernieuwing van ons menszijn naar het beeld van God, onze Schepper. De macht van de zonde is aan het kruis gebroken. Het leven van de christen is nu een leven van discipelschap.

Dit werk van God maakt het mogelijk om te leven volgens de bedoeling waarvoor wij geschapen waren: om te genieten van de gaven van God, om Hem door ons leven te dienen en te aanbidden en om als mensen in liefde en dienstbaarheid met elkaar te leven. God heiligt ons omdat Hij er behagen in schept met ons te leven, dat we als mens voldoening vinden in ons leven en dat wij zijn opdracht in de wereld kunnen uitvoeren.

■ *Johannes 17:15-19; Filippenzen 1:6; 1 Tessalonicenzen 4:1-8; 5:23; 2 Tessalonicenzen 2:13-14; 1 Petrus 1:13-16*

Uit genade door geloof

De heiligmakende Geest maakt deze ervaring mogelijk. Bij de wedergeboorte ontvangen wij de heilige Geest, die nieuw leven in Christus schept en ons met vreugde en de verzekering van verlossing vervult. De Geest blijft dan bij ons. Zijn heiligmakende werk wordt voor ons werkelijkheid door te leven uit geloof, dat zowel vertrouwen in als gehoorzaamheid aan God inhoudt.

Zelfs al is de heilige Geest aan het werk in ons leven, toch dringt Hij zich nooit aan ons op en ondermijnt Hij nooit de vrijheid van onze keuzes. Het verlangen naar heiligheid moet in ons zijn en de oprechtheid van dit doel moet bevestigd worden door de toewijding van ons leven aan Christus. Als we in geloof handelen, ervaren wij heiligmaking. De mogelijkheid van heiliging wordt alleen werkelijkheid door geloof, door te vertrouwen op de genade van de heiligmakende God en door gehoorzamen aan zijn Woord.

■ ***Johannes 3:6; Romeinen 8:1-11; 2 Korintiërs 3:17-18; 7:1; Hebreërs 12:12-14***

Een radicale levensverandering

Het kruis staat centraal in de ervaring van heiligmaking. Het wijst de weg naar een radicaal nieuw leven. De Schrift beschrijft op indrukwekkende wijze het definitief sterven aan ons oude ik, wanneer wij ons vereenzelvigen met Christus in zijn dood voor ons. We realiseren ons dat we in de diepere betekenis van het woord “met Hem gestorven zijn”.

Het heiligingswerk van God is een ervaring die het leven verandert. Hierdoor krijgen we de kracht om een radicale verandering in onze levensrichting aan te brengen. Soms maakt een blik op de heiligheid van God ons bewust van onze behoefte aan reinheid. Wij worden wellicht gestimuleerd om te proberen een geheiligd leven te lijden, omdat wij naar een diepere relatie met God verlangen. De oproep tot dienstbaarheid leidt misschien tot een groter verlangen naar heiligende genade. We zullen misschien pijn en kwelling ervaren als we geconfronteerd worden met het kwaad en de

zonde die onopgemerkt in ons leeft. We worden ons misschien bewust van onze neiging om toe te geven aan verleiding of zijn minder op onze hoede. Onder zulke omstandigheden kan de leiding van de heilige Geest en ons eigen verlangen om meer van God te ontvangen wellicht tot een geestelijke crisis leiden.

Op zulke momenten is de heilige Geest onweerstaanbaar aanwezig om ons kracht te geven voor een geheiligd leven. Wij ervaren een moment van genade, dat leidt tot een geestelijke doorbraak. We komen op een ander niveau in onze relatie met de heilige God, met anderen en met onszelf.

Zulke levensveranderende momenten komen veelvuldig voor, maar leiden niet altijd tot geestelijke groei. De heilige Geest handelt met ons elk afzonderlijk en leidt ons verder tot heiligheid op een manier die Hem goed acht.

Wij moeten de groei in ons geestelijke leven niet zozeer naar de diepte en intensiteit van onze geestelijke ervaringen beoordelen, als wel naar de mate van onze gehoorzaamheid.

■ *Romeinen 6:1-14; 12:1-2; 2 Korintiërs 5:14-15; Galaten 2:20; Efeziërs 3:14-19; Filippenzen 1:9-11; Kolossenzen 3:5-14*

Een levenslang proces

Bij heiliging is er sprake van een voortgaand proces dat regelmatig doorbroken wordt door crises. Door dat proces worden wij degenen die we in Christus al zijn. Het heilige leven zal echter altijd gekenmerkt worden door de werkelijkheid van het 'nu al, maar nog niet'. Wij zijn nu al wel geheiligd maar nog niet zondeloos volmaakt.

Heiligmaking door de Geest kan zich uitstrekken tot de hele persoonlijkheid, waardoor alle aspecten van het leven beïnvloed worden, net zoals de doordringende invloeden van de zonde elk aspect van het mensenleven aangetast hebben. Toch wil de leer van algehele heiliging niet zeggen

dat wij in dit leven ooit een punt bereiken, waarop geen verdere geestelijke vooruitgang nodig is voor hen die geheiligd zijn. Evenzo betekent totale verdorvenheid niet per definitie dat ieder die niet gered is, een slecht mens is.

Het echte geheiligde leven is gekenmerkt door het teken en het zegel van Christus zelf. “Hij heeft ons gezalfd, zijn eigendomsmerk op ons gezet en bij wijze van voorschot de Geest in ons hart gelegd” (2 Korintiërs 1:21-22). Als reactie hierop zoeken wij in de eerste plaats nauwe verbondenheid met God, gekenmerkt door openheid en gehoorzaamheid aan Hem. Deze relatie heeft tot gevolg dat wij meer en meer op Christus gaan lijken en dat zijn heiligheid ons gegeven wordt. Deze gemeenschap is in overeenstemming met ons diepste verlangen en wensen. Paulus beschrijft dit als “Christus leeft in mij” (Galaten 2:20). Wij ervaren de aanwezigheid van Christus, gekruisigd en opgestaan, in ons eigen leven. De aanwezigheid van Christus verandert ons als wij in en door Hem leven. Ons zelfbeeld verandert. Wij rusten in de kennis van de liefde, genade en aanvaarding van God en dit geeft ons vrede en zelf-aanvaarding.

Als we Jezus volgen, die gekomen is om het verlorene te zoeken en te redden, worden we ons bewust van de roeping om anderen in de naam van Christus te dienen. Wij bouwen relaties op met de verlorenen, de misbruikten, de vergetenen, de machtelozen. In hen zien we Christus. Wij worden ertoe aangezet om waarheid en rechtvaardigheid te zoeken en het verkeerde recht te zetten in de naam van Christus.

Het geheiligde leven is een sacramenteel leven. Als dat het leven van Jezus weerspiegelt, is het een open en zichtbaar teken van de genade van God. Het is een vervuld mensenleven, een leven vanuit nauwe verbondenheid met God en zelfopofferende dienst aan anderen. Dit leven mondt uit in onze uiteindelijke heiliging, als we verheerlijkt worden, als de eeuwigheid aanbreekt en God alles in allen zal zijn.

■ *Johannes 15:1-7; Galaten 5:16-25; Efeziërs 4:13-15; 1 Tessalonicenzen 3:11-13; 2 Petrus 3:18; 1 Johannes 3:1-3, 18-20*

*Een leven van heiligheid**Het herstel van het verbond*

Daar waar de zondeval resulteerde in het uiteenvallen van alle relaties, daar geeft ons herstelde beeld van God uitdrukking aan de vernieuwing in onze relaties. Dit herstel is van doorslaggevend belang voor het geheiligde leven. Omdat God een God is die een verbond sluit en dit verbond onderhoudt, hebben onze relaties ook de eigenschappen van een verbond. Dit wil zeggen dat onze relaties, zowel met God alsook met anderen op liefde en trouw gebaseerd zijn.

In de Bijbel vormt het begrip ‘verbond’ de basis van alle relaties. Rechtvaardigheid wordt gerealiseerd in een liefdesrelatie binnen een verbond van gehoorzaamheid aan God, zorg voor anderen en trouw aan morele waarden. Het gaat er om dat God wordt verheerlijkt en dat we mensen hoogachten.

Wij staan in de eerste plaats in een verbond met God, die trouw blijft aan zijn liefdesverbond met ons. Als wij op deze liefde reageren, verdiept zich onze relatie met Hem en worden wij dichter naar Hem toetrokken. Als deze liefde groeit, openbaart dit zich in een leven van discipelschap. De geheiligde gelovige wordt in staat gesteld lief te hebben en in gehoorzaamheid het verbond te onderhouden.

Als onze relatie met God zich verder ontwikkelt, krijgen wij door de liefde voor God ook oog voor andere mensen, die God ook liefheeft. Gehoorzaam discipelschap zet ons aan om de liefde om te zetten in daden. Als we meedoen in zorgzame verbondenheid wordt ons egoïsme overwonnen, onze eigendunk bestreden en worden we verder geleid in liefde, nederigheid, heilheid en een verlangen om anderen te brengen binnen dit verbond met God.

Ook relatie met Gods wereld verandert. We zien er de schoonheid en weerspiegeling van God in en erkennen we dat het zijn wereld is, de vrucht van zijn schepping. Vijandigheid tegenover de schepping verdwijnt en wij gaan onze rol als rentmeesters begrijpen.

Aan heiliging wordt in de maatschappij vormgegeven door het verbond. Het plaatst ons in de sociale arena en verandert ook onze relaties.

Heiligheid en ethiek

Ethiek heeft in eerste instantie te maken met belangrijke relationele vraagstukken. Heiligheid is ware liefde, die gekoesterd wordt en tot uitdrukking komt in relaties. Daarom is de christelijke ethiek een hele belangrijke dimensie en onderdeel van het geheiligde leven. Daarop baseren wij de principes en richtlijnen voor zuivere liefde in al onze relaties.

Jezus Christus is de vervulling van alles wat de wet van het Oude Testament beloofd heeft. Hij leerde dat de wet in feite door liefde vervuld wordt. Dit is de ethiek van de liefde. Als we Jezus' radicale ethiek van liefde willen realiseren, moeten we al onze relaties als een heilig verbond beschouwen. God kan door ons liefhebben. Het is door deze verandering dat de samenleving geheiligd kan worden en zo worden wij in staat gesteld om door de radicale ethiek van de liefde te leven.

■ *Matteüs 5:43-48; Marcus 12:28-31; Lucas 10:25-37; 1 Johannes 4:7-21*

Heelheid, gezondheid en genezing

De God die ons heiligt is de genezende God die ons heel maakt. Het begrip 'heelheid' wijst op de alomvattendheid van het reddingswerk van God in Christus en van de heiliging door de Geest.

De Evangelieën laten zien dat Jezus zich bekommerde om elk aspect van het mensenleven en hoe dit door de zonde vervormd was. In zijn bediening laat Hij op het menselijke lijden en ziekte in al zijn vormen een heilzame respons zien. Keer op keer lezen we in het Nieuwe Testament over de wijze

waarop de heilige Geest genezing brengt. Bij het herstel van het verbond hoort ook het herstel van gezondheid in elke relatie van het mensenleven: geestelijk, emotioneel, sociaal en lichamelijk.

Daarom is er geen heiligheid zonder heelheid. Heiligheid kan alleen maar gezien worden als een reddend aanraken van een mensenleven. Dit wil echter niet zeggen dat mensen die lichamelijk gezond zijn, of emotioneel stabiel, of sociaal aangepast, of economisch voorspoedig, heilig zijn. Noch betekent het dat degenen die door lichamelijke zwakheden, emotionele beroering, sociale onaangepastheid of onder economische ontbering lijden, daarom zondig zijn. Wat het wel betekent, is dat als wij aanspraak maken op heiligheid, wij aanspraak maken op de belofte van heelheid in het gehele leven. Het geheiligde leven is dus een door de Geest geleide reis naar heelheid in Christus.

Jezus wilde ziekte nooit aan een specifieke zonde toeschrijven. Daarom beschouwen wij elke vorm van ziekte of lichamelijke zwakheid enkel als een teken van de algemene menselijke staat. En omdat Hij niet alle ziektes genezen en niet alle gebroken relaties hersteld heeft, erkennen wij dat de geheiligden geen tekenen van volledige genezing in elk gebied van het leven kennen. Er is een heelheid in gebrokenheid. De genezing waar wij terecht aanspraak op maken, is moeilijk te doorgronden. In de eeuwigheid zullen we dit waarschijnlijk pas gerealiseerd zien.

Als het geheiligde volk van God zijn we niet alleen bezorgd om onze eigen heelheid en gezondheid, maar ook om die van anderen. Hierdoor worden wij, die zelf geheeld zijn, een gemeente, gezonden om anderen te helen.

■ *Psalm 30:3; 103:3; Matteüs 20:34; Marcus 2:1-12; Lucas 4:18; 7:22; Johannes 9:3; 12:40; Handelingen 5:16; 10:38; 1 Korintiërs 12:28; 2 Korintiërs 5:16-21; Efeziërs 2:11-22; Jakobus 5:13-16; 1 Petrus 2:24; Openbaring 22:1-2*

Heiligheid als opdracht

Het geheiligde leven is een dienst aan de wereld zoals Christus die verleende, die tot uitdrukking komt in een bediening, die geneest, die leven geeft en die liefheeft. We dragen het leven van Christus uit in onze missie. God heiligt zijn volk niet alleen met de bedoeling dat zij door zijn karakter gekenmerkt wordt, maar ook dat de wereld door dit karakter beïnvloed zal worden. God verandert de structuren van de gemeenschap op verschillende manieren, maar Hij verandert ze eveneens door de zending van door Hem geheiligde mensen, die de kracht en de gaven daarvoor van de heilige Geest ontvangen.

De opdracht van het geheiligde volk van God bevat evangelisatie, dienst aan de naaste en sociale actie. Het is de heilige liefde van God, die tot uitdrukking komt in het hart en het leven van zijn mensen, die de wereld Christus laat zien, die de wereld dient met Gods erbarmen en die het maatschappelijk kwaad bestrijdt. Heiligheid leidt tot zending.

Samenvatting

Wij geloven in de heiliging uit genade door het geloof als een voorrecht en roepen allen die Jezus Christus als hun Heer en Heiland belijden en die de macht van de heilige Geest aanvaarden, op tot een leven van heiligheid.

Appendix 7

Interpretaties van de heiligingservaring

De heiligingservaring is op verschillende wijze uitgelegd. Geen ervan laat de hele waarheid en volle omvang ervan zien. De meest bekende zijn de volgende:

Het begrip ***geheel en al geheiligd*** is genomen uit 1 Tessalonicenzen 5:23 (NBG). Het geeft uitdrukking aan de overtuiging dat heiliging de hele persoonlijkheid beïnvloedt en de dieptes van de ziel bereikt. Toch moet deze term niet gebruikt worden om een toestand van zondeloze volmaaktheid

aan te duiden. Het betekent eerder dat wij heel of compleet zijn, en dat we ons ervan bewust zijn, dat de zonde iets is, dat niet bij ons nieuwe wezen in Christus behoort. Als wij wel zondigen, geven we dit eerlijk toe, belijden we het voor God, maken het weer goed en gaan verder. “Geheel en al geheiligd” betekent dat, als we in Christus blijven, we vrij zijn van de kracht van de zonde, die ons wil ondermijnen, vernietigen of verdelen. Wij zijn vrij om te zijn, waartoe wij geroepen worden (zie bijvoorbeeld Romeinen 1:7 “Zo schrijf ik aan u allen in Rome. God heeft u lief en heeft u geroepen om Hem toe te behoren” en 2 Tessalonicenzen 2:13-14).

Volledig heil wijst op het heilswerk van Christus dat in onze harten volbracht is. Bij onze bekering begrijpen wij misschien nog niet de volheid van wat er door de verzoening mogelijk gemaakt is en eisen we misschien het volle voordeel ervan niet op. Soms lopen onze pogingen om het christelijk leven te leiden mis. Door deze mislukking ontdekken we wellicht dat reddende genade ook heiligende genade is: dat we van alle zonde gereinigd kunnen worden en dat we kunnen overwinnen en als discipelen van Jezus vervuld kunnen worden. Wij eisen - en door de kracht van de heilige Geest ervaren we - volledig heil. Het begrip volledig heil moet echter niet gezien worden als een toestand van geestelijke verzadiging, waarna we geen verdere genade kunnen ontvangen. Het wijst gewoonweg op ons geloof in en openheid voor de volledige gave van Gods genade. Een leven gegrond in deze volledige genade en veranderd door de machtige inhoud ervan is een geheiligd leven.

“De vervulling van of de volheid van de heilige Geest” is een zin die gebruikt wordt om de volheid te beschrijven waardoor we bekrachtigd worden om te leven als Christus en om getuige te zijn. Als gevolg daarvan komt de vreugde van de Heer in ons leven tot uitdrukking en vervangt een houding van nederlaag. Heiligmaking is volheid in de Geest. Door het woord ‘vervulling’ te gebruiken, moeten we erop letten dat we God niet van zijn persoon zijn beroven door Hem te vergelijken met een vloeistof, die in lege vaten gegoten kan worden. Bovendien moeten we begrijpen dat dit en andere interpretaties van het werk van de Heilige Geest de andere personen van de Drie-eenheid niet uitsluiten. Integendeel de term ‘vervulling met de

heilige Geest' betekent dat God zelf in al zijn volheid komt, vertegenwoordigd door de persoon van de heilige Geest.

De doop met de heilige Geest is een manier waarop sommigen hebben geprobeerd om de ervaring van heiligheid te beschrijven. De doop is een symbool van het sterven aan zichzelf en het opstaan als nieuwe mensen in Christus. In de vroegere Kerk duidde het op het aanvaarden van de heilige Geest bij de wedergeboorte, wat de vereiste was voor lidmaatschap van het lichaam van Christus: "Want wij allen zijn in de kracht van Diezelfde ene Geest ook door de doop één lichaam geworden" (1 Korintiërs 12:13). De 'doop met de heilige Geest' kunnen we dus als iets anders zien dan 'vervuld met de heilige Geest'. De doop gebeurt één keer aan het begin van de christelijke ervaring, terwijl de vervulling met de Geest herhaaldelijk in het christelijk leven plaats vindt. Maar soms worden doop en vervulling gelijk gesteld door de uitdrukking, 'de doop van de heilige Geest', die doet denken aan een verder gaan na de vergeving van zonde tot een nieuwheid van leven vervuld met de Geest. Wij moeten opletten dat we christelijke ervaringen niet in aparte hokjes zetten. De heiligende kracht van God is evenzeer ten voordele en evengoed een werk van dezelfde heilsgenade of wij ons dat nu bij bekering of daarna toeëigenen.

De term *dopen met de heilige Geest* wordt ook wel eens gebruikt voor de herhaalde belevenis van vervulling of de gave van geestelijke kracht. Het gebruik van deze term in zowel enkelvoud alsook meervoud heeft tot hoorlijke verwarring geleid.

De term *tweede werk van genade* of *tweede zegening* is gebruikt door heiligingsbewegingen, ook het Leger des Heils, om onderscheid te maken tussen de ervaring van heiliging en de ervaring van rechtvaardiging en wedergeboorte, naar de leer van John Wesley. Wij moeten er voorzichtig mee zijn voor elke christen te verlangen dat er 'een tweede werk van genade' is dat chronologisch na het 'eerste werk van genade' komt. De heiligende genade van God is niet door menselijke tijdschema's beperkt. In de ervaring van sommigen gebeurt de heiliging tegelijk met de bekering, terwijl het voor

anderen erna gebeurt. Een ‘tweede zegening’ wil niet zeggen dat er maar twee zegeningen zijn, of dat een tweede zegening de uiteindelijke voltooiing van christelijke volwassenheid en ontwikkeling is. De Wesleyaanse leer van de tweede zegening wijst echter op feitelijke ervaring van een geestelijke crisis na bekering. Omdat het voor alle gelovigen in Christus mogelijk is, moeten christenen aangemoedigd worden om deel te krijgen aan de volheid van de genade van God.

De reiniging van het hart of **de zegening van een rein hart** is een term die gebruikt wordt om nadruk te leggen op het wegnemen van diepgewortelde zonden en onwaardige, egoïstische houdingen van het verstand en het hart. ‘Het reinigen van het hart’ suggereert dat onze motivatie zuiver is geworden en al onze handelingen nu door liefde gedreven zijn. Echter moeten we heel voorzichtig zijn bij het gebruiken van het begrip ‘zuiverheid van motieven’. Als we ‘zuiverheid van motieven’ als basis gebruiken, zullen we misschien weigeren om specifieke daden van persoonlijke zonde toe te geven en te belijden: alleen ‘fouten’ worden toegegeven. Reinheid is een liefdesgeschenk waarvoor we ons openstellen en aanspraak op maken en die we nooit tot ons eigen voordeel mogen gebruiken.

Volmaakte liefde is misschien de allesomvattende beschrijving van heiligheid, maar ondanks dat ook een beschrijving die eenvoudig kan worden gebruikt. Door zijn heiligende kracht vervult de heilige Geest ons met de volmaakte liefde van God, zodat wij beginnen lief te hebben, niet met onze eigen, ernstig gebrekkige liefde, maar met de onbaatzuchtige liefde van Christus. Hierdoor worden we toegerust om het gebod van Christus te vervullen: “Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en heel uw ziel, met inzet van al uw krachten en met heel uw verstand, en heb uw naaste lief als uzelf” (Lucas 10:27).

Verkeerde wegen

Heiliging betekent niet dat **zondigen** uitgesloten is. Wanneer we de volheid van Gods heiligende kracht ervaren, blijft er de **mogelijkheid** om te zondigen.

Er zijn nog sporen van gedragspatronen, die kunnen terugkeren. Er is nog steeds de menselijke neiging om toe te geven aan verleiding.

Op dezelfde wijze moeten wij niet beweren dat we **zondeloze volmaaktheid** bereikt hebben. In dit leven zullen verzoeken ons altijd vergezellen, maar door de kracht van de heilige Geest die ons vormt naar het beeld van Christus, kunnen we verleidingen met succes weerstaan en niet in de zonde vallen. We kunnen derhalve niet zeggen dat zonde voor de geheiligden niet mogelijk is.

Aan de andere kant kunnen we ook niet zeggen dat degenen die de volheid van de heiligende kracht van God ervaren, onvermijdelijk vroeger of later in zonde vallen. Mensen die vasthouden aan het idee van **zondige onvolmaaktheid** voor alle gelovigen erkennen het volle effect en werk van de verzoening niet. Als we door de Geest wedergeboren worden, zijn we niet meer slaaf van de zonde, maar zijn we vrijgemaakt.

Als we volhouden, dat alle gelovigen onvermijdelijk zondig zijn en dat ze nog steeds geneigd zijn om persoonlijk te zondigen, beperken wij de kracht van de verzoening om de grondige verandering in karakter en een allesomvattende overwinning over de zonde te bewerkstelligen. Wij zullen wellicht zondigen, maar als we het doen, erkennen we dat de zonde ons tegenstaat en niet hoort bij de levensstijl van degenen die we in Christus zijn. Dan belijden we het aan God en aan degenen die wij onrecht hebben aangedaan, en zijn we in genade hersteld.

[**HOOFDSTUK 10**]

VOLK VAN GOD

De leer met betrekking tot de Gemeente

“Wij van het Leger des Heils beweren, zoals we altijd gedaan hebben, dat we een integraal deel zijn van de universele Kerk van de levende God - een levende, vruchtdragende tak van de Ware Wijnstok.”
(Bramwell Booth)

De Gemeente is de gemeenschap van allen die gerechtvaardigd en geheiligd zijn uit genade door geloof in Christus. Gelovigen hebben niet de keus om leden van het lichaam van Christus te worden: maar het is een werkelijkheid die geschonken wordt aan ieder die Christus, het Hoofd van de Kerk, kent. Als gevolg van de verzoening worden wij uitgenodigd om in verbondenheid met God en met elkaar te treden.

De leerstellingen van het Leger des Heils spreken impliciet over de Gemeente. Elke leerstelling begint immers met: “Wij geloven ...” ‘Wij’ verwijst naar een groep gelovigen, een geloofsgemeenschap, een gemeente.

Eén heel belangrijke verandering sinds de elf leerstellingen zijn samengesteld, is het feit dat het Leger zich heeft ontwikkeld van een evangelisatiebeweging tot een kerkgenootschap, een evangelische groep van gelovigen,

die bijeenkomen voor de eredienst, zich met elkaar verbonden voelen en een gezamenlijke opdracht hebben.

Heilssoldaten zijn leden van het ene lichaam van Christus. Hoewel wij veel overeenkomsten hebben met andere kerken, hebben wij ook onze eigen kenmerken. Als kerkgenootschap werkt het Leger des Heils samen met andere denominaties en gemeenten aan zending en dienst. Wij maken deel uit van de ene, universele Gemeente.

Een korps is een plaatselijke gemeente van het Leger des Heils. Het is een concrete uiting van het gemeente-zijn. Het heeft een eigen manier van samenkomen, onderwijs en dienstbaar zijn, gebaseerd op de leer van de Bijbel, de leiding van de heilige Geest en de missie van het Leger des Heils. Maar het doel stemt overeen met die van de ene universele Kerk. De drie belangrijkste functies van een korps zijn evangelisatie, heiligmaking en de maatschappelijke dienstverlening aan de samenleving.

Het lichaam van Christus

Als we spreken over de Gemeente als het lichaam van Christus bedoelen we dat alle gelovigen een zijn met Christus hun leider, en met elkaar als leden, die in harmonie samenwerken. Wij bedoelen dat de Gemeente Christus in de wereld vertegenwoordigt. Zij is tot leven gewekt door de inwoning van de heilige Geest, geroepen om te groeien naar gelijkvormigheid aan Christus.

De Schrift leert dat elk lid van het lichaam een specifieke rol heeft, wil het geheel tot God als één gaan werken en dat het lichaam schade lijdt zonder de aanwezigheid en medewerking van elk lid.

■ **Romeinen 12:4-5; 1 Korintiërs 12:12-30; Efeziërs 4:4-6; 15-16; Kolossenzen 1:18**

Het volk van God

Het Oude Testament beschrijft hoe God een groep mensen, het volk Israël, uitverkoren heeft. Hij wilde hen niet bevoordelen maar koos hen om bij Hem te horen. Zij mochten zijn genade aan de wereld bekend maken. Ook moesten ze voorbeelden van geloof en gehoorzaamheid zijn.

Het Nieuwe Testament geeft aan dat de Gemeente tot hetzelfde geloof en gehoorzaamheid aan Christus geroepen is. De Gemeente is een volk op pelgrimsreis. Het verkondigt de universele boodschap van de genade van God. Het nodigt alle uit om medepelgrim te worden, samen met mensen die door de eeuwen heen in geloof op God gereageerd hebben.

■ *Exodus 19:5-6; Deuteronomium 27:9; Handelingen 5:29; 2 Korintiërs 6:16; Titus 2:11-14; Hebreërs 12:1-11; 13:14; 1 Petrus 2:9-10; Openbaring 21:3*

De gemeenschap van verzoening

De Gemeente laat zien dat de verbondenheid met God en met elkaar door Christus hersteld is. Door de zondeval is er scheiding en oneerlijkheid in menselijke relaties gekomen. Om dit te herstellen moet er genezing, eerlijkheid en liefde in die relaties teruggebracht worden. De Gemeente is de gemeenschap, waarin wij leren ons naar elkaar kwetsbaar op te stellen, omdat Christus aan het kruis de zonde overwonnen heeft door zichzelf ter wille van ons kwetsbaar te maken. De Gemeente is geroepen om aan de wereld te laten zien dat God verzoening gebracht heeft door het kruis.

We moeten wel toegeven dat er vele voorbeelden zijn van christelijke gemeenschappen die er niet in slagen om vorm te geven aan de werkelijkheid van verzoening, zowel tussen gelovigen onderling als ten opzichte van hen die buiten de christelijke gemeenschap staan. Als gevolg hiervan hebben sommigen zich teruggetrokken uit het actieve gemeentelven. Iemand die zich echter volledig onttrekt aan de Gemeente, verliest zijn christelijke vrijheid en daarmee één van de meest belangrijkste gevolgen van de verzoening.

Maar het lichaam van Christus staat los van die mislukkingen. Door de kerkgeschiedenis heen zien we dat, waar de gemeenschap zich overgaf aan de zekerheid die Christus geeft, menselijke relaties geestelijk veranderden. Als we ons afvragen hoe zo'n verandering teweeggebracht wordt, is het antwoord: door het werk van de heilige Geest, die de Gemeente tot leven roept, kracht geeft en vernieuwt (zie hoofdstuk 5).

■ *Lucas 14:15-24; Johannes 15:1-11; 1 Korintiërs 11:17-34; Galaten 6:2; Efeziërs 2:11-22; 4:25-32; Kolossenzen 1:1-22*

De gemeenschap door de tijden heen

Om het werk van Christus voortgang te doen vinden, is het ook de opdracht van de Gemeente om het Evangelie aan volgende generaties door te geven. Omdat de christelijke gemeenschap onderworpen is aan het gezag van de Schrift en geleid wordt door de Geest, zorgt zij voor een eenduidige interpretatie die de boodschap van het Evangelie veilig stelt.

De Gemeente is één, maar divers in haar uitingsvormen. Hoewel christenen verschillend kunnen denken over bepaalde zaken, zijn ze het eens in de verkondiging van Christus als de enige Heer en Heiland. De Gemeente is geworteld in een traditie van aanbidding en toewijding, die haar oorsprong vindt bij de eerste christenen.

Telkens weer worden we in het Nieuwe Testament herinnerd aan de eenheid die we in Christus ervaren, terwijl wij tegelijkertijd gewaarschuwd worden voor verdeeldheid. Derhalve worden wij aangemoedigd om te streven naar de realisering van die eenheid. Alle christenen worden opgeroepen om de eenheid die God schenkt aan zijn volk, na te streven en in praktijk te brengen.

Hoewel er een nauwe samenhang is tussen de eenheid van de Gemeente en de inlijving in Christus houdt dit niet noodzakelijkerwijs eenwording van organisatie in.

De opdracht om één te zijn, herinnert ons aan het feit dat we moeten worden die we zijn.

■ *Psalm 145:4-5; Matteüs 18:20; Johannes 17:20-26; Galaten 3:6-9*

De Gemeente die samenkomt

De Gemeente is door de heilige Geest in het leven geroepen om een gemeenschap te zijn.

Samen zijn we het huisgezin van God, zijn familie, als wij in Christus blijven en Hij in ons. Deze innige gemeenschap is het werk van de Heilige Geest. Hij is het die ons in staat stelt om als éénheid samen te komen, om ons leven te delen, om te groeien in Christus, om in Hem te ontdekken wat het betekent om vrij te zijn van oordeel en zonde.

Het belang van zo'n Gemeente kan niet onderschat worden. Binnen zo'n gemeenschap ervaren we heling, hulp en geluk. Aangezien heiliging te maken heeft met relaties, wordt levensheiliging in de Gemeente gerealiseerd. Als christenen zijn we samen met andere christenen op weg. Het Nieuwe Testament heeft het alleen in het meervoud over de 'heiligen'. John Wesley leerde dat heiliging maatschappelijke implicaties heeft: men wordt in de gemeenschap van christenen gevormd om vervolgens zijn invloed uit te oefenen in de maatschappij (zie hoofdstuk 9).

■ *Lucas 24:13-32; Johannes 13:34-35; Handelingen 2:42-47; 4:32-35; Romeinen 12:15; 1 Johannes 1; 4:7-12*

De Gemeente is door de heilige Geest in het leven geroepen om te helen

Binnen de helende gemeenschap van Christus stelt de heilige Geest ons in staat om voor elkaar te zorgen. We mogen delen in elkanders pijn en verdriet en heling ervaren. De Geest maakt gebruik van de Gemeente om ons te helpen in tijden van beproeving en verlies. We worden als mens bevestigd en onze eigenwaarde wordt versterkt. Terwijl wij geheiligd, geholpen

worden en heling ervaren, ontdekken we dat de Gemeente een gemeenschap van ware vreugde is, die niemand ons kan afnemen.

■ *Jakobus 5:13-20*

De Gemeente is door de heilige Geest in het leven geroepen om ons te vormen

Binnen de christelijke Gemeente stelt de Heilige Geest ons in staat om elkaar op te bouwen in het geloof, om te onderwijzen, om elkanders lasten te dragen, om te bemoedigen, vergeven, vieren, delen, troosten en elkaar aan te sporen tot goede werken.

Op deze wijze kunnen we geheiligd worden en groeien naar gelijkvormigheid aan Christus en vrucht van de Geest ontwikkelen. In Galaten 5:22-23 wordt deze omschreven als liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. De vrucht van de Geest bestaat uit het zichtbaar maken van Christus in een ieder van ons. Alle christenen zijn geroepen en in staat gesteld om deze vrucht te dragen. Daardoor kunnen wij herkend worden als ware volgelingen van Jezus Christus.

Wij worden ook gevormd door het samenkomen van de Gemeente. Hierdoor sticht God zijn volk en stelt het in staat om te reageren op de heilige Geest en om in het geloof onze handen uit te strekken naar anderen. Het gebed, de preek, de muziek en andere kunstzinnige uitingen werken allemaal samen om God te verheerlijken en zijn volk te vormen.

■ *Galaten 5:16-26; 6:1-6; Kolossenzen 3:12-17; Filemon 7*

De Gemeente is door de heilige Geest in het leven geroepen om toe te rusten voor dienst en zending

In de Gemeente ontdekken we onze persoonlijke gaven en gebruiken we ze voor bediening en opdracht. Elk lid van het lichaam van Christus ontvangt gaven om te dienen en wordt door God geroepen om ze te ontwikkelen en

ze te gebruiken tot welzijn van allen. Gaven worden zowel gegeven om de Gemeente op te bouwen alsook om haar opdracht in de wereld te realiseren. De geloofsgemeenschap herkent onze gaven en geeft ons de opdracht om te dienen. Als we dan onze gaven inzetten in de bediening en de zending, wordt God verheerlijkt (zie appendix 8).

■ *Handelingen 6:1-6; 13:1-3; Romeinen 12:3-21; 1 Korintiërs 7:7; 12:4-11; Efeziërs 4:11-16; 1 Petrus 4:7-11*

Sacramentele gemeenschap

Jezus Christus is het middelpunt van de Gemeente die leeft om een teken van Gods genade in de wereld te zijn. Als sacramentele gemeenschap voedt de Kerk zich met Hem, die het ene en enige waarachtige en oorspronkelijke Sacrament is. Christus is de bron van genade, waaruit alle andere sacramenten voortvloeien en van wie ze getuigen. Het teken van de sacramenten wijst op Hem.

De Gemeente als lichaam van Christus is zijn zichtbare aanwezigheid in de wereld. Het is Gods teken (het sacrament) van het samenleven, waartoe Christus de wereld roept, de zichtbare uiting van verzoenende genade. Geworteld in het leven van de opgestane Heer, de ene en enige waarheid en het oorspronkelijke Sacrament, ontdekt en viert de Gemeente elke dag zijn genade en wordt ze erdoor gevormd. Zij komt om Jezus Christus samen, leeft uit geloof in Hem en heeft het voorrecht om zijn sacramentele gemeenschap te zijn. De sleutelbegrippen voor dit leven zijn: oprechte openheid, radicale gehoorzaamheid aan God, eenvoud van leven, toewijding aan Gods toekomst in Christus en het vieren van de genadige aanwezigheid en het werk van God.

■ *Marcus 6:8-9; Johannes 6:52-63; 2 Korintiërs 10:1-6; 2 Timoteüs 2:4; Hebreërs 12:1-3, 25-29*

Viering

Het is waar dat het leven dat wij leiden belangrijker is dan de zichtbare rituelen. De profeten van het Oude Testament hebben steeds gewaarschuwd voor het gevaar dat godsdienstige ceremoniën zo benadrukt worden dat de werken van barmhartigheid, ethisch leven en rechtvaardigheid jegens minder bevoorrechten in het gedrang komen. Toch heeft Jezus ook het belang van rituelen en vieringen in het leven van de geloofsgemeenschap onderkend. Hij heeft vieringen niet verboden; Hij deed er zelfs aan mee, maar transformeerde ze door deze op Hemzelf te betrekken, waardoor ze kracht en betekenis kregen.

Vieringen zijn noodzakelijk in het leven van een gemeenschap. Daarom wordt ook het nieuwe leven in Christus gevierd in de Gemeente. Zij herinneren de Gemeente er aan wat God in Christus gedaan heeft, wat centraal staat in haar geloof en wat ons leven kan veranderen. Door middel van vieringen en rituelen kan de heilige Geest vernieuwing en hoop in de gemeenschap van gelovigen brengen.

Het vieren van het leven in Christus geeft het leven zin. Als deze vieringen een functie hebben in de zoektocht naar betekenis en zin en als ze pogen het heilswerk van God in contact met het gebroken leven van de mensheid samen te brengen, dan worden ze mogelijkheden voor het veranderende werk van de Geest. Ze worden sacramenteel.

■ *Amos 5:21-24; Matteüs 5:23; 8:1-4; Lucas 2:21-24; 4:16; 17:11-14; 22:7-8; Johannes 7:37-39; 13:1-20; Romeinen 2:28-29*

Sacramenten

Het overgrote deel van de christenheid vindt de viering van doop en avondmaal belangrijk. Sinds 1883 worden ze echter niet meer in het Leger geïmplementeerd. Als God ons in Jezus ontmoet, kunnen wij zijn genade zonder voorgeschreven rituelen ontvangen en verbondenheid met Hem ervaren door te geloven.

Zowel in onze eenvoudige gerichte momenten van bezinning als in andere activiteiten waar we elkaar als Gemeente ontmoeten, worden we in de tegenwoordigheid van Christus gebracht en genodigd om Hem te ontvangen en in Hem te groeien (zie appendix 9).

■ *Lucas 22:14-23; Johannes 6:52-63; Handelingen 2:41; Galaten 5:1-6; Efeziërs 4:4-6; Kolossenzen 2:9-12*

De gezonden Gemeente

De Gemeente komt samen om uitgezonden te worden met een opdracht

De Gemeente is geen op zichzelf gerichte vereniging, die alleen maar samenkomt om veiligheid en gezelligheid te bieden. Het is een Gemeente die zijn leden uitzendt om een pelgrimstocht te ondernemen en zending te bedrijven. De heilige Geest roept de Gemeente niet alleen tot leven voor onszelf maar ook om getuigenis en zending mogelijk te maken.

■ *Matteüs 9:35-10:6; 28:16-20; Marcus 16:15; Lucas 9:57-62; Johannes 15:12-17*

De heilige Geest geeft de Gemeente kracht om te getuigen

Onze christelijke pelgrimstocht vereist dat wij ons blijven wijden aan een leven van discipline en afstand nemen van wereldse waarden. De Gemeente is een gemeenschap waar de waarden van het Koninkrijk geleerd en geleefd worden en we aangemoedigd worden om er een radicale levensstijl op na te houden, die in overeenstemming is met onze roeping.

Wij zijn geroepen om in de wereld een geheiligd leven te leiden. We moeten het zo beschouwen dat wij apart gezet worden om dienaars of knechten van het Evangelie te zijn. Alle christenen hebben toegang tot God doordat Christus de hogepriester is. Allen zijn geroepen tot voorbede voor elkaar en de wereld. In Christus delen alle christenen in het priesterambt. Voor

iedereen die geroepen is, zijn er mogelijkheden om uitdrukking te geven aan het discipelschap. In deze zin bestaat er geen apart ambt.

Binnen deze gemeenschappelijke roeping worden sommigen door Christus geroepen om fulltime ambtsdragers binnen de Gemeente te zijn. Hun roeping wordt bevestigd door de gave van de heilige Geest, de erkenning van de christelijke Gemeente en hun uitzending en bevestiging om te dienen. Het is hun taak om de aandacht te vestigen op de opdracht en de taak van de Gemeente, zodat de leden trouw blijven aan hun roeping.

Zij zijn mensen met visie die blijven wijzen op de opdracht. Ze zijn pastores die zorgdragen voor hun medegelovigen, de priesters, als ze gekwetst of overmand worden; die als geestelijke leiders voorwaarden scheppen om anderen voor de opdracht toe te rusten.

■ *Handelingen 13:1-3; Efeziërs 4:1-24; 1 Petrus 2:4-10*

De heilige Geest geeft de Gemeente kracht voor zending

De Gemeente bevestigt en bekrachtigt onze roeping en zendt ons uit door deel te hebben aan de opdracht van God. God, die Jezus gestuurd heeft om de wereld met zichzelf te verzoenen.

Als leden van de Gemeente van Christus voeren we de opdracht van God in de naam van Christus op verschillende wijzen uit:

- door onze aanwezigheid in de wereld;
- door onze openbare verkondiging van het Evangelie;
- door persoonlijke evangelisatie;
- door te wijzen op het bewijs van de kracht van de heilige Geest om levens te veranderen;
- door ons met de armen en de minder bevoorrechten te identificeren en ze werken van barmhartigheid te betonen
- en samen met de onderdrukten aan rechtvaardigheid en aan vrijheid te werken.

Het doel hiervan is om levens te veranderen. Als één daarvan genegeerd of verwaarloosd wordt, lijdt de opdracht van de Gemeente daaronder. Als leden van de Gemeente van Christus zijn we allemaal betrokken bij de opdracht met betrekking tot de gehele mens en de hele wereld door de kracht van de heilige Geest.

■ *Matteüs 5:13-16; 25:31-46; Marcus 10:42-45; Lucas 4:16-21; 10:25-37; Handelingen 8:26-40; 2 Timoteüs 4:1-5*

Een voor de toekomst vernieuwde gemeenschap

De Gemeente leeft door hoop. Zij is betrokken bij de beweging van Pinksteren tot de Parousia, van het begin van de Gemeente tot de wederkomst van Christus en de vervulling van zijn beloften. De heilige Geest bevrijdt de mensen van hun zondig verleden en vernieuwt hen voor de toekomst die Christus bereid heeft. De Bijbel geeft zicht op de toekomst. In het Oude Testament wordt het herstel van Israël beloofd. Het Nieuwe Testament beschrijft dit herstel op universele schaal: alle dingen samengebracht onder Christus.

De Gemeente, die nu op aarde strijdt en straks in de hemel triomfeert, hoopt niet alleen op de toekomst van God, maar leeft er ook naar. Zij is daarom een teken van het komende Koninkrijk. De Gemeente houdt steeds voor ogen dat wat “van boven” is. Talenten worden ingezet en gaven om uit de werkelijkheid van deze toekomst te leven. De Gemeente leeft vol verwachting in het licht van de dageraad van wat komen gaat. Haar opdracht is om deze toekomst voor de wereld toegankelijk te maken.

■ *Jeremia 31:1-14; Matteüs 8:11; Marcus 1:14-15; Romeinen 8:18-39; Efeziërs 1:9-10; 1 Petrus 1:3-9; 4:12-13; 5:10-11; Openbaring 11:15; 21:1-4*

Samenvatting

Wij geloven in de Kerk, het lichaam van Christus, gerechtvaardigd en geheiligd door genade, geroepen om de opdracht en de bediening van Christus voort te zetten.

Appendix 8

Het gebruik en misbruik van geestelijke gaven

Geestelijke gaven worden door de heilige Geest gegeven om *eenheid te brengen in de christelijke Gemeente*. Zij moeten als zodanig beschouwd worden als het bewijs van de liefde van God voor zijn volk en van zijn verlangen dat volledig toegerust is om deel te hebben aan zijn *plan*.

In het Nieuwe Testament wordt op een aantal plaatsen specifieke geestelijke gaven genoemd. Deze beschrijven de grote verscheidenheid aan bedieningen die de Geest gegeven heeft als hulp voor het leven van de Kerk. Daarom zijn niet alle gaven genoemd. Er zijn gaven die christenen in staat stellen om de evangelieboodschap te verkondigen, zoals prediking, leer en profetie. Andere worden gegeven opdat christenen mensen in de naam van Christus mogen dienen, bijvoorbeeld de gaven van dienstbaarheid, genezing, vrijgevigheid en gastvrijheid. Sommigen krijgen de gaven van leiderschap terwijl anderen de toewijding aan God accentueren met de gaven van het gebed, van geloof en spreken in tongen. Welke gaven wij ook hebben, we moeten ze gebruiken om elkaar te dienen en om God te verheerlijken.

Het is vanzelfsprekend dat het gebruik van geestelijke gaven verkeerd is als het een competitie wordt of zelfzucht stimuleert. *Daarom moeten we bepaalde gaven niet boven de andere stellen als bewijs van geestelijke superioriteit en de andere gaven daaraan ondergeschikt maken.*

Het spreken in tongen is het meest duidelijke voorbeeld van een gave die *te veel* nadruk krijgt in sommige christelijke kringen en *te weinig* in andere. Deze gave wordt overgewaardeerd als hij gezien wordt als het definitieve bewijs van de doop in de Geest en dus een maatstaf van geestelijke prestatie wordt. Hij wordt ondergewaardeerd wanneer hij niet erkend wordt als een ware gave van de heilige Geest van God.

Het Leger des Heils erkent alle geestelijke gaven, ook het spreken in tongen. Maar omdat de gave van tongen in openbare samenkomsten gemakkelijk misbruikt kan worden, legt het Leger de nadruk op de gaven die een duidelijke verkondiging van het Evangelie bevorderen en die alle aanwezigen bij de kring van aanbidding betrekken.

Het Nieuwe Testament laat zien dat geestelijke gaven in verschillende gemeentes op verschillende wijze beoefend worden, vaak omdat omstandigheden en behoeften anders zijn. Het benadrukt evenzeer de bijzondere waarde van de gaven die de Kerk in staat stellen om Jezus Christus als Heer en Heiland duidelijk te laten zien.

■ *Romeinen 12:3-13; 1 Korintiërs 12-14; Efeziërs 4:7-13; 1 Petrus 4:7-11*

Appendix 9

De sacramenten

Een sacrament is wel omschreven als een uiterlijk en zichtbaar teken van innerlijke en geestelijke genade. Het is een teken van genade, dat gezien, geroken, gehoord, aangeraakt, geproefd kan worden. De gewoone alledaagse ervaringen worden gebruikt om uitdrukking te geven aan ongewone goddelijke ervaringen. Vanzelfsprekende zaken worden gebruikt om ons te overweldigen met de verbazingwekkende genade van God.

Een sacrament is een gebeurtenis waarin de waarheden van ons geloof omgezet worden in iets dat ons theologisch formuleren en ons pogen om het te begrijpen te boven gaat. We worden genodigd om de deur van onze intellectuele voorzichtigheid open te zetten, om de onbegrijpelijke genade van God binnen te laten en om ons gewone leven te veranderen. Sacramenten hebben te maken met het buitengewone in het gewone: buitengewone dingen zoals het reddende offer van God, zijn voor iedereen toegankelijke gemeenschap, zijn oproep tot discipelschap, zijn kinderen die elkaar verge-

ven en gewone dingen zoals een maaltijd delen met hen die aan onze zorg zijn toevertrouwd, of een maaltijd voor onbekenden, water om te wassen, een vlag om onder te staan, een hand om te schudden.

Christus is aanwezig in het gewone menselijk bestaan. Hij werd geboren in een stad, onderging een eenvoudige inwijdingsrite, de doop, zat met vrienden, familie, zondaars en uitgestotenen aan tafel tijdens een druk feest en was gastheer bij een maaltijd waar hij aan de hand van gebroken brood en een beker wijn zijn aanstaande dood aankondigde. Hij nodigt ons uit tot het sacrament van zijn leven, dood en opstanding, het sacrament van het gewone in het buitengewone.

Als zijn sacramentele volk zien we uit eigen ervaring hoe Hij leeft en werkt. Wij vieren zijn tegenwoordigheid, gave, genezing, verzoening en vreugde in ons eigen verhaal door het te verbinden met het Verhaal van Jezus.

Wij zijn een sacramentele gemeenschap omdat Christus, het ene ware Sacrament, centraal staat in ons leven, ons werk en onze vieringen. Ons gezamenlijke leven is sacramenteel omdat wij uit geloof in Hem leven en we in ons alledaagse leven al struikelend op het spoor komen van zijn genade, zijn steeds terugkerende onverdiende gave.

In het begin van onze geschiedenis heeft het Leger des Heils besloten om de sacramenten als zodanig niet te bedienen. Toch voelen we ons verbonden met de Gemeente van het verleden vanwege haar belijdenis in één geloof, één Heer, één doop van de heilige Geest, één heil en één universele Kerk. Wij belijden één sacramentele maaltijd, niet ritueel bediend, maar onder de leiding van Christus zelf, aan elke tafel waar Hij aanvaard en geëerd wordt.

Wij praktiseren de sacramenten, en beperken ze niet tot twee of drie of zeven. Wij nodigen Christus uit bij de dagelijkse maaltijden, bij liefde-maaltijden, geboortevieringen, inzegeningen, ziekten, huwelijken, gedenkdagen, benoemingen, wijdingen, op retraitestellingen en nog veel meer andere waardevolle gebeurtenissen. En waar Hij wordt aanvaard, zien we

hoe Hij boven verwachting ons genade schenkt. Wij zien, ruiken, horen, tasten en proeven het. Met vreugde belijden wij dat het ene, ware, oorspronkelijke Sacrament in ons midden is. En wij weten dat hetgeen wij ervaren hebben, een werkelijkheid is.

{ HOOFDSTUK 11 }

HET RIJK VAN DE OPGESTANE HEER

De leer omtrent de laatste dingen

Leerstelling, die met dit hoofdstuk verband houdt:

Wij geloven in de onsterfelijkheid van de ziel, in de wederopstanding van het lichaam, in het algemeen oordeel aan het einde van de wereld, in de eeuwige gelukzaligheid van de rechtvaardigen en in de eindeloze straf van de goddelozen.

De hoop van christenen voor het leven na de dood berust op het geloof in de opstanding van Jezus Christus. Geloof in de opstanding betekent dat de dood niet het laatste woord heeft over het bestaan van de mens, maar God. Jezus heeft de dood overwonnen, dus kan de dood ons uiteindelijk niet van God scheiden. Hij werd uit de dood opgewekt tot een nieuwe *levensordering*, een eeuwig, door God gegeven leven. De hoop voor christenen is dat zoals God Jezus Christus uit de dood heeft opgewekt, Hij ook ons uit de dood zal opwekken tot een eeuwig leven met Hem.

Voor de christen betekent het geloof in de opstanding een onvoorwaardelijk vertrouwen in de ene, eeuwige God. God staat zowel aan het begin als aan het einde. In het begin was God er, die de wereld uit het niets heeft doen ontstaan en ons naar zijn eigen beeld geschapen heeft. Aan het einde

is God er ook en Hij roept ons tot een nieuw opstandingsleven met Hem. God, onze Schepper en Voleinder, vervult zijn plan met ons.

Zoals Jezus' dood niet op het niets uitliep, zal ook onze dood niet in het niets eindigen. Wij sterven om met God te leven.

De overwinning van het Koninkrijk van God

In de bijbelse taal wordt de vervulling van Gods plan voor het hele universum wel omschreven als 'het Koninkrijk van God'. Hiermee wordt beschreven hoe God het uiteindelijk voor het zeggen heeft in het doen en laten van mensen, dit wordt zichtbaar als mensen door Christus een nieuw leven ontvangen. De Bijbel blikt vooruit naar die verandering, die ten volle geopenbaard zal worden in Gods nieuwe wereldorde. Deze hoop wordt in krachtige beelden uitgedrukt. Het is een beschrijving van wat uiteindelijk niet te beschrijven valt: de hele kosmos in harmonie en in vrede met de Schepper. Er wordt gesproken over een nieuwe schepping waarin iedereen in liefde leeft, in een overvloed van goede dingen, en in grote vreugde. Die hoop wordt beschreven in beelden, in feestmaaltijden en bruiloftsfeesten, in water dat nooit opdroogt, in bomen die leven geven en in een eeuwige stad, waarin wij ons weer welkom weten. We worden eraan herinnerd dat God voor ons een heel persoonlijk leven toebereidt, dat af is.

■ *Jesaja 11:6-9, 65:17-25; Openbaring 21:1-7; 22:1-5*

Jezus kwam om de komst van het Koninkrijk van God aan te verkondigen. In zijn leer, zijn prediking en door gezangen geeft Hij ons een voorproefje van de komende vreugde. Door de opstanding van Christus uit de dood en de uitstorting van de Geest werd het leven van het Koninkrijk van God aan de wereld getoond. Allen die Christus door geloof aanvaarden, mogen in de werkelijkheid hiervan leven en naar de voltooiing daarvan aan het einde der tijden uitzien, als Christus wederkomt (zie appendix 10).

■ *Lucas 4:18-19; 7:22; 11:14-20; Handelingen 2:32-36; 1 Petrus 1:3-5*

Eeuwig leven

Het leven na de dood dat de christen in het vooruitzicht gesteld wordt, is eeuwig leven. Dit is niet alleen een leven dat altijd voortduurt, maar met name een leven met eeuwigheidswaarde, omdat het is in de tegenwoordigheid van God. Het begint zodra we Christus gaan volgen. Het is het eeuwige leven waarover de Bijbel spreekt, leven zonder einde en liefde zonder einde. Het is leven in overvloed dat ons voorstellingsvermogen te boven gaat. Het enige wat we ervan kunnen zeggen is dat God alles in allen zal zijn.

In het eeuwige leven staat de oneindige aanbidding van God centraal en dat wij ons verblijden in zijn aanwezigheid. Wij vinden onze uiteindelijke bestemming en beleven dat waarvoor we geschapen zijn: God te zien, Hem lief te hebben en ons eeuwig in Hem te verheugen.

■ *Marcus 10:17-22; Johannes 3:16; 10:27-30; 11:25; 17:1-3;*
1 Korintiërs 2:9; 1 Johannes 3:2

Dood en opstanding

Door op de hemel te hopen, versluieren we niet dat de dood werkelijkheid is. De dood maakt deel uit van onze menselijke toestand als biologische wezens. De dood is door God gegeven, een beperking van de gevallen mensheid. Maar de werkelijkheid van de dood moet ons niet van onze hoop op de werkelijkheid van de overwinning op de dood beroven. De dood kan ons niet van God scheiden. Jezus heeft de dood overwonnen.

We zullen nog steeds lichamelijk sterven, maar door Jezus Christus hoeven we niet dood te zijn voor God. Als Paulus de dood beschrijft als “het loon van de zonde”, begrijpen we dat hij op de geestelijke dood wijst, die allen bedreigt, die God verwerpen.

■ *Psalm 116:15; Romeinen 6:23; 8:38-39; 1 Korintiërs 15:20-26;*
Filippenzen 1:21-23

De onsterfelijkheid van de ziel

Christenen hebben het geloof in het leven na de dood uitgedrukt in de woorden: “de onsterfelijkheid van de ziel”. Deze uitdrukking moeten wij niet misverstaan. Meestal gebruiken christenen deze woorden om uit te drukken dat de dood niet het einde is en het gangbare begrip is wezenlijk voor het Evangelie. Het is echter belangrijk om te erkennen dat wij de dood nooit zouden overleven als God niet had gehandeld.

Voor ons eeuwig bestaan zijn wij volkomen van God afhankelijk. Dat geldt zowel voor de rechtvaardigen als voor de onrechtvaardigen. De christelijke leer over de onsterfelijkheid geeft aan dat geest, ziel en lichaam van de mens onlosmakelijk bij elkaar horen en dat wij als mens oorspronkelijk door God zijn verwekt. Vanwege het werk van God gaat de geïntegreerde, belichaamde persoonlijkheid niet verloren. God leidt ons de eeuwigheid binnen, om deel te hebben aan de algemene opstanding en om ons aan het laatste oordeel van Christus te onderwerpen.

■ *Genesis 2:7; Marcus 12:26-27; Romeinen 2:7; 1 Korintiërs 15:50-54; 1 Timoteüs 6:13-16*

De wederopstanding van het lichaam

Met de woorden ‘de wederopstanding van het lichaam’ duidt de Bijbel het christelijk geloof in het leven na de dood aan. In de Bijbel betekent het woord ‘lichaam’ de gehele persoon. Deze bevestigt de integriteit van de mens. Wij mogen ons erop verheugen compleet mens te worden, volledig levend met Christus in God.

Wij sterven allemaal, maar de dood is niet het einde, noch voor de gelovige, noch voor de ongelovige. Want wij worden allemaal opgewekt om geoordeeld te worden. Ons leven aan de andere kant van het graf is geheel afhankelijk van de genade en het oordeel van God, die degenen die in Jezus vertrouwen tot een nieuwe mens zal herscheppen, waardoor zijn wil ten volle vervuld zal zijn.

Onze opstanding berust op de opstanding van Christus en zal op dezelfde wijze plaatsvinden. Jezus stierf echt, aan het kruis. Zijn opstanding was een herschepping, niet een reanimatie. Hij werd niet opgewekt, zoals Lazarus, om nog een keer te sterven. Zijn opstandingslichaam was anders dan zijn menselijke lichaam, maar toch herkenbaar. Onze opstanding door Christus zal eveneens een volledige herschepping zijn. Het geloof in een persoonlijke opstanding bevestigt ons geloof in God, Schepper en Herschepper, die ons gemaakt heeft en ons zal herscheppen uit liefde en tot liefde.

■ *Job 19:25-27; Psalm 17:15; 49:15-16; 73:24; Jesaja 26:19; Daniël 12:2; Johannes 5:25-29; 11:17-44; 1 Korintiërs 15; Openbaring 20:11-15*

Uiteindelijke verantwoording

Als christenen geloven we, dat de wereldgeschiedenis niet zonder bedoeling is, maar zich beweegt naar een uiteindelijke crisis, die de bijbelschrijvers soms 'de Dag des Heren' noemen. In het Oude Testament gebruikten de profeten deze term om vooruit te kijken naar de tijd dat de rechtvaardigheid van God uiteindelijk op aarde zou worden gerealiseerd, de dag van overwinning en verandering. Dan zou de God van Israël aan alle volken bekend gemaakt worden tot zegen en tot oordeel. De openbaring van Jezus Christus heeft aan deze hoop een andere vorm gegeven, maar niet een andere inhoud. Dus zien we nu uit naar de tijd dat Christus verhoogd zal worden en universeel als Heer erkend.

■ *Jesaja 2:12-17; Joel 3:3-5; Amos 5:18-24; Filippenzen 2:9-11*

Oordeel

Het is in deze context dat we het over oordeel hebben. Het oordeel is de vervulling van de beloften van God. Het is de meest volledige bevestiging van de rechtvaardigheid van God, van de bevrijdende boodschap van het Nieuwe Testament en van het geloofsvetrouwen van allen die in een liefdevolle God geloven. Het oordeel maakt de overwinning van het goede over het kwade zichtbaar, het rechtzetten van het verkeerde, de bevesti-

ging van de waarheid, de overwinning van de liefde over de angst en de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Het oordeel is ook de meest volledige bevestiging van algemene verantwoordelijkheid. Allen zijn verantwoording schuldig aan God, gedurende het leven en na de dood. Dit is de duidelijke boodschap van het Nieuwe Testament. Wij zijn persoonlijk verantwoordelijk voor ons leven, voor de keuzes die we maken, voor onze houding en handelen tegenover onze medemensen, voor het rentmeesterschap van hetgeen we gekregen hebben en voor ons uiteindelijke lot. Deze verantwoordelijkheid is wezenlijk voor onze waardigheid als dragers van het goddelijke beeld: God neemt ons serieus.

God alleen is de Rechter. Omdat onze Rechter ook onze Redder is, kunnen we het oordeel met vertrouwen tegemoet zien. Zijn oordeel zal een bevestiging zijn van ons geloofsantwoord. Wij kunnen rusten zowel in de zekerheid van de genade van God alsook in zijn volmaakte rechtvaardigheid. We kunnen God niet voorschrijven wie wel en wie niet gered zal worden. Maar we kunnen wel op het oordeel van God vertrouwen voor het leven van degenen, wier leven, ervaring, persoonlijke geloofsbelijdenis en geestelijke mogelijkheden anders zijn dan de onze, omdat Hij de liefdevolle Schepper van allen is (zie ook 'De toorn van God', hoofdstuk 6 pag. 71).

■ *Psalm 9; Matteüs 25:31-46; Johannes 14:1-7; Romeinen 2:12-16; 11:32-36; 1 Korintiërs 3:13-15; 1 Johannes 4:17*

De hel en de hemel

Als we in het oordeel geloven, moeten wij ook de werkelijkheid van de hel en de hemel erkennen. De bijbelse beelden van de hel zijn angstaanjagend en intens en herinneren ons eraan, dat het noodzakelijke gevolg van de keuze om de genade van God te verwerpen een scheiding van Hem is, die eeuwig duurt. Uiteindelijk bevat onze door God gegeven vrijheid ook de vrijheid om keuzes te maken met eeuwige gevolgen. Zoals de hel verwijst naar de pijn van degenen die de eeuwigheid zonder God tegemoet gaan,

zo beschrijft de hemel de zaligheid van degenen die van de volledige ervaring van zijn genade genieten. De beelden die de Bijbel gebruikt om hemel en hel te beschrijven, benaderen de werkelijkheid maar gedeeltelijk. Ze duiden de laatste verblijfplaats van de verlost en de verlorenen aan.

■ *Matteüs 13:24-30; 25:1-13; 31-46; Marcus 9:42-48;*
2 Tessalonicenzen 1:6-10; 2 Petrus 3:8-13

Een hoop om met anderen te delen

Het christelijk leven wordt gekenmerkt door een hoop die tot voorbij dit leven reikt naar een leven met God in zijn eeuwigheid. Het is een leven van vreugde in de tegenwoordigheid van Christus dat uitzicht geeft op het leven dat komen zal. Het is een leven van vertrouwen, vervuld van zekerheid in het uiteindelijke doel van God in Christus.

Voor ons maakt de hoop op de toekomst al deel uit van het heden, omdat de heilige Geest ons tot de levende Christus leidt, die zijn Koninkrijk nu al tot werkelijkheid maakt. Als we vandaag deze toekomst beleven, nodigen wij anderen ook uit om in onze hoop te delen.

Samenvatting

Wij geloven in de wederkomst van Christus in heerlijkheid, de voltooiing van het Koninkrijk van God, de wederopstanding van het lichaam, de uiteindelijke verantwoordelijkheid van alle personen tegenover God, de hemel en de hel, de eindeloze wanhoop van degenen die het heil verwerpen en de eeuwige gelukzaligheid van degenen die door het geloof gerechtvaardigd zijn.

Appendix 10

Interpretaties van de wederkomst van Christus

Het Leger des Heils heeft speculatie over de details van de wederkomst van Christus vermeden. Heilssoldaten leggen liever de nadruk op de verant-

woordelijkheid van de christen om te leven in een houding van verwachting en hoop. We moeten voortdurend openstaan voor de tegenwoordigheid en het oordeel van God in Christus en volledig betrokken zijn bij het plan van God om de wereld te verlossen.

De volgende definities kunnen nuttig zijn voor degenen die hierover met medechristenen spreken.

Het duizendjarige rijk (millennium) heeft betrekking op de duizendjarige heerschappij van Christus op de aarde, waarnaar in Openbaring 20:2-7 verwezen wordt.

Sommige christenen vatten het duizendjarige rijk symbolisch op. Niet in de betekenis van een tijdperiode op zich, maar als de heerschappij op aarde van Christus door zijn volgelingen. Vaak wordt dit het a-millennialisme genoemd.

Anderen hebben een meer letterlijke verklaring. Post-millennialisten leren dat er een periode van het Koninkrijk van God op aarde zal zijn, of een duizend jaar van 'kracht voor het Evangelie', waarop de wederkomst van Christus volgt. In tegenstelling hiermee leren pre-millennialisten dat Christus zal weder komen naar de aarde om duizend jaar te regeren voordat de laatste overwinning op de satan plaatsvindt.

Dispensationalisten voeren de pre-millennialistische mening nog verder door. Ze zien het duizendjarige rijk als een verdere vrijstelling, een periode in Gods handelen met de mens. In hun redenering zal de opname van de Gemeente voorafgaan aan de wederkomst van Christus. Het duizendjarige rijk zelf zal de tijd zijn van de letterlijke vervulling van de beloftes van het Oude Testament aan Israël.

Zoveel verschillen van interpretaties laten zien dat de Bijbel ons achterlaat met het geheimenis van God en zijn bedoeling, die uiteindelijk alle speculaties te boven gaat. De beste manier waarop we kunnen reageren is om

rustig te zijn onder het geheim, in zekerheid van de belofte en in vertrouwen op een liefdevolle God, die in Jezus Christus aan ons geopenbaard is.

Appendix 11

De klassieke geloofsbelijdenissen

Een inleiding

De klassieke geloofsbelijdenissen overgeleverd gekregen van christenen uit de vroege periode. Ze probeerden kort en bondig vast te leggen wat christenen geloven. Hun doel is tweeledig geweest. In de eerste plaats getuigen ze van het geloof en van de waarheid die in Jezus Christus ontvangen is. Ze zijn ook een verdediging van de gezonde leer, waar door ze probeerd dwalingen uit te sluiten en de waarheid te omschrijven.

Ze zijn gebaseerd op de geloofsbelijdenissen die in het Nieuwe Testament staan. Deze waren kort en eenvoudig; bijvoorbeeld, “Jezus is Heer” (1 Korintiërs 12:3) of “Ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is” (Handelingen 8:37). Geleidelijk ontwikkelden ze zich tot uitgebreidere verklaringen, die als geloofsbelijdenissen door bekeerlingen voorafgaande aan de doop uitgesproken werden als ze tot de gemeente van gelovigen toegelaten werden. Ze werden het wachtwoord in de gemeente van de christelijke Kerk. Later, in de vierde eeuw, zijn de grote oecumenische concilies gehouden om dwaalingen te weerleggen en om het orthodoxe geloof preciezer te omschrijven door het opstellen van algemeen aanvaarde geloofsbelijdenissen.

De Apostolische Geloofsbelijdenis is gebaseerd op hetgeen theologen de Oude Romeinse Geloofsbelijdenis noemen, uit het begin van de derde eeuw. De omvang is groter dan de eenvoudige trinitaire doopformule waaruit ze ontstond. Alhoewel het auteurschap niet apostolisch is, is ze niettemin apostolisch van inhoud. Ze beschrijft de fundamentele artikelen

van het christelijk geloof. De Oude Romeinse Geloofsbelijdenis was in het Latijn geschreven, maar er was ook een min of meer gelijkkluidende oudere versie, die in het Grieks was geschreven. De Apostolische Geloofsbelijdenis begint met “Ik geloof”. Dit is anders dan sommige door latere concilies opgestelde geloofsbelijdenissen, die beginnen met “Wij geloven”.

De Geloofsbelijdenis van Nicea is waarschijnlijk gebaseerd op vroegere geloofsbelijdenissen uit Jeruzalem en Antiochië. Het doel ervan was om het ware geloof te omschrijven tegenover de leer van bepaalde ketteren. Ze drukt uit wat de eerste Oecumenische Concilie van Nicea geloofde in 325, die uitgebreid en goedgekeurd werd door het Concilie van Constantinopel in 381 en bevestigd werd door het Concilie van Chalcedon in 451. De eenheid van God wordt bevestigd, ze houdt vast dat de Zoon waarachtig God is en ze handhaaft de goddelijkheid van de heilige Geest.

De Geloofsbelijdenis van Nicea is de meest oecumenische van de geloofsbelijdenissen omdat die in zowel de oosterse alsook de westerse Kerk aanvaard wordt. Ondanks het feit dat het een oecumenische geloofsbelijdenis is, bestaat er een andere verklaring over de heilige Geest, die in 1054 een scheuring, een Schisma, tussen de oosterse en westerse Kerk veroorzaakte. In de Latijnse vorm van de geloofsbelijdenis staat er dat de heilige Geest “uit de Vader en de Zoon voortkomt”, terwijl de oosterse Kerk de oorspronkelijke Griekse versie aanhoudt, “uit de Vader voortkomt”. Dit verschil is nog steeds een probleem.

De Geloofsbelijdenis van Athanasius werd halverwege de vijfde eeuw in Spanje of Frankrijk geformuleerd door een onbekende schrijver uit de traditie van Augustinus. Ze werd bedoeld als hulp bij de catechese. Later werd ze in de kerkdiensten gebruikt als een belijdenisgezang. Ze bevat een duidelijke en bondige verklaring van de Drie-eenheid en de vleeswording van Christus. Deze geloofsbelijdenis is echter niet zo bekend als de Apostolische Geloofsbelijdenis en de Geloofsbelijdenis van Nicea.

Wij mogen de leer van de geloofsbelijdenissen vertrouwen. Hierin komen de basiswaarheden van het christendom uit de tijd van het Nieuwe Testament tot ons.

De Apostolische Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en aarde.

En in Jezus Christus, zijn eniggeboren Zoon, onze Heer, die ontvangen is van de heilige Geest, geboren uit de maagd Maria, die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle, ten derden dage wederom opgestaan van de doden, opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods, des almachtigen Vaders, vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.

Ik geloof in de heilige Geest, ik geloof in een heilige algemene christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen, vergeving der zonden, wederopstanding des vlezes en een eeuwig leven.

De Geloofsbelijdenis van Nicea

Wij geloven in één God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde en van alle zienlijke en onzienlijke dingen.

En in één Heer Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader voor alle eeuwen, God uit God, licht uit licht, waarachtig God uit waarachtig God, geboren niet gemaakt, van hetzelfde wezen met de Vader en door wie alle dingen gemaakt zijn; die om ons mensen en om onze zaligheid is nedergedaald uit de hemel en vlees en bloed geworden is van de heilige Geest uit de maagd Maria en mens is geworden; die voor ons gekruisigd is onder Pontius Pilatus, geleden heeft en begraven is en ten derde dage opgestaan is naar de Schriften en opgevaren is ten hemel en zit ter rechterhand des Vaders en zal wederkomen met heerlijkheid om te oordelen de levenden en de doden; wiens Rijk geen einde zal hebben.

En in de heilige Geest, die Heer is en levend maakt, die uitgaat van de Vader en de Zoon, die met de Vader en de Zoon tezamen wordt aanbeden en mede grootgemaakt; die gesproken heeft door de profeten.

En één heilige, algemene en apostolische Kerk. Wij belijden één doop tot vergeving der zonden en wij verwachten de opstanding der doden en het leven der toekomstige eeuw. Amen.

De Geloofsbelijdenis van Athanasius

1. Al wie behouden wil worden, moet voor alles het algemeen geloof vasthouden.
2. Als iemand dit niet volledig en ongeschonden bewaart, zal hij ongetwijfeld voor eeuwig verloren gaan.
3. Het algemeen geloof nu is dit, dat wij de ene God in de drieheid en de drieheid in de eenheid verere.
4. Zonder zijn Personen te vermengen of zijn Wezen te delen.
5. Want de Persoon van de Vader en die van de Zoon en die van de heilige Geest zijn van elkaar te onderscheiden.
6. Maar de Vader en de Zoon en de heilige Geest hebben één Goddelijkheid, één gelijke heerlijkheid en dezelfde eeuwige majesteit.
7. Zoals de Vader, zo is de Zoon, zo is ook de heilige Geest.
8. Ongeschapen is de Vader, ongeschapen de Zoon ongeschapen de heilige Geest.
9. Onmeetbaar is de Vader, zo ook de Zoon en ook de heilige Geest.
10. Eeuwig is de Vader, eeuwig de Zoon en eeuwig de heilige Geest.
11. En toch zijn zij niet drie Eeuwigen, maar één Eeuwige.
12. Zoals zij niet drie ongeschapenen zijn of drie onmeetbaren zijn, maar één Ongeschapene en één Onmeetbare.
13. Evenzo is de Vader almachtig, de Zoon almachtig en de heilige Geest almachtig.
14. En toch zijn zij niet drie Almachtigen, maar één Almachtige.
15. Zo is de Vader God, de Zoon God en de heilige Geest God.
16. En toch zijn zij niet drie Goden, maar één God.
17. Zo is de Vader Here, de Zoon Here en de heilige Geest Here.

18. En toch zijn zij niet drie Heren, maar één Here.
19. Want zoals de christelijke waarheid ons noodzaakt elke Persoon afzonderlijk als God en als Here te belijden, zo belet het algemeen geloof ons van drie Goden of Heren te spreken.
20. De Vader is door niemand gemaakt of geschapen of voortgebracht.
21. De Zoon is door de Vader alleen, niet gemaakt of geschapen, maar voortgebracht.
22. De heilige Geest is door de Vader en de Zoon niet gemaakt of geschapen of voortgebracht, maar Hij gaat van Hen uit.
23. Eén Vader dus, niet drie Vaders, één Zoon, niet drie Zonen, één heilige Geest, niet drie heilige Geesten.
24. En in deze Drie-eenheid is geen sprake van eerder of later, noch van meer of minder, maar alle drie Personen zijn aan elkaar gelijk in eeuwigheid en in hoedanigheid.
25. Daarom moet, zoals reeds gezegd werd, in alle opzichten zowel de eenheid in de drieheid als de drieheid in de eenheid vereerd worden.
26. Wie dus behouden wil worden, moet wat betreft de Drie-eenheid deze overtuiging hebben.
27. Maar het is voor zijn eeuwig behoud noodzakelijk, dat hij ook de vleeswording van onze Here Jezus Christus oprecht gelooft.
28. Het ware geloof is nu, dat wij geloven en belijden, dat onze Here Jezus Christus Gods Zoon, God en mens is.
29. God is Hij uit het wezen van de Vader, voortgebracht voor de tijden en mens is Hij van zijn moeder, geboren in de tijd.
30. Volkomen God en volkomen mens, met een menselijke ziel en een menselijk lichaam.
31. Gelijk aan de Vader naar zijn goddelijke natuur, minder dan de Vader naar zijn menselijke natuur.
32. En hoewel Hij God en mens is, is Hij toch niet twee, maar één Christus.
33. Eén is Hij, echter niet doordat zijn goddelijke natuur in de menselijke veranderde, maar doordat Hij als God de menselijke natuur aannam.
34. Eén is Hij, volstrekt niet door vermenging van naturen, maar door eenheid van Persoon.

35. Want zoals ziel en lichaam één mens zijn, zo zijn God en mens één Christus.
36. Hij heeft geleden voor ons behoud, is neergedaald in de hel en op de derde dag opgestaan uit de doden.
37. Hij is opgevaren naar de hemel, en zit aan de rechterhand van God de almachtige Vader, vandaar zal Hij komen om te oordelen de levenden en de doden.
38. Bij zijn komst zullen alle mensen opstaan met hun lichaam en zij zullen rekenschap afleggen van hun daden.
39. En zij die het goede gedaan hebben, zullen het eeuwige leven ingaan, maar zij die het kwade gedaan hebben, het eeuwige vuur.
40. Dit is het algemeen geloof. Wie dit niet oprecht en standvastig gelooft, zal niet behouden kunnen worden.

Glorie zij aan de Vader en aan de Zoon en aan de heilige Geest; zoals het in het begin was, nu is en voor eeuwig zal zijn: wereld zonder einde. Amen.

Appendix 12

Geschiedenis van de elf leerstellingen

Door de eeuwen heen, sinds de klassieke geloofsbelijdenissen geschreven werden, zijn er andere geloofs uitspraken gedaan, die met bepaalde kerkelijke groeperingen verbonden waren. Ze worden in combinatie met de drie geloofsbelijdenissen gebruikt en laten de kenmerkende leerstellingen van die groepering zien. Voorbeelden hiervan zijn de geloofsbelijdenis van Westminster, die nog steeds door de Presbyteriaanse Kerken als vaststaand beschouwd wordt, en de Augsburgse belijdenis waarin, tijdens de Reformatie de kenmerkende geloofspunten van het Lutheranisme werden genoemd.

De leerstellingen van het Leger des Heils hebben dezelfde functie. Alhoewel we niet zeker weten waar ze vandaan komen, zijn ze duidelijk op de Wesleyaanse traditie gebaseerd. De leerstellingen komen overeen in woord en

inhoud met de leerstellingen van de Methodist New Connexion (Methodistische Nieuwe Geloofsgemeenschap), die tot tenminste 1838 terug te voeren is. William Booth was bevestigd predikant als van deze geloofsgemeenschap, waarvan de stichters beweerden dat hun leerstellingen “die van het methodisme waren, zoals door de heer Wesley geleerd”. Toen Booth in 1865 zijn beweging begon, nam hij zeven leerstellingen over. In 1870 werden er nog drie aan toegevoegd. Als laatste werd de tiende leerstelling toegevoegd in 1876. Elk onderwerp dat er bij kwam, is terug te voeren op het document van de New Connexion. Deze leerstellingen zijn vastgelegd in bijlage 1 van de Salvation Army Act, 1980.

Onze geloofsverklaring is dus ontleend aan de leer van John Wesley en de evangelische opwekking van de achttiende en negentiende eeuw. Halverwege de negentiende eeuw was er een belangrijke overeenkomst tussen evangelische kerkgenootschap, in de verklaring van acht punten van de Evangelische Alliantie van 1846 te zien is. De kenmerken van de Leer van het Leger des Heils is gebaseerd op het methodisme. Onze sterke nadruk op wedergeboorte en heiliging, onze overtuiging dat het Evangelie voor iedereen is en onze aandacht voor de vrije wil van de mens hebben daar hun oorsprong.

Hieronder volgen de leerstellingen van de ‘Methodist New Connexion’ (1838).

1. Wij geloven dat de Schriften van het Oude en het Nieuwe Testament door goddelijke ingeving gegeven zijn en dat zij de enige regel zijn voor Christelijk geloof en leven.
2. Wij geloven dat er slechts één levende en ware God is; de Vader, de Zoon en de heilige Geest - Drie personen in één God - gelijk in macht en heerlijkheid; en dat uitsluitend aan Hem religieuze verering toekomt.

3. Wij geloven dat in de persoon van Jezus Christus de goddlijke en menselijke naturen verenigd zijn, zodat Hij waarachtig en terecht God is en waarachtig en terecht mens.
4. Wij geloven dat alle mensen als gevolg van de ongehoorzaamheid van Adam zondaars zijn, heiliging nodig hebben en rechtvaardig zijn blootgesteld aan de straf van de goddelijke wet.
5. Wij geloven dat de Heer Jezus Christus door zijn lijden en dood verzoening bewerkt heeft voor de gehele wereld, zodat elk die wil, gered kan worden.
6. Wij geloven dat berouw voor God, geloof in onze Here Jezus Christus en wedergeboorte door de Heilige Geest noodzakelijk zijn voor verlossing.
7. Wij geloven in de onsterfelijkheid van de ziel - in de wederopstanding van het lichaam - in het algemeen oordeel aan het eind van de wereld - in de eeuwige gelukzaligheid van de rechtvaardigen - en in de eindeloze straf van de goddelozen.

Appendix 13

De Lausanneverbintenis

Een inleiding

De Lausanneverbintenis is door het Congres van Wereldevangelisatie samengesteld, dat in 1974 in Lausanne, Zwitserland gehouden werd. Bij die gelegenheid hebben 2.700 deelnemers uit 150 landen zich verbonden in hun lofprijzing aan God voor zijn heil. Zij hebben zich verheugd dat zij deel uit maakte van een evangelische gemeenschap, die ze in gehoorzaamheid

aan het zendingsbevel van hun Heer ontdekt hebben: “Trek erop uit en maak alle volken tot mijn leerlingen en doop ze in de naam van de Vader en van de Zoon en van de heilige Geest. Leer hun alles onderhouden wat ik jullie heb opgedragen” (Matteüs 28:19-20).

Door het aannemen van de Lausanneverbintenis laten de evangelische christenen zien dat er theologische consensus is over de grond en het wezen van evangelisatie. De vertegenwoordigers van deze evangelische christenen die bij die gelegenheid samenkwamen, waren heel verschillend wat betreft nationaliteit, cultuur, denominatie, theologische overtuigingen en programmaprioriteiten. Daarom wordt deze overeenstemming als een keerpunt voor de evangelische gemeente in de twintigste eeuw beschouwd.

De Lausanneverbintenis was de basis voor vervolgbijeenkomsten van evangelischedenominaties. In 1982 werd een grote vergadering van vijftig evangelische leiders uit zes werelddelen in Grand Rapids, Michigan bijeengeroepen, om de verhouding tussen evangelisatie en maatschappelijke verantwoordelijkheid inzichtelijk te maken. In die bespreking stond artikel vijf van het Verbond van Lausanne over “Christelijke maatschappelijke verantwoordelijkheid” centraal.

Een ander aspect van de Lausanneverbintenis werd tijdens Lausanne II uitgewerkt. In 1989 kwamen er meer dan 3.000 afgevaardigden uit 170 landen in Manilla op de Filippijnen bij elkaar. Het thema was: “De hele Kerk roepen om het hele Evangelie aan de hele wereld te brengen.”. Deze vergadering gaf het Manilla Manifest uit. Het Leger des Heils heeft deze verklaring aanvaard als onderdeel van zijn Visie 2000, die het doel voor de jaren negentig aangaf.

Het is misschien te vroeg om de Lausanneverbintenis als een ‘geloofsbelijdenis’ in de klassieke betekenis van het woord te zien. Het is in deze appendix van Verhaal van verandering opgenomen, omdat het betrekking heeft op de inhoud van dit handboek. Het kan als basis dienen voor een geloofsverkla-

ring van evangelischen. Zij proberen eendrachtig de steeds ingewikkelder uitdaging voor elke generatie het hoofd te bieden. Zij proberen het Heilsverhaal over te dragen en de wereld voor Christus te winnen.

A. LAUSANNEVERBINTENIS

... om zijn grote daden te verkondigen...

Het onderstaande is een vertaling van de Engelse tekst van de z.g. ‘Lausanne Covenant’ (het Verbond van Lausanne). Het werd gesloten tijdens het Internationale Congres voor Wereldevangelisatie. Wij beschouwen de inhoud van deze verklaring als een goede omschrijving van ons uitgangspunt (Evangelische Alliantie in Nederland).

Inleiding

Als leden van de Kerk van Jezus Christus uit meer dan 150 landen en deelnemers aan het Internationale Congres voor Wereldevangelisatie in Lausanne prijzen wij God om zijn groot heilswerk en verheugen wij ons over de gemeenschap, die Hij ons met zichzelf en onderling heeft geschonken.

Wij worden diep bewogen door wat God in deze tijd doet, onze tekortkomingen brengen ons tot verootmoediging en de onvoltooide taak van evangelisatie is een uitdaging voor ons. Wij geloven dat het Evangelie het goede nieuws van God voor de gehele wereld is. Wij zijn vastbesloten, door zijn genade, gehoorzaam te zijn aan de opdracht van Jezus Christus om zijn heil aan alle mensen te verkondigen en alle volken tot zijn discipelen te maken. Daarom verlangen wij ons geloof en ons besluit te bevestigen en ons verbond in het openbaar bekend te maken.

1. Het plan van God

Wij belijden opnieuw ons geloof in de Ene, eeuwige God, Schepper en Heer der wereld, Vader, Zoon en heilige Geest, die alle dingen naar de raad van zijn wil regeert. Hij heeft uit de wereld zich een eigen volk bijeen geroepen en dit volk teruggezonden de wereld in, opdat zij zijn dienaren en getuigen

zijn. Hij heeft hen geroepen tot uitbreiding van zijn Koninkrijk, tot opbouw van het lichaam van Christus en tot verheerlijking van zijn naam.

Wij belijden met schaamte dat wij onze roeping vaak ontrouw zijn geweest en onze opdracht niet vervuld hebben, doordat wij ons aan de wereld aanpasten of ons er uit terugtrokken. Toch verheugen wij ons erover dat het Evangelie, zelfs wanneer het zich in aardse vaten bevindt, nochtans een kostbare schat is. Wij verlangen ons opnieuw toe te wijden aan de taak deze schat door de kracht van de heilige Geest bekend te maken.

■ *Jes. 40:28; Matt. 28:19; Ef. 1:11; Hand. 15:14; Joh. 17:6, 18; Ef. 4:12; 1 kor. 5:10; Rom 12:2; 2 kor. 4:7*

2. Het gezag en de macht van de Bijbel

Wij belijden opnieuw de Goddelijke inspiratie, de betrouwbaarheid en het gezag van de oud- en nieuwtestamentische geschriften in hun totaliteit als het enige geschreven Woord van God. Het is zonder dwaling in al wat het uitsprekt en het is de enige onfeilbare maatstaf voor geloof en leven.

Wij belijden tevens de macht van Gods Woord om zijn heilsplan te realiseren. De boodschap van de Bijbel is tot de gehele mensheid gericht, want Gods openbaring in Christus en in de Heilige Schrift is onveranderlijk. De Heilige Geest spreekt vandaag nog door de Bijbel. Hij verlicht het verstand van Gods volk in alle culturen. Zo onderkennen zijn kinderen zijn waarheid steeds opnieuw met hun eigen ogen, en zo onthult Hij de gehele kerk steeds meer van de veelkleurige wijsheid Gods.

■ *2 Tim. 3:16; 2 Petr. 1:21; Joh. 10:35; Jes. 55:11; 1 Kor. 1:21; Rom. 1:16; Matt. 5:17, 18; Judas 3; Ef. 1:17, 18; 3:10, 18*

3. De unieke en universele betekenis van Christus

Wij belijden opnieuw dat er slechts een Verlosser en een Evangelie is, hoewel er echter een grote verscheidenheid van wijzen van benaderen in de evangelisatie is. Weliswaar weten wij dat alle mensen vanuit de algemene openbaring in de natuur enige kennis van God hebben, maar wij ontkennen dat zij hierdoor gered kunnen worden, want zij onderdrukken de waar-

heid door hun ongerechtigheid. Als afbreuk doende aan de betekenis van Christus en het Evangelie, wijzen wij af: elke vorm van syncretisme en elke dialoog, waarbij men er van uitgaat, dat Christus op gelijke wijze spreekt door alle religies en ideologieën. Jezus Christus, de enige, die volkomen God en mens is, die zichzelf als de enige losprijs voor zondaren heeft gegeven, is de enige Middelaar tussen God en mens. Er is geen andere naam waardoor wij gered kunnen worden. Alle mensen gaan verloren door de zonde, maar God heeft allen lief en Hij wil niet dat iemand verloren gaat, maar dat allen tot bekering komen. Maar wie Jezus Christus verwerpt, vermaadt de vreugde van het heil en veroordeelt zichzelf tot eeuwige scheiding van God. Wanneer Jezus Christus als 'de Verlosser der wereld' wordt verkondigd, wil dat niet zeggen, dat alle mensen vanzelf of uiteindelijk nog gered worden; nog minder betekent het dat alle religies het heil in Christus aanbieden. Het betekent juist dat Gods liefde aan een wereld van zondaren verkondigd wordt en dat alle mensen uitgenodigd worden Hem in oprechte persoonlijke overgave door berouw en geloof, als Heer en Heiland te erkennen. Jezus Christus is verhoogd boven alle naam.

Wij verlangen naar de dag, waarop alle knie zich voor Hem zal buigen en alle tong zal belijden, dat Hij Heer is.

■ *Gal. 1:6-9; Rom. 1:18-32; 1 Tim. 2:5, 6; Hand. 4:12; Joh. 3:16-19; 2 Petr. 3:9; 2 Tess. 1:7-9; Joh. 4:42; Matt. 11:28; Ef. 1:20, 21; Fil. 2:9-11*

4. De aard van de verkondiging van het Evangelie

Evangelisatie betekent: het goede nieuws verspreiden dat Jezus Christus voor onze zonden stierf en naar de Schriften uit de doden opstond en dat Hij nu als de heersende Koning de vergeving der zonden en de bevrijdende gave van de Heilige Geest aanbiedt aan allen die zich bekeren en geloven. Voor evangelisatie is onze aanwezigheid als christenen in de wereld onontbeerlijk, evenals die vorm van dialoog die, door een meelevend luisteren, het begrijpen van de ander tot doel heeft.

Maar evangelisatie zelf is, naar haar aard, de verkondiging van de historische, bijbelse Christus als Heiland en Heer, met als doel, de mensen te

bewegen persoonlijk tot Hem te komen en zo met God verzoend te worden. Wie de uitnodiging van het evangelie uitsprekt mag de kosten van het discipelschap niet verzwijgen. Nog steeds roept Jezus allen die Hem willen volgen, op zichzelf te verloochenen, hun kruis op zich te nemen en zich met zijn nieuwe gemeenschap te identificeren. Onder de gevolgen van de evangelieverkondiging zullen dan ook gevonden moeten worden: gehoorzaamheid aan Jezus Christus, zich voegen in zijn Kerk en verantwoordelijke dienst in de wereld.

■ *1 Kor. 15:3, 4; Hand. 2:32-39; Joh. 20:21; 1 Kor. 1:23; 2 Kor. 4:5; 2 Kor. 5:11, 20; Luc. 14:25-33; Marc. 8:34; Hand. 2:40, 47; Marc. 10:43-45*

5. De maatschappelijke verantwoordelijkheid van de christen

We erkennen dat God zowel de Schepper als de Rechter is van alle mensen. Daarom moeten wij ook deelhebben aan zijn verlangen - naar gerechtigheid en verzoening in heel de samenleving en naar de bevrijding van de mensen van elke soort van onderdrukking. Daar de mens naar het beeld van God geschapen is, bezit iedereen, ongeacht zijn ras, religie, kleur, cultuur, klasse, zijn geslacht of leeftijd een met de geboorte gegeven waardigheid. Daarom moet hij niet uitgebuit, maar gerespecteerd en gediend worden. Ook ten aanzien hiervan belijden wij dat wij dit vaak over het hoofd zagen en dat wij soms evangelisatie en maatschappelijke verantwoordelijkheid als aan elkaar tegengesteld hebben gezien. Ofschoon verzoening tussen mensen niet hetzelfde is als verzoening met God; sociale actie geen evangelisatie en politieke bevrijding geen verlossing is, spreken we toch uit dat evangelisatie en maatschappelijke en politieke betrokkenheid beide deel zijn van onze christelijke verantwoordelijkheid. Beide zijn noodzakelijke uitingen van onze leer over God en de mens, van onze liefde tot de naaste en onze gehoorzaamheid aan Jezus Christus. De boodschap van het heil omvat tevens een boodschap van oordeel over iedere vorm van vervreemding, onderdrukking en discriminatie. We moeten niet schromen, kwaadaardigheid en onrecht aan de kaak te stellen, waar dit ook voorkomt. Wanneer mensen Christus aannemen, gaan zij door wedergeboorte deel uitmaken van zijn Koninkrijk en moeten niet alleen trachten de gerechtigheid daarvan

in eigen leven gestalte te geven, maar die ook te midden van een onrechtvaardige wereld uit te breiden. De verlossing, waar we over spreken, moet ons in de totaliteit van onze persoonlijke en maatschappelijke verantwoordelijkheden veranderen.

■ *Hand. 17:26, 31; Gen. 18:25; Jes. 1:17; Ps. 45:7; Gen. 1:26, 27; Jak. 3:9; Lev. 19:18; Luc. 6:27, 35; Jak. 2:14-26; Joh. 3:3, 5; Matt. 5:20; 6:33; 2 Kor. 3:18; Jak. 2:20*

6. De kerk en evangelisatie

Wij erkennen opnieuw dat Jezus Christus zijn verlost volk in de wereld zendt, gelijk de Vader Hem gezonden heeft. Dit vraagt van ons een even diep en alles opofferend doordringen in de wereld. Wij moeten uitbreken uit onze kerkelijke ghetto's en de niet-christelijke samenleving binnentrekken. In de zending van de kerk tot toegewijde dienst staat evangelisatie op de eerste plaats.

Wereldevangelisatie vereist dat de gehele wereld het gehele evangelie brengt. De kerk van Jezus Christus vormt het centrum van het de gehele kosmos omvattende plan van God en is zijn uitverkoren werktuig ter verbreiding van het evangelie. Maar een kerk die het kruis predikt moet zelf door het kruis getekend zijn. Een kerk wordt een struikelblok voor evangelisatie, wanneer zij het evangelie ontrouw wordt, of een levend geloof in God mist, geen echte liefde voor de mensen heeft of ook maar in de geringste mate onoprecht is in allerlei zaken zoals bijv. financieel beheer of propaganda.

De kerk is niet zozeer een instituut, doch in de eerste plaats de gemeenschap van Gods volk en mag niet geïdentificeerd worden met een bepaalde cultuur, met een maatschappelijk of politiek systeem, of met een menselijke ideologie.

■ *Joh. 17:18; 20:21; Matt. 28:19-20; Hand. 1:8; 20:27; Ef. 1:9, 10; 3:9-11; Gal. 6:14, 17; 2 Kor. 6:3, 4; 2 Tim. 2:19-21; Fil. 1:27*

7. Samenwerking in evangelisatie

Wij erkennen opnieuw dat de bedoeling van God is dat de kerk zichtbaar een is in waarheid. Evangelisatie roept ons ook op tot eenheid, omdat onze eenheid ons getuigenis versterkt, evenals ons gebrek aan eenheid het evangelie der verzoening ondergraaft. Wij zien echter in, dat organisatorische eenheid velerlei vormen kan aannemen en dat daardoor de evangelisatie niet zonder meer wordt bevorderd.

Wij echter, die hetzelfde bijbelse geloof hebben, behoren ons hecht aaneen te sluiten, in gemeenschap, dienst en getuigenis. Wij belijden dat ons getuigenis vaak door zondig individualisme en onnodige overlapping geschaad werd. Wij verplichten ons een diepere eenheid in waarheid en aanbidding, heiliging en opdracht te zoeken.

Wij dringen aan op het ontwikkelen van regionale en functionele samenwerking om de zending der kerk te bevorderen, voor strategische planning, tot wederzijdse bemoediging en het gemeenschappelijk benutten van middelen en ervaringen.

■ *Joh. 17:21, 23; Ef. 4:3, 4; Joh. 13:35; Fil. 1:27; Joh. 17:1123*

8. De samenwerking van kerken bij de evangelieverkondiging

Wij verheugen ons erover dat een nieuw tijdperk van de zending is aangebroken. De overheersende positie van de westerse zendingsinstanties neemt snel af. God doet in de jonge kerken een grote bron ontstaan, waaruit Hij ten behoeve van de wereldevangelisatie kan putten en toont daardoor dat de verantwoordelijkheid voor de verkondiging van het evangelie voor het gehele Lichaam van Christus geldt. Iedere kerk moet daarom God en zichzelf vragen wat zij moet doen, om zowel in eigen omgeving actief te zijn, als ook zendelingen naar andere delen van de wereld te zenden. Wij dienen voortdurend onze verantwoordelijkheid ten aanzien van de verkondiging van het evangelie en onze rol in het zendingswerk te evalueren. Op deze wijze groeit het partner-zijn van de kerken en het wereldwijze karakter van de kerk van Christus zal duidelijker naar voren komen. Wij dan-

ken God voor die instellingen die zich inspinnen voor de vertaling van de Bijbel, voor theologische opleiding, massa-media, christelijke literatuur, evangelisatie, zending, gemeentevernieuwing en andere gespecialiseerde taken. Ook zij dienen zich voortdurend af te vragen in hoeverre zij op een effectieve wijze bijdragen in de vervulling van de taak van de kerk van Jezus Christus.

■ *Rom. 1:8; Fil. 1:5; 4:15; Hand. 13:1-3; 1 Tess. 1:6-8*

9. De noodzaak om te evangeliseren

Meer dan 2,7 miljard mensen - meer dan tweederde van de mensheid - moeten nog met het evangelie geconfronteerd worden. Wij schamen ons, dat zovelen verwaarloosd werden; dat is een voortdurend verwijt aan ons en aan de gehele kerk. Toch is nu in vele delen van de wereld een ongekende openheid voor de Here Jezus Christus waar te nemen.

Wij zijn ervan overtuigd dat nu de tijd voor de kerk en voor interkerkelijke instellingen gekomen is, vurig te bidden voor de redding van de tot nu toe niet bereikten en zich opnieuw in te zetten voor wereldevangelisatie. Een vermindering van het aantal zendelingen en een afname van de stroom van buitenlands geld kan soms nodig zijn in een land dat het evangelie gehoord heeft om zodoende de nationale kerken de kans tot zelfstandige groei te geven en om ook over middelen te kunnen beschikken voor gebieden die het evangelie nog niet gehoord hebben.

Meer en meer moeten zendelingen, in een gezindheid van ootmoedige dienstverlening, bereid zijn van en naar alle zes continenten te gaan. Het doel moet zijn, alle beschikbare materialen te benutten om zo spoedig mogelijk ieder de gelegenheid te geven het goede nieuws te horen, te begrijpen en aan te nemen. Zonder offers zullen wij dit doel niet bereiken. De armoede van miljoenen mensen schokt ons alien. Wij zijn ontsteld over de onrechtvaardigheid, die deze armoede veroorzaakt. Diegenen onder ons die in welvaart leven nemen op zich een eenvoudige levensstijl te ontwikkelen, om zodoende royaler bij te dragen aan hulp en evangelisatie.

■ *Joh. 9:4; Matt. 9:35-38; Rom. 9:1-3; 1 Kor. 9:19-23; Marc. 16:15; Jes. 58:6, 7; Jak. 1:27; 2:1-9; Matt. 25:31-46; Hand. 2:44, 45; 4:34, 35*

10. Evangelisatie en cultuur

De ontwikkeling van een strategie voor wereldevangelisatie vereist vindrijkheid bij het vinden van nieuwe methoden. Onder leiding van God zullen kerken ontstaan die diep geworteld zijn in Jezus Christus en nauw met hun cultuur verbonden zijn. Iedere cultuur moet steeds weer vanuit de Schrift onderzocht en beoordeeld worden. Omdat de mens een schepping van God is bevat zijn cultuur in sommige opzichten een rijkdom aan mooie en goede dingen. Maar omdat hij gevallen is, werd alles door de zonde bekleet en deels raakte zijn cultuur onder demonische invloed. Het evangelie geeft aan geen enkele cultuur de voorrang, maar beoordeelt alle culturen volgens zijn eigen maatstaf van waarheid en gerechtigheid en stelt absolute, ethische eisen aan elke cultuur. De zending heeft al te vaak met het evangelie een vreemde cultuur geëxporteerd en kerken waren soms meer aan een cultuur dan aan de Schrift gebonden. Evangelisten van Christus moeten er nederig naar streven zichzelf te verloochenen in alles, zonder hun persoonlijke authenticiteit prijs te geven, om zo een dienaar van anderen te kunnen worden. De kerken moeten er naar streven de cultuur om te vormen en te verrijken, opdat God ook daarin verheerlijkt wordt.

■ *(Marc. 7:8, 9; Gen. 4:21, 22; 1 Kor. 9:19-23; Fil. 2:5-7; 2 Kor. 4:5*

11. Vorming en leiderschap

Wij belijden dat wij soms de groei van de kerk ten koste van haar verdieping hebben nagestreefd en evangelisatie gescheiden hebben van de geestelijke versterking van de gemeente. Wij erkennen dat sommige van onze zendingsinstanties te lang gearzeld hebben, nationale leiders toe te rusten en aan te moedigen, de hun toekomstige verantwoordelijkheden over te nemen. Toch bevestigen wij het beginsel van de nationale zelfstandigheid en verlangen ernaar dat iedere kerk haar leiders van eigen nationaliteit

heeft, die een christelijke stijl van leidinggeven openbaren, die niet in het heersen, doch in het dienen naar voren komt. Wij erkennen de noodzaak de theologische vorming te verbeteren, vooral voor diegenen, die de kerk moeten leiden. In ieder volk en in iedere cultuur zou ex een doeltreffend trainingsprogramma voor voorgangers en gemeenteleden in geloofsleer, discipelschap, evangelisatie, toerusting en dienst moeten zijn. Bij de vorming van een dergelijk trainingsprogramma moet men niet het vertrouwen stellen op een elders toegepaste methodiek, maar moet dit door creatief plaatselijk initiatief volgens bijbelse maatstaven ontwikkeld worden.

■ *Kol. 1:27, 28; Hand. 14:23; Titus 1:5, 9; Marc. 10:42-45; Ef. 4:11, 12*

12. Een geestelijke strijd

Wij geloven dat wij in een voortdurende geestelijke strijd gewikkeld zijn met de overheden en kwade machten, die trachten de kerk te overweldigen en te hinderen in haar taak tot evangelisatie van de wereld.

Wij weten dat het noodzakelijk is de wapenrusting Gods aan te doen en deze strijd te voeren met de geestelijke wapens van de waarheid en het gebed, want wij ontdekken de activiteit van onze vijand niet alleen in de valse ideologieën buiten de kerk, maar evenzeer in de kerk, in de verkondiging van een ander evangelie, dat de Schrift verdraait en de mens op de plaats van God stelt. Wij moeten waakzaam zijn en de geesten onderscheiden om de bijbelse boodschap hiervoor te vrijwaren.

Wij erkennen, dat wijzelf niet immuun zijn voor wereldgelijkvormigheid in denken en handelen, wat een overgaye aan secularisatie is. Om een voorbeeld te noemen: hoewel nauwkeurige onderzoeken over numerieke en geestelijk groei van de kerk juist en waardevol zijn, hebben wij er soms geen aandacht aan besteed. Eveneens hebben wij soms door het verlangen reactie op de evangelieverkondiging te krijgen, onze boodschap verwaterd of onze toehoorders gemanipuleerd door hen onder druk te zetten. Wij hebben soms te grote walarde aan statistieken gehecht en dit materiaal zelfs oneerlijk gebruikt.

Dit alles is werelds. De kerk moet in de wereld leven, maar de wereld niet in de kerk.

■ *Ef. 6:12; 2 Kor. 4:3, 4; Ef. 6:11; 13-18; 2 Kor. 10:3-5; 1 Joh. 2:18-26; 4:1-3; Gal. 1:6-9; 2 Kor. 2:17; 4:2; Joh. 17:15*

13. Vrijheid en vervolging

Het is Gods opdracht voor iedere regering vrede, rechtvaardigheid en vrijheid zeker te stellen, waaronder de kerk God gehoorzamen, de Here Jezus Christus dienen, en het evangelie zonder belemmering verkondigen kan. Daarom bidden wij voor de leiders van de volken en doen een beroep op hen de vrijheid van denken en geweten te garanderen, evenals de vrijheid tot uitoefening en de verbreiding van godsdiensl', in overeenstemming met de wil van God en zoals dit is vastgesteld in de 'Algemene verklaring van de rechten van de mens'.

Tevens geven wij uitdrukking aan onze diepe bezorgdheid over al diegenen, die onrechtmatig in gevangenschap zijn, vooral voor onze broeders, die vanwege hun getuigenis voor de Here Jezus lijden. Wij beloven voor hun vrijheid te bidden en ons ervoor in te spannen. Tegelijkertijd weigeren wij ons door hun lot vrees te laten aanjagen. God moge ons helpen, dat ook wij ons verzetten tegen ongerechtigheid en het evangelie trouw blijven, wat het ook kosten moge. Wij vergeten de waarschuwing van Jezus niet, dat vervolging onvermijdelijk is.

■ *1 Tim. 1:1-4; Hand. 4:19; 5:29; Kol. 3:24; Hebr. 13:1-3; Luc. 4:18; Gal. 5:11; 6:12; Matt. 5:10-12; Joh. 15:18-21*

14. De kracht van de Heilige Geest

Wij geloven in de kracht van de Heilige Geest. De Vader zond zijn Geest om te getuigen van zijn Zoon; zonder zijn getuigenis is ons getuigenis tevergeefs. Overtuiging van zonde, geloof in Christus, wedergeboorte en groei in het geloof zijn geheel zijn werk. Ook is de Heilige Geest een zendende Geest. Evangelisatie moet daarom vanuit de met de Geest vervulde kerk als vanzelf voortkomen.' Wanneer een kerk geen zendingskerk is, spreekt zij zichzelf tegen en dooft de Geest uit.

Wereldwijde evangelisatie zal alleen dan een reële mogelijkheid worden,

wanneer de Heilige Geest de kerk vernieuwt in waarheid en wijsheid, in geloof en heiliging, in liefde en kracht. Wij roepen daarom alle christenen op te bidden om zulk een genadig komen van de soevereine Geest van God, opdat al zijn kracht in zijn gehele volk zichtbaar worde en al zijn gaven het lichaam van Christus verrijken. Alleen din zal de gehele kerk een bruikbaar werktuig in zijn hand zijn, waardoor de gehele wereld zijn stem zal horen.

■ *1 Kor. 2:4; Joh. 15:26, 27; 16:8-11; 1 Kor. 12:3; Joh. 3:6-8; 2 Kor. 3:18; Joh. 7:37-39; 1 Tess. 5:19; Hand. 1:8; Ps. 85:4-7; 67:1-3; Gal. 5:22, 23; 1 Kor. 12:4-31; Rom. 12:3-8*

15. De wederkomst van Christus

Wij geloven dat Jezus Christus persoonlijk en zichtbaar in macht en heerlijkheid zal wederkomen om zijn bevrijding en gericht te voleindigen. De belofte van zijn komst is een extra aansporing voor onze evangelisatie, want wij denken aan zijn woorden dat de boodschap eerst aan alle volken verkondigd moet worden. Wij geloven dat de tijd tussen Christus' hemelvaart en zijn wederkomst gevuld moet worden door de zending van het volk van God. Wij hebben niet het recht, de zending voor het eind der tijden af te breken.

Wij herinneren ons ook zijn waarschuwing, dat valse christenen en valse profeten als voorlopers van de Antichrist zullen opstaan. Daarom verwerpen wij als een trotse en zelfverzekerde droom, de mening dat de mensheid eens op aarde een utopia kan bouwen. Ons vertrouwen als christenen rust daarin, dat God zijn Koninkrijk zal voleindigen en wij zien vol verwachting uit naar die dag, waarop er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zal zijn, waarin gerechtigheid woont en God voor eeuwig regeert. Intussen wijden wij ons opnieuw toe aan de dienst aan Christus en de mensen in een vreugdevolle onderwerping aan zijn gezag en over geheel ons leven.

■ *Marc. 14:62; Hebr. 9:28; Marc. 13:10; Hand. 1:8-11; Matt. 28:20; Marc. 13:21-23; Joh. 2:18; 4:1-3; Luc. 12:32; Openb. 21:1-5; 2 Petr. 3:13; Matt. 28:18*

Conclusie

Omdat wij dit bovenstaande geloven en daartoe vastbesloten zijn, sluiten wij een verbond met God en met elkaar, om voor de evangelisatie van de gehele wereld samen te bidden, plannen te maken en actief te zijn.

Wij roepen anderen op zich bij ons aan te sluiten.

Moge God door zijn genade ons helpen, om tot zijn eer trouw te blijven aan dit verbond!

AMEN, Halleluja!

© Copyright 1974, World Wide Publications, Used by permission

1 Het woord 'Church' is hier vertaald met 'Gemeente', maar zou evengoed met 'Kerk' vertaald kunnen worden.

Verantwoording

Deze uitgave bevat een uiteenzetting van de Leerstellingen van het Leger des Heils zoals deze zijn vastgelegd in de stichtingsakte van 1878.

Bij de opleiding van officieren van het Leger des Heils moeten deze Leerstellingen worden onderwezen.

Van officieren wordt verwacht, dat hun onderricht zowel in het openbaar als ook in besloten kring in overeenstemming zal zijn met deze elf geloofsartikelen.

Internationaal Hoofdkwartier

Londen, Engeland

Nationaal Hoofdkwartier

Almere, Nederland

Vormgeving, vertaling en redactie: Leger des Heils, Almere

Dtp, druk en grafische afwerking: Controlmedia, Breda

© 2005 Leger des Heils, Almere

Spoordreef 10, 1315 GN ALMERE

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, openbaar gemaakt en/of opgeslagen in enige vorm en/of wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door middel van fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Citaten uit de Schrift zijn genomen uit *De Nieuwe Bijbelvertaling*

© 2004 Nederlandse Bijbelgenootschap